

42. TIISTAINA 25. HUHTIKUUTA 2006

kello 14

Päiväjärjestys

Ilmoituksia

Ainoa käsittely

1) Valtioneuvoston kirjelmä valtioneuvoston jäsenten sidonnaisuuksista	1390
Valtioneuvoston kirjelmä VN 4/2006 vp	

Lähetekeskustelu

2) Hallituksen esitys Suomen ja Sierra Leonen erityistuomioistuimen välillä Sierra Leonen erityistuomioistuimen oikeudenkäynneissä kuultavina olleiden tai kuultaviksi tulevien todistajien ja heidän läheistensä sijoittamisesta Suomen alueelle kirjeenvaihdolla tehdyn sopimuksen hyväksymisestä sekä laiksi sen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta	1390
Hallituksen esitys HE 28/2006 vp	
3) Hallituksen esitys laiksi työtuomioistuimesta annetun lain muuttamisesta	1390
Hallituksen esitys HE 29/2006 vp	
4) Hallituksen esitys laiksi yksityishenkilön velkajärjestelystä annetun lain muuttamisesta	1390
Hallituksen esitys HE 30/2006 vp	
5) Hallituksen esitys laeiksi ulkomaalaislain ja ulkomaalaisrekisteristä annetun lain 8 §:n muuttamisesta.....	1400
Hallituksen esitys HE 31/2006 vp	
6) Hallituksen esitys laeiksi ulkomaalaislain ja ulkomaalaisrekisteristä annetun lain 5 ja 10 §:n muuttamisesta.....	1407
Hallituksen esitys HE 32/2006 vp	

7)	Hallituksen esitys laiksi yliopistolain muuttamisesta	1407
	Hallituksen esitys HE 33/2006 vp	
8)	Hallituksen esitys laeiksi maatalouden harjoittamisesta luopumisen tukemisesta ja luopumistukijärjestelmiä koskevien lakien muuttamisesta	1407
	Hallituksen esitys HE 34/2006 vp	
9)	Hallituksen esitys laiksi maaseudun kehittämiseen liittyvien ohjelmien hallinnoinnista.....	1425
	Hallituksen esitys HE 35/2006 vp	
10)	Hallituksen esitys laeiksi Maaseutuvirastosta sekä maa- ja metsätalousministeriön tietopalvelukeskuksesta annetun lain muuttamisesta	1425
	Hallituksen esitys HE 36/2006 vp	
11)	Hallituksen esitys laiksi tilatukijärjestelmän täytäntöönpanosta annetun lain muuttamisesta	1430
	Hallituksen esitys HE 37/2006 vp	
12)	Hallituksen esitys taksiliikennelaiksi sekä laiksi luvanvaraisesta henkilöliikenteestä tiellä annetun lain muuttamisesta	1435
	Hallituksen esitys HE 38/2006 vp	
13)	Hallituksen esitys laiksi vesikulkuneuvorekisteristä	1439
	Hallituksen esitys HE 39/2006 vp	
14)	Hallituksen esitys laeiksi Merenkululaitoksesta annetun lain sekä öljysuojarahastosta annetun lain 5 §:n muuttamisesta.....	1440
	Hallituksen esitys HE 40/2006 vp	
15)	Hallituksen esitys Suomen ja Norjan välillä tavaroiden ja palvelujen vaihdon ylläpitämisestä sota- ja kriisitilanteissa tehdyn sopimuksen hyväksymisestä ja laiksi sen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta.....	1440
	Hallituksen esitys HE 41/2006 vp	
16)	Hallituksen esitys laiksi mittayksiköistä ja mittanormaalijärjestelmästä annetun lain muuttamisesta	1440
	Hallituksen esitys HE 42/2006 vp	
17)	Hallituksen esitys laiksi työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annetun lain muuttamisesta.....	1440
	Hallituksen esitys HE 43/2006 vp	

- 18) Hallituksen esitys laeiksi työsopimuslain 4 luvun ja merimieslain muuttamisesta 1441
Hallituksen esitys HE 44/2006 vp
- 19) Hallituksen esitys laeiksi julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain 5 luvun 4 §:n ja 7 luvun 3 §:n sekä työttömyysturvalain 2 luvun 20 §:n ja 7 luvun 5 §:n muuttamisesta 1442
Hallituksen esitys HE 45/2006 vp
- 20) Hallituksen esitys laiksi eräiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden kansalaisten työntekoa koskevien tietojen rekisteröinnistä, ulkomaalaislain 85 §:n muuttamisesta sekä ulkomaalaisrekisteristä annetun lain 5 ja 7 §:n muuttamisesta 1443
Hallituksen esitys HE 46/2006 vp
- 21) Hallituksen esitys valtion tuella rahoitettujen vuokra- ja osaomistusasuntojen asukasvalinnan sekä omistusasuntolainojen tuen myöntämisen perusteita koskevaksi lainsäädännöksi 1443
Hallituksen esitys HE 47/2006 vp

Toinen käsittely

- 22) Hallituksen esitys laiksi polttoainemaksusta annetun lain 6 §:n muuttamisesta 1444
Hallituksen esitys HE 15/2006 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö VaVM 1/2006 vp
Lakialoite LA 37/2004 vp, 42/2005 vp
Toimenpidealoite TPA 23/2004 vp
- 23) Hallituksen esitys laiksi ulkomaanedustuksen korvauksista 1445
Hallituksen esitys HE 50/2005 vp
Hallintovaliokunnan mietintö HaVM 4/2006 vp
- 24) Hallituksen esitys laiksi ulosottolain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi 1445
Hallituksen esitys HE 13/2005 vp
Lakivaliokunnan mietintö LaVM 5/2006 vp
Lakialoite LA 31/2004 vp, 20, 30, 41/2005 vp
- 25) Hallituksen esitys laiksi tieliikennelain muuttamisesta 1446
Hallituksen esitys HE 224/2005 vp
Liikenne- ja viestintävaliokunnan mietintö LiVM 6/2006 vp
- 26) Hallituksen esitys laiksi eräiden Euroopan yhteisön jäsenvaltioista olevien liikenteenharjoittajien kiellosta harjoittaa Suomen sisäistä liikennettä 1447
Hallituksen esitys HE 23/2006 vp
Liikenne- ja viestintävaliokunnan mietintö LiVM 7/2006 vp

- 27) Hallituksen esitys laiksi opintotukilain muuttamisesta..... 1449
 Hallituksen esitys HE 9/2006 vp
 Sivistysvaliokunnan mietintö SiVM 3/2006 vp
 Lakialoite LA 22, 59, 112, 131, 140/2003 vp, 96, 113, 125/2004
 vp, 84, 108, 125, 152/2005 vp, 19, 23/2006 vp
 Toimenpidealoite TPA 9/2003 vp
- 28) Hallituksen esitys laiksi työttömyysetuuksien rahoituksesta anne-
 tun lain muuttamisesta 1450
 Hallituksen esitys HE 17/2006 vp
 Sosiaali- ja terveystieteiden valiokunnan mietintö StVM 8/2006 vp
- 29) Hallituksen esitys osasairauspäivärahaa koskevaksi lainsäädännök-
 si..... 1450
 Hallituksen esitys HE 227/2005 vp
 Sosiaali- ja terveystieteiden valiokunnan mietintö StVM 9/2006 vp
 Toimenpidealoite TPA 78/2003 vp
- 30) Hallituksen esitys laeiksi palkkaturvalain ja merimiesten palkka-
 turvalain muuttamisesta 1451
 Hallituksen esitys HE 27/2006 vp
 Työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan mietintö TyVM 2/2006 vp

Puhetta johtaa ensimmäinen varapuhemies Sirk-
 ka-Liisa Anttila.

Saara Karhu /sd
 Marjukka Karttunen /kok
 Jyrki Kasvi /vihr
 Antero Kekkonen /sd
 Rauno Kettunen /kesk
 Kimmo Kiljunen /sd
 Esko Kiviranta /kesk
 Juha Korkea-aho /kesk
 Johannes Koskinen /sd
 Risto Kuisma /sd
 Mikko Kuoppa /vas
 Esko Kurvinen /kok
 Lauri Kähkönen /sd
 Kari Kärkkäinen /kd
 Seppo Kääriäinen /kesk
 Jaakko Laakso /vas
 Seppo Lahtela /kesk
 Jere Lahti /kok
 Kalevi Lamminen /kok
 Eero Lankia /kesk
 Markku Laukkanen /kesk
 Paula Lehtomäki /kesk
 Leena Luhtanen /sd

Nimihuuto

Nimihuudossa merkitään täysistunnosta poissa
 oleviksi seuraavat edustajat:

Arja Alho /sd
 Sirpa Asko-Seljavaara /kok
 Tuija Brax /vihr
 Tarja Cronberg /vihr
 Mikko Elo /sd
 Nils-Anders Granvik /r
 Tuula Haatainen /sd
 Tony Halme /ps
 Lasse Hautala /kesk
 Hanna-Leena Hemming /kok
 Liisa Hyssälä /kesk
 Liisa Jaakonsaari /sd
 Roger Jansson /r
 Kauko Juhantalo /kesk

Pehr Löv /r
 Marjo Matikainen-Kallström /kok
 Rosa Meriläinen /vihr
 Riikka Moilanen-Savolainen /kesk
 Mikaela Nylander /r
 Lauri Oinonen /kesk
 Outi Ojala /vas
 Heli Paasio /sd
 Terhi Peltokorpi /kesk
 Lyly Rajala /kok
 Aulis Ranta-Muotio /kesk
 Simo Rundgren /kesk
 Martin Saarikangas /kok
 Sari Sarkomaa /kok
 Timo Seppälä /kok
 Suvi-Anne Siimes /vas
 Ilkka Taipale /sd
 Kimmo Tiilikainen /kesk
 Tapani Tölli /kesk
 Kari Uotila /vas
 Unto Valpas /vas
 Matti Vanhanen /kesk
 Pekka Vilkuna /kesk
 Jari Vilén /kok
 Matti Väistö /kesk
 Tuula Väättäin /sd

Nimenhuudon jälkeen ilmoittautuvat seuraavat edustajat:

Rauno Kettunen /kesk
 Esko Kiviranta /kesk
 Mikko Kuoppa /vas
 Heli Paasio /sd
 Seppo Kääriäinen /kesk
 Arja Alho /sd
 Unto Valpas /vas
 Riikka Moilanen-Savolainen /kesk

Eduskuntatyöhön liittyvissä tehtävissä olevat edustajat

Merkitään, että puhemiesneuvosto on käsitellyt seuraavat ilmoitukset poissaolosta täysistunnosta eduskuntatyöhön liittyvän tehtävän vuoksi:

25.4. edustajat
 Juha Korkea-aho /kesk
 Seppo Kääriäinen /kesk
 Leena Luhtanen /sd
 25. ja 26.4. edustajat

Tarja Cronberg /vihr
 Mikko Elo /sd
 Hanna-Leena Hemming /kok
 Liisa Hyssälä /kesk
 Johannes Koskinen /sd
 Markku Laukkanen /kesk
 Pehr Löv /r
 Outi Ojala /vas
 Lyly Rajala /kok
 Aulis Ranta-Muotio /kesk
 Simo Rundgren /kesk
 Martin Saarikangas /kok
 Ilkka Taipale /sd
 Kimmo Tiilikainen /kesk
 Kari Uotila /vas
 Pekka Vilkuna /kesk
 25.—27.4. edustaja
 Jari Vilén /kok
 25.—28.4. edustajat
 Tuula Haatainen /sd
 Matti Vanhanen /kesk

Sairauspoissaolot

Merkitään, että puhemiesneuvosto on käsitellyt seuraavan ilmoituksen poissaolosta täysistunnosta sairauden vuoksi:

25.—28.4. edustaja
 Kimmo Kiljunen /sd

Poissaololuvat

Merkitään, että puhemiesneuvosto on myöntänyt seuraavat luvat poissaoloon täysistunnosta muun syyn vuoksi:

25.4. edustajat
 Tuija Brax /vihr
 Roger Jansson /r
 Riikka Moilanen-Savolainen /kesk

U-asiat

Ensimmäinen varapuhemies: Ilmoitetaan, että valtioneuvosto on 20. päivänä huhtikuuta 2006

päivätyllä kirjelmällään toimittanut eduskunnalle perustuslain 96 §:n 2 momentissa tarkoitetun Euroopan unionin asian U 17/2006 vp.

Ilmoitetaan edelleen, että puhemies on lähettänyt mainitun asian käsiteltäväksi suureen valiokuntaan, jolle valtiovarainvaliokunnan sekä työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan on annettava asiasta lausunto.

PÄIVÄJÄRJESTYKSEN ASIAT:

1) Valtioneuvoston kirjelmä valtioneuvoston jäsenten sidonnaisuuksista

Ainoa käsittely
Valtioneuvoston kirjelmä VN 4/2006 vp

Ensimmäinen varapuhemies: Esitellään päiväjärjestyksen 1) asia, perustuslain 63 §:ssä tarkoitettu valtioneuvoston jäsenen selvitys sidonnaisuuksistaan. Käsittelyn pohjana on 20. päivänä huhtikuuta 2006 päivätty valtioneuvoston kirjelmä ja sen liitteenä oleva ulkoasiainministeri Erkki Tuomiojan selvitys sidonnaisuuksistaan. Työjärjestyksen 29 §:n mukaan eduskunta ei tee päätöstä kirjelmän johdosta.

Keskustelua ei synny.

Asia on loppuun käsitelty.

Malin parlamentin varapuhemiehen vierailu

Ensimmäinen varapuhemies: Arvoisat kansanedustajat! Ilmoitan, että Malin parlamentin toinen varapuhemies Assarid Ag Imbarcaoune seurueineen on saapunut seuraamaan täysistuntoa. Eduskunnan puolesta lausun arvoisat vieraat tervetulleiksi eduskuntaan. (Suosionosoituksia)

2) Hallituksen esitys Suomen ja Sierra Leonen erityistuomioistuimen välillä Sierra Leonen erityistuomioistuimen oikeudenkäynneissä kuultavina olleiden tai kuultaviksi tulevien todistajien ja heidän läheistensä sijoittamisesta Suomen alueelle kirjeenvaihdolla tehdyn sopimuksen hyväksymisestä sekä laiksi sen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta

Lähetekeskustelu
Hallituksen esitys HE 28/2006 vp

Asia lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti lakivaliokuntaan.

3) Hallituksen esitys laiksi työtuomioistumista annetun lain muuttamisesta

Lähetekeskustelu
Hallituksen esitys HE 29/2006 vp

Asia lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti lakivaliokuntaan.

4) Hallituksen esitys laiksi yksityishenkilön velkajärjestelystä annetun lain muuttamisesta

Lähetekeskustelu
Hallituksen esitys HE 30/2006 vp

Ensimmäinen varapuhemies: Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään lakivaliokuntaan.

Keskustelu:

¹ **Esa Lahtela /sd:** Arvoisa puhemies! Tässä on hyvä esitys hallitukselta, eliikkä nyt tämä lisäsuoritusvelvollisuus velalliselta muuttuisi niin, että puolet täytyy vain suorittaa, kun aikaisemmin hänelle itselleen jäi kolmasosa. Aikanaan tein tästä lakialoitteen, ja ilmeisesti sieltä lakialoitteesta hallitus on nyt poiminut tämän hyvän asian. Kiitoksia vaan hallitukselle.

² **Annika Lapintie /vas:** Rouva puhemies! Ihan oikein, kuten ed. Lahtela totesi, niin varmasti tätä velkajärjestelylakia on aina syytä aika ajoin tarkentaa, ja sitähan on paranneltukin. Tällä hetkel-

lä kuitenkin suurin ongelma velkajärjestelyiden osalta on henkilökunnan puute eli se, että velkajärjestelyhenkilökuntaa ei tahdo löytyä tarpeeksi antamaan tätä velka- ja talousneuvontaa. Erittäin huolestuneena olen seurannut niitä kauppa- ja teollisuusministeriön suunnitelmia, että vielä tästäkin lähdetään supistamaan. Toivon todella, että näin ei tapahdu vaan tähän toimintaan varataan myös henkilökuntaa ja rahaa.

³ **Raimo Vistbacka /ps:** Arvoisa puhemies! En ole ihan täysin ehtinyt tätä hallituksen esitystä käymään lävitse, mutta toivoisin, että valiokunta kiinnittäisi erityisesti huomiota siihen, kun henkilö on velkajärjestelyssä ja kun tuomitaan sakoon. Ei se kyllä minun mielestäni ihan oikein ole, jos henkilö syyllistyy rangaistavaan tekoon, että se joillakin edellytyksillä sitten huomioidaan ikään kuin velkajärjestelyyn sisään otettavaksi. Eli kyllä minun mielestäni tekosista pitää itse vastata myös silloin, kun seuraamukset ovat sakkoja.

⁴ **Esko-Juhani Tennilä /vas:** Rouva puhemies! Ed. Lapintien tavoin haluan kiinnittää eduskunnan ja myös valiokunnan, joka tulee asiaa käsittelemään, huomiota siihen, että velkaneuvonnassa ei ole tarpeeksi väkeä, resurssit ovat heikot. Viime viikolla viimeksi tästä asiasta koetettiin selvyyttä saada. Lapin puolesta ihmiset valittavat, velalliset, että neuvontaa ei ole. Ja vastaus on sieltä neuvontapuolelta, että kun rahaa ei ole eikä väkeä, niin ei maha mittään. Ei tällainen tilanne ole oikea, että luodaan hyvät lait hyvässä tarkoituksessa, mutta sitten rahattomuus kaataa koko hyvän tarkoituksen. Näin on valitettavasti tiettyyn rajaan saakka käynyt.

⁵ **Virpa Puisto /sd:** Arvoisa puhemies! Aika traagista on se, että velkajärjestelyjenkin kohdalla ihmiset jakautuvat parempiosaisiin ja huonompiosaisiin. Ne, joilla ei ole mahdollisuutta, ovat jonossa odottamassa, että pääsisivät ehkä vuoden päästä velkajärjestelyneuvotteluihin ja saisivat apua. Ne, jotka jostakin saavat varallisuutta, ostavat sen velkajärjestelytoiminnan ja selvitykset yksityiseltä juristilta ja saavat täten asiansa nopeasti eteenpäin, ja yleensä asia on myös hoidettu niin, että se velkajärjestely silloin hoituu.

Toivon, että tätä henkilöstökysymystä arvioidaan ja seurataan samoin kuin näitä tulkintoja eri puolilla maata, joissa tuntuu olevan kohtuutto-

man suuria eroja. Muun muassa joissakin osin on oltu sitä mieltä, että velkajärjestelyssä olevan henkilön kilometrikorvausten määrä voi olla pienempi kuin muiden kansalaisten.

⁶ **Erkki Pulliainen /vihr:** Arvoisa puhemies! Tässä on jo tullut kuvattua näitä käytännön ongelmia vino pino. Niitä on paljon, paljon muitakin. Tässä on minun mielestäni erotettava kaksi kokonaisuutta. Toinen on ne lamavuoden jäljiltä olevat tapaukset, joiden kohdalla kerta kaikkiaan niiltä osin kuin ei ole selvästi rikolliseksi osoitautuneesta toiminnasta kysymys pitäisi saada semmoinen velka-armahdus aikaan ja erikoisesti sen takia, että siellä on sitä yritysosaamista potentiaalisesti ehkä enemmän kuin missään muualla käyttämättömänä voimavarana. Toinen on tämän holtittoman varojenkäytön tuloksena syntynyt velkajärjestelytarve, joka on sitten ihan oman veisunsa väärtti asia.

⁷ **Pentti Tiusanen /vas:** Arvoisa rouva puhemies! Todellakin edelleen riiputetaan ihmisiä löyhässä hirressä tämän ylivelkaantuneisuuden lopputuloksena. Se on kohtuutonta ja kestämatöntä eikä myöskään, niin kuin tuli esille jo, kansantaloudellisesti ja yhteiskunnallisesti hyödyllistä. Se on ongelmallinen tilanne, että nyt vuonna 2006 edelleen nämä asiat ovat auki huolimatta siitä, että varsinainen syy on 90-luvun pankki- ja kasinotalouden tuloksena syntynyt tilanne, jolloin yllytettiin jopa ylivelkaantumiseen. Ei ollut minkäänlaista kontrollia lopultakaan siinä, millä vastuulla annettiin lainoja, ja myös devalvaatio, josta silloin lyötiin vetoakin ministeritasolla, että sitä ei tehdä, oli mukana tätä tilannetta luomassa. Näin ollen velkojen anteeksianto on viisasta, inhimillistä ja tarpeellista ja siihen olisi syytä pääsääntöisesti kyllä edetä.

⁸ **Matti Kauppila /vas:** Rouva puhemies! Tässä pari viikkoa sitten keskusteltiin ulosottolain muutoksista ja niistä ongelmista. Velkajärjestelythän liittyvät nyt siihen, millä tavalla näitä asioita käsitellään. Edelleen kaipaisin velkajärjestelyissä sitä uutta lakia, jolla sitten näitä velkoja annettaisiin anteeksi.

⁹ **Matti Kangas /vas:** Arvoisa puhemies! Yksityishenkilön velkajärjestelystä annetun lain muuttaminen on ihan hyvä esitys, ja se parantaa velallisten asemaa. Kun täällä ed. Pulliainen nos-

ti esille nämä 90-luvun lama-ajan velalliset ja ne, jotka siinä konkurssia tekivät ja muuta, siinä oli kyllä silloin myös yhteiskunta ja varmaan tämäkin talo osaltaan vähän mukana, että silloin piikki aukaistiin ja pankit kaatoivat yrityksiä sinne surutta ja normaalejakin yrityksiä, ja heidät pitäisi nyt laskea vihoviimein pois ja tehdä heistä yhteiskuntakelpoisia ihmisiä.

¹⁰ **Mauri Salo /kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Hallituksen esitys yksityisen henkilön velkajärjestelylain muuttamisesta on varmasti perusteltu. Silloin kun meillä laki suo mahdollisuuden päästä järjestelyyn, niin tietenkin pitää olla myöskin sitten yhteiskunnan suomat taloudelliset edellytykset, niin että tämä asia voidaan mahdollisimman juohevasti hoitaa.

Haluan kuitenkin tässä yhteydessä korostaa sitä, kun täällä useampaan otteeseen on jo puhuttu, että pitää antaa anteeksi ja pitää tehdä näin ja näin, että kysymys on kuitenkin siitä, että jonkun toisen rahoja annetaan toisten käyttöön. Tämä asia on sellainen, että meidän pitää kyllä käydä tässä yhteiskunnassa entistä syvempää keskustelua myöskin vastuusta. Meidän täytyy hallita oma elämä. Täytyy hallita oma talous. On olemassa tapauksia ja tapahtumia, että varmasti joudutaan vaikeuksiin, mutta pääsääntöisesti meidän pitää pyrkiä kantamaan vastuuta itsestämme, ja erityisesti nyt, kun lehtereillä on paljon nuoria, tässä varmaan on ihan aidosti syytä peräänkuuluttaa niin nuorten kuin vanhempienkin vastuuta omista asioistaan, ja sitten vain äärimäisessä hätässä tulee näitä asioita järjestellä.

¹¹ **Sari Essayah /kd:** Arvoisa rouva puhemies! Talousvaliokunta hyväksyi viime syksyn aikana lain, jossa velkaneuvonnan henkilöstön pätevyysvaatimuksia korotettiin. Silloin jo tuon lain-säädännön kuulemisessa tuli esille nykyisten velkaneuvojen huoli siitä, että kun tulevaisuudessa tullaan vaatimaan korkeakoulututkintoja ja kuitenkin meillä tätä velkaneuvonnan määrärahaa vähennettiin miljoonalla eurolla, niin millä ihmeellä saadaan ihmisiä pysyviin työsuhteisiin. Todennäköisesti käy niin, että sitten pystytään palkkaamaan ainoastaan määräaikaaisia henkilöitä, ja tämä tulee kyllä vaikuttamaan siihen velkaneuvonnan henkilökunnan ammattitaitoon, joka ennen kaikkea kertyy sen työn ohessa ja niistä,

voisiko sanoa, tapauksista, jotka työssä tulevat esille.

Lakiesitys sinällensä on varmasti hyvä tämän velallisen kannalta. Jonot velkaneuvontaan, aivan niin kuin ed. Lapintie täällä toi esille, ovat vähän kaupungista riippuen huolestuttavan pitkiä. Tänä päivänä meillä on kasvava joukko nuoria, jotka ovat saaneet raha-asiansa perusteellisesti sekaisin muun muassa tällaisilla pikalainoilla, joita todella holtittomasti nykyään markkinoidaan. Meillä tämä velkaneuvonta pitäisi nähdä myös tämmöisenä ennalta ehkäisevänä työnä, ja tässä sen tähden tulisi painottaa sitä, että velkaneuvojat myöskin kouluttaisivat nuoria näkemään läpi tämän epäselvän markkinoinnin, mitä tällä hetkellä meillä harjoitetaan ennen kaikkea näitten pikalainojen kohdalla.

¹² **Markus Mustajärvi /vas:** Arvoisa rouva puhemies! Ed. Lapintie otti esille hyvin tärkeän asian. Velkaneuvonta ry omassa lausunnossaan pitää tätä hallituksen esitystä pääosin kannatettavana ja tarkoituksenmukaisena ja ennen kaikkea velallisia aktivoivana. Mutta kannattaa muistaa, mitä resursseja on varattu tämän asian hoitamiseen käytännössä. Kuntien rahoitusosuuks on kehittänyt niin, että vuonna 2001 rahaa on käytetty pikkusen vajaa miljoona euroa, mutta vuonna 2004 jo 1,6 miljoonaa euroa. Valtion korvaukset vastaavasti ovat muuttuneet: vuonna 2003 ne olivat hieman alle 6 miljoonaa euroa, mutta ne ovat vähentyneet vuoteen 2006 mennessä 2 miljoonalla eurolla, ja vastaavasti henkilömäärä, joka näitä käytännön asioita hoitaa, on pudonnut 180:stä 120:een. Eli eilen sain yhdeltä näitä asioita hoitavalta henkilöltä viestin, joka päättyy sanoihin: "Pitäkää meidän puolia. Me ei kohta itse enää jakseta." Jos auttajat ovat tässä tilanteessa, niin miten käy autettavien?

¹³ **Esa Lahtela /sd:** Arvoisa puhemies! Tätä velkajärjestelylakiahan on paranneltu tässä sinä aikana, minkä täällä eduskunnassa yli kymmenen vuotta olen ollut, tehty monta pientä korjausta. Mutta jotenkin tuntuu, että tämä hallitus on aina ollut vähän jäykänlainen ja myöhäjunassa tullaan näitä muutoksia tekemään tässäkin. Tämä on hyvä muutos.

Toisaalta jos miettii sitä, mitä tässä muuta esitetään, niin voidaan vähentää matkakulut pois

sieltä ja työnhankkimiskustannukset, jotka ovat olleet aika kiveen hakattuja aikaisemmin niin, että niitä ei ole sillä tavalla voinut vähentää.

Mutta iso kysymys koko tähän velkaongelmaan liittyy silloin, kun myytiin nämä 90-luvun roskapankkivelat sitten tuonne ulkolaiselle perintäyhtiölle. Siinä tehtiin kyllä niin iso moka, jotta ei isompaa voi tehdä. Nimittäin silloin olisi 5 prosentilla voitu ostaa vapaiksi nämä ihmiset. Nyt sitten nämä ulkolaiset perintäyhtiöt ovat myyneet ja pantanneet eteenpäin jonnekin Saksaan ja mihin meneekin. Ei kukaan tiedä, kuka on se perijä siellä. Siinä tehtiin semmoinen moka, jolla vietiin kansallisista käsistä pois tämä saatavien perintä, jolloin nyt on meidän, eduskunnan, handusta poissa se homma. Jos se olisi ollut suomalaisten käsissä, niin me olisimme voineet vaikka anteeksi antaa nämä velat ja pienellä rahalla.

¹⁴ **Petri Salo /kok:** Arvoisa rouva puhemies! Jo valtiontilintarkastajat kannanotossaan velkahallinta- ja maksuhäiriömenettelyihin viime vuonna 2005 kiinnittivät huomiota asiaan, joka nyt sitten on lakiesityksenä tässä meidän kaikkien tarkasteltavana. Valtiontilintarkastajat kiinnittivät huomiota siihen, että velkajärjestelyä on kehitettävä yhä enemmän kannustavaan suuntaan siten, että jäännösvelkaa koskeva maksuohjelma ja maksujen suuruus kannustaisivat velallista tulojen kasvattamiseen ja uuteen yrittäjyyteen.

Arvoisa puhemies! Me kaikki tiedämme, että erityisen voimakkaasti ylivelkaantuminen koskettaa niitä 90-luvun yrittäjiä, jotka tänä päivänä, osa heistä, edelleen toimivat harmaan markkinan varassa johtuen siitä, että he eivät ehkä halua ja jaksakaan enää yrittää ja kehittää omaa yritystoimintaa, hakeutua työhön, vaihtaa työpaikkaa, ja siltä osin tämä esitys parantaa tätä kannustavuutta, koska nyt tästä lisätulosta voidaan saada lisääntyvä osa myöskin tämän velan hoitoon. Tällaiset työmatkakustannukset ja työn hankkimisesta ja tekemisestä johtuvat kustannukset voidaan myöskin vähentää tässä uudessa esityksessä ennen velanmaksua, ja tämäkin omalta osaltaan parantaa tätä esitystä huomattavasti nykyiseen tilanteeseen nähden.

Eli kaiken kaikkiaan, arvoisa puhemies, minun mielestäni tämä on pitkstä aikaa hyvä, positiivinen ele ihan oikeaan suuntaan, ja me haluamme, että kaikki yrittäjät jaksavat ponnistella edel-

leen ja pystyvät maksamaan sitä kautta velkansa pois.

Edustajat Rauno Kettunen ja Esko Kiviranta merkitään läsnä oleviksi.

¹⁵ **Esko Ahonen /kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Itse olen toiminut pitkään tuolla asuntomarkkinoilla ja olen huolestuneena seurannut jälleen kerran tilannetta, kun asuntojen hinnat nousivat koko ajan ja ihmiset vaihtavat kuitenkin asuntoja ja velkamäärä sitä mukaa kasvaa. Korkohan on tällä hetkellä alhaalla, mutta sanotaan, että jos korkokanta lähtee nousuun ja tulee tällainen korkobuumi vallalle, niin asuntojen hinnat saattavat lähteä romahtamaan. Tässä mielessä nostaisin kyllä varoittavaa sormeja ylöspäin siinä mielessä, että meidän pitäisi asuntopolitiikkaa saada tehtyä niin, että saataisiin lisää tontteja ja sitä kautta asuntotuotantoa lisättyä, että pystyttäisiin hillitsemään asuntojen hintoja.

Ed. Mikko Kuoppa merkitään läsnä olevaksi.

¹⁶ **Virpa Puisto /sd:** Arvoisa puhemies! Vastaan kahden ed. Salon puheenvuoroon.

Ensin Petri Salon puheenvuoroon siltä osin, että yhdyin siihen, että on hyvä, että tässä laissa on huomioitu myös tilintarkastajien esiintuoma esitys siitä, että velkajärjestely ei voi olla rangaistus, vaan sen pitää olla mahdollisuus ja sen pitää olla kannustava.

Toisaalta Mauri Salolle siitä, että ei pidä nyt sekoittaa kaikkia asioita. Kuten täällä muissakin puheenvuoroissa on tullut vähän esiin, on eri asia puhua siitä, jos yrittäjänä omasta toiminnasta riippumatta voi joutua konkurssitilanteeseen ja syntyä siitä velkatilanne, kuin on se, jos ottaa luottokorttivelkaa tai ottaa kännykällä pikaluottoa ja on niiden kanssa ongelmassa. Nämä ovat kaksi eri asiaa.

Kun meillä on yrittäjyyskasvatus nyt opetusohjelmissa kaikissa meidän oppiaineissamme ja kannustetaan ihmisiä yrittäjyyteen, niin jos yrit-

täjiys on suuri riski, kuka siihen enää uskaltaa ryhtyä? Eli on oltava mahdollisuus myös epäonnistua yrittäjänä ja silti selviytyä elämässä eteenpäin mahdollisesti uudelleenkin yrittäjänä.

¹⁷ **Erkki Pulliainen /vihr:** Arvoisa puhemies! Ed. Mauri Salo käytti hyvin arvokkaan puheenvuoron. Olen ihan samaa mieltä siitä, että täytyy yrittäjän kantaa vastuuta tekemisistään ja hoitaa asioita mahdollisimman hyvin. Mutta ymmärsin, että ed. Puistokin kiinnitti huomiota asiaan, jonka Valtion vakuusrahaston valtuuston jäsenenä ed. Mauri Salo erittäin hyvin tietää, nimittäin että moni joutui valuuttalaina-aikana sellaiseen loukuun, johon loukkuun joutumisesta hän ei voinut millään välttyä. Jopa ajaututtiin tilanteeseen, jossa pankinjohtajat kirjoittivat velallisen nimikirjoituksenkin junaillessaan itseään kuiville, elikkä siis toisin sanoen tällaiset asiat täytyisi pystyä tällaisella velka-armahduksella hoitamaan historiaan.

Ed. Heli Paasio merkitään läsnä olevaksi.

¹⁸ **Tuija Nurmi /kok:** Arvoisa puhemies! Kun nyt puhutaan, että tarvitaan työpaikkoja ja yrittäjiä, niin kuulimme juuri valiokunnassa, että jos noin tuhatkunta pientä yritystä palkkaisi viisi henkilöä lisää, kuinka paljon se toisi uusia työpaikkoja ja sitä kautta toimeliaisuutta alueille. Ne luvut ovat tietenkin laskettavissa tuhansissa, mutta kuitenkin se lisää sitä positiivista virettä.

Yrittäminen on, niin kuin täällä on todettu, riski. Monet ovat joutuneet kärsimään joistakin olosuhteista, on erilaisia tilanteita, eihän sitä voi koskaan ennalta tietää, mitä tulee tapahtumaan, mutta 90-luvun lamasta tiedetään, mitä silloin tapahtui. Kyllä mielestäni ihmisillä pitää olla ihmisarvoinen mahdollisuus elää jatkossakin elämänsä ja yrittää ilman, että heitä siitä syylistetään. Kyllä hallituksen pitää taata riittävät määrärahat siihen, että asiantuntemusta ja ohjausta löytyy, että ihmiset löytävät tiensä takaisin järjestäytyneeseen, normaaliin elämään.

Toinen asia on sitten, että tietenkin pitää koulujen riittävästi ohjata yrittämiseen, mutta myös rahankäyttöön niin, että kyllä rahasta pitää osata puhua ja neuvoa, kuinka sitä käytetään vastuulli-

sesti, mutta kouluissa pitää olla yrittäjäopetuksen kudottuna sisään jo ihan sieltä esikouluasteelta asti.

¹⁹ **Juhani Sjöblom /kok:** Arvoisa puhemies! Tämä esitys on hyvään suuntaan, kuten ed. Salo sanoi, mutta Suomi tarvitsee lainsäädäntöön henkilökohtaisen konkurssimahdollisuuden. Velkajärjestely ei toimi hyvin eikä tehokkaasti esimerkiksi yrittäjän kohdalla. Tavoitehan on saada mahdollisimman moni yrittäjä takaisin yritystointaan ja madaltaa yrittäjäkynnystä. Ymmärsin ed. Puiston puheesta, että hän on samalla linjalla.

²⁰ **Raimo Vistbacka /ps:** Arvoisa rouva puhemies! Täällä on hyvin arvokkaasti otettu kantaa nimenomaan siihen, millä tavoin meidän velkajärjestelylainsäädäntömme on toiminut, ja voi sanoa näin, että aikaisemmin oli todella kohtuuttomuksia, kun viiden vuoden jälkeen tulkittiin velkojan taholta määrättyjä lisätuloja, menttiin veroilmoituksia ja vanhoja tuloja lävitse veroilmoitusten perusteella ja ne johtivat sellaiseen tilanteeseen, että henkilö lopetti koko järjestelmän maksamisen tavallaan.

Tältä osin voi sanoa näin, että tämä esitys lisää kannustavuutta, mutta niin kuin täällä edustajat Puisto ja Sjöblom totesivat ja myöskin ed. Pulliainen, täytyisi huomioida paremmin se, onko itsestä riippumattomista syistä ajautunut sellaiseen tilanteeseen. Me muistamme, millä tavoin pankit kohtelivat yrittäjiä sen jälkeen, kun eduskunta avasi niin sanotun piikin, ja silloin terveetkin yritykset ajautuivat konkurssiin, kun pankit ajoivat niitä väkisin.

Ed. Seppo Kääriäinen merkitään läsnä olevaksi.

²¹ **Kalevi Olin /sd:** Arvoisa puhemies! Tämä esitys on todella, niin kuin täällä on todettu, oikean suuntainen, mutta tämän asian eteen on vielä tehtävissä varsin paljon. Siksi tällä lähetekeskustelulla ja kannanotoilla myös tässä on merkityksensä.

Arvoisa puhemies! Pääsääntö totta kai on se, että jokainen vastaa veloistaan, mutta jos syntyy ylivoimaisia tilanteita, niin kuin meillä on esimerkkejä, devalvointi aikanaan, ja yrittäjällä ris-

ki kaatuu kuin vuori, niin siinä tapauksessa on turvattava yrittäjän osaamisen uudelleenkäyttö ja se, että hänellä on mahdollisuus yrittää myös myöhemmin. Liian moni yrittäjä joutui lopettamaan runsas kymmenen vuotta sitten.

Mitä tulee, arvoisa puhemies, henkilökohtaiseen konkurssiin, se asia pitäisi oikein kunnolla selvittää. Se pitäisi syvällisesti selvittää. Otaksun, että siitä voisi löytyä sellainen malli, johon liittyy esimerkiksi se, että kun yrittäjä on aidosti tehnyt työtään ja konkurssi sattuu, niin hänelle jää tietty omaisuus, esimerkiksi katto pään päälle. Sen takia nämä kannanotot myös näissä puheenvuoroissa henkilökohtaisen konkurssin osalta — olen ymmärtänyt — ovat olleet sellaisia, että asia pitää tutkia ja selvittää ja tuoda siten esitys, jos siihen päädytään.

²² **Esko Ahonen /kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Täällä on mietitty näitä velallisten syntyasioita, ja haluaisin osaltani palauttaa mieliin sen ajan, jolloin meillä olivat vielä rahamarkkinat säännösteltyjä ja niitä pikku hiljaa lähdettiin vapauttamaan sillä lailla, että yrityksille sallittiin mahdollisuus ottaa ulkomaista luottoa.

Sen jälkeen ne vapautettiin sillä lailla, että yksityisillä ihmisillä oli myös mahdollisuus ottaa ulkomaista luottoa. Siinä vaiheessa, kun oli ollut tiukat rahamarkkinat ja rahahanat avautuivat ja otettiin luottoa, ei ymmärretty ja muistettu, että siinä on myös devalvaation riski olemassa mukana ja lainaan saattoi yhden yön aikana tulla 30 prosentin lisä, niin kuin tapahtuikin sitten 90-luvun alussa.

Tämän yhteydessä myös meillä kiinteistömarkkinat lähtivät romahtamaan, jolloin vakuudet yrityksiltä ja yksityisiltä henkilöiltä poistui alta. Mielestäni siinä vaiheessa olisi pitänyt hallitusti hoitaa tilanne eikä suinkaan painaa paniikkinappulaa ja lisätä kaasua sillä lailla, vaan hallitusti käsijarru päälle ja ratkaista tämä tilanne. Me emme olisi silloin tässä tilanteessa olleet näiden yritysten ja näitten ihmisten kanssa, missä me olemme eläneet nyt runsaat kymmenen vuotta.

²³ **Pentti Tiusanen /vas:** Arvoisa rouva puhemies! Silloin vain 90-luvun alussa valtiovarainministeri vakuutti, ettei devalvoida, ja jotkut uskoivat siihen, (Ed. Pulliainen: Niinhän valtiovarainministerit aina vakuuttavat!) ja näin ollen ei pitäisi varmaan valtiovarainministeriä yleensä-

kään uskoa näissä asioissa. Mutta kuitenkin silloin lyötiin vetoa asiasta jne. En tiedä, onko veto maksettu, mutta moni henkilö meni silloin nimenomaan tähän lankaan, jossa tarkoituksellista harhaanjohtamista oli.

Arvoisa puhemies! Tosiaan 90-luvun alussa pankinjohtajat jakoivat lainoja. Jos ei sattunut olemaan kassia mukana rahan pois viemiseen, niin kassikin annettiin kyllä konttorista mukaan. Se tilanne, mikä tällä hetkellä on, on periaatteellisesti vähän samanlaista, erittäin pitkät lainajat, matalat korot, ja sitten se huoli siitä, mikä on mahdollisuus lainan takaisinmaksuun, jää kyllä varsin helposti lainan antajalta, sen kaupustelijalta tarkistamatta. Silloin, niin kuin täällä joku aikaisemminkin on jo todennut, saatetaan joutua aivan vastaavanlaiseen tilanteeseen, missä nyt moni ylivelkaantunut on.

²⁴ **Petri Salo /kok:** Arvoisa rouva puhemies! Täällä on kovin positiivisesti käsitelty yrittäjiä, ja erityisesti olen ilahtunut, että myöskin sosialidemokraattiset kansanedustajat, edustajat Puisto ja Olin, jotka käyttivät äsken puheenvuoron, suorastaan pääsivät yllättämään meikäläisen, niin yrittäjäystävällistä puhetta harvoin sieltä vasemmalta laidalta kuulee. Olin erittäin positiivisesti yllättynyt, että ed. Olin suhtautui myöskin yrittäjän henkilökohtaiseen konkurssiin jo lähtökohteisesti positiivisesti. Muistutan vain siitä äänestyksestä, joka käytiin edellisen ulosottolain yhteydessä täällä salissa, kun käsiteltiin sitä, voivatko vainajan, eli yrittäjän, joka on kuollut, aikaansaamat velat nousta myöhemmin esiin, vaikka ne olisivat anteeksiannettujakin. Ed. Sjöblom teki täällä silloin esityksen ja me äänestimme siitä, mutta silloin me jäimme tällä laidalla kyllä aivan yksin. Eli myöskin yrittäjän velat voivat nousta vielä kuolinpesässäkin maksettavaksi, vaikka ne olisi kerran jo anteeksiannettu. Sellainen on tällä hetkellä meidän ulosottolakimme.

Kiinnitän huomiota tässä esityksessä siihen, että pääsääntöisestihän velkajärjestelyt ja maksuohjelma ovat purkautuneet, kun velallinen on kuollut. Myöskin tähän asiaan tässä esityksessä tuodaan nyt jotakin uutta, ja se tarkoittaisi sitä, että velallisen leski ja lapset voivat joissakin tapauksissa jatkaa tätä velkajärjestelyohjelmaa ja säilyttää kodin, jos koti vielä siinä vaiheessa oli esimerkiksi velallisen omistuksessa. Tämä poistaa monta ylimääräistä tuskaa. Leski ja lapset voivat säilyttää tämän maksuohjelman ja noudat-

taa sitä, ja samalla he saavat pidettyä oman kodin edelleen asuntokäytössä.

²⁵ **Markku Rossi /kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Voi tietyllä lailla puhua haudanryöstöstä melkein viitaten tuohon edelliseen puheenvuoroon ja myös ed. Esa Lahtelan puheenvuoroon, jossa hän totesi, että iso moka tehtiin silloin, kun myytiin valtion saamiset ulkomaiselle perintäyhtiölle. Nämä yhtiöt tekevät kaikkensa saadaakseen tietystikin sitten rahat pois, koska se on niille bisnestä. Yhteiskunta on omat vastuunsa kantanut, ja koko tämä meidän velkasaneerauslakijärjestelmämme on ollut valitettavasti hitaasti toimiva. Laman jälkeen se on ollut pakko toteuttaa, mutta tämä ei ole vienyt siihen maaliin, mihin olisi pitänyt päästä jo ajat sitten. Kymmenentuhannet suomalaiset ovat edelleenkin siinä velkavankeudessa, mihin reilut kymmenen vuotta sitten olleessa tilanteessa jouduttiin. Tämä laki on askel eteenpäin, siinä mielessä tämä on hyvä. Yrittäjyyden esteenä on paljon näitä vanhoja taloudellisia asioita, ja tänäkin päivänä ne painavat monella mielessä, ryhtyäkö yrittäjäksi vai ei.

Siksi myös, arvoisa puhemies, haluan kannattaa niitä näkökulmia, mitä täällä esitettiin henkilökohtaisesta kurssista ja sen selvittämisestä, mitä se käytännössä sitten merkitsisi. Hyvin useinhan sanotaan, että se johtaa vastuuttomuuteen. Voi olla niinkin päin, että se johtaa rahoittajien ja luottottajien kohdalla suurempaan vastuullisuuteen, kun joutuu miettimään, että eipä sieltä olekaan ehkä saatavissa sitten ikuisesti kenties jotain pois. Tässä suhteessa ei tämä ole niin yksiselitteinen asia. Vasta sitten, kun henkilökohtainen kurssi tähän yhteiskuntaan hyväksytään, meillä syntyy yhä enemmän yrittäjiä, yrittäjiksi lähteviä, koska hyvin usein käy niin, että varsinkin kodissa sanotaan, että ainakaan meidän verhoja ei takuiksi laiteta. Se on ymmärrettävä näkökulma.

Ed. Arja Alho merkitään läsnä olevaksi.

²⁶ **Reijo Laitinen /sd:** Arvoisa rouva puhemies! Kyllä on totta se, että yhteiskunta on kan-

tanut vastuunsa 90-luvun, 80-luvulta alkaneen laman seuraamuksista. Se lasku on veronmaksajille ollut todella kallis, todella kallis. Siinähan pelastettiin meidän pankkijärjestelmämme ja se näytti olevan ensisijainen tavoite, ei niinkään sitten ajateltu riittävän pitkälle niitä yksityishenkilöitä, yrittäjiä, yrityksiä ja heidän vaikeuksiaan. Toivon mukaan ikinä tällaisista lamaa eivät suomalaiset eikä mikään mukaan kansakunta enää kohtaa. Toivon mukaan tästä on jotain opittu.

Tämä laki on varsin tarpeellinen yksityishenkilöiden velkajärjestelyjen järjestämisen osalta, mutta olisi toivonut, että lakiehdotus olisi tullut jo useita vuosia sitten eduskuntaan ja olisi pystytty yksityishenkilöitten osalta tekemään jo aiemmin sellaiset järjestelyt ja ratkaisut, mitä nyt ollaan tekemässä.

Minä olen myöskin huolissani niitten muiden kollegoiden kanssa, jotka ovat puhuneet kunnallisesta velkaneuvonnasta. Se on edelleen tarpeellista johtuen siitä muun muassa, että aika monet nuoret nimenomaan näitten pikavippien, lyhyiden lainojen, johdosta ovat ylivelkaantuneet ja kunnallisella velkaneuvonnalla on edelleenkin tehtävä. Valtiohan on supistanut määrärahoja tältä osin, ja kunnat ovat järjestämässä toimintojaan sillä tavalla, että jopa supistavat resursseja velkaneuvonnan osalta, ja se ei ole oikea suunta.

²⁷ **Reijo Paajanen /kok:** Arvoisa rouva puhemies! Oikein sydäimestä tuntuu hyvälle, kun on kuunnellut noita kannanottoja, joita ed. Rossi ja jo aikaisemmin edustajat Puisto ja Olin toivat julki henkilökohtaisen kurssin kysymyksestä. Suomalainen yhteiskunta ei pyöri ilman yrittäjiä, ja me olemme suurten haasteitten edessä monessa suhteessa uusien yrittäjien suhteen. Yrittäjäjärjestöt joka taholla peräänkuuluttavat henkilökohtaisen kurssin jälkeistä elämää elikkä niin, että silloin, kun aidosti ja oikeasti on yrittäjä yrittänyt ja ajautunut kurssiin, niin hänet voidaan vapauttaa sieltä. Esimerkiksi ed. Pulliainen on tuonut usein julki tässä salissa harmaan talouden ongelmat. Tällainen yrittäjä joutuu, kun hän ei enää voi palata normaalielämään, toimimaan siellä harmaan talouden puolella. Tältä osin tämän yhteiskunnan pitäisi pystyä huolehtimaan ne yrittäjät pois sieltä, jotka ovat ilman omaa tahtoaan joutuneet sinne. Toivottavasti tässä salissa löytyy mahdollisimman pian sellaista henkeä, että tämä lainsäädäntö saadaan muutettua.

²⁸ **Matti Kangas /vas:** Arvoisa puhemies! Vähän pitää vanhojakin muistella. Silloin 90-luvun lama-aikaan Ahon hallitus veti liian pitkälle kovan rahan politiikkaa ja puolitoista vuotta aikaisemmin olisi pitänyt devalvoida. Sen kovan rahan politiikan seurauksena 100 000 yritystä meni nurin ja tuli 500 000—600 000 työtöntä. Silloin olisi pitänyt sen ministerityöryhmän, joka avasi piikin, vähän rajata tiukemmaksi, keitä sinne kaadetaan. Se jäi liian löysäksi.

Tästä perinnästä sanoisin, että onko tämä kotimainen perintätoimisto sen lauhkeampi kuin joku ulkolainenkaan. Kyllä nämä kotimaiset pankit kaatoivat yrittäjiä sääliä, vaikka ne olivat kotimaisia pankkeja. Taitaa tuolla rahalla olla se oma logiikkansa ja ne hoidetaan, mutta köyhistä ja huono-osaisista, jotka kaatuvat, ei välitetä.

²⁹ **Matti Kauppila /vas:** Rouva puhemies! Esiityksen vaikutukset velkajärjestelyasioiden kustannusten suhteen ovat tässä vähän epämääräiset. Täällä sanotaan: "Velkajärjestelyn valtiolle aiheutuvien kustannusten määrä saattaa jonkin verran lisääntyä - - ." Kun ulosottolain merkeissä puhuttiin ihan samasta elikkä valtio vähentää rahaa budjetin kautta, niin jostakinhan täytyy tulla tilalle rahaa. Onko tässäkin nyt sitten joku piilovaikutus sille, että tässä kerätäänkin valtiollekin rahaa, niin että pystytään tämä työ hoitamaan?

³⁰ **Mikko Alatalo /kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Ed. Kankaalle sanoisin sen verran vastauksena, että kyllä sinne syvään lamaan itse asiassa oltiin menossa jo edellisen hallituksen aikana. Neuvostoliiton romahdus tietysti aiheutti sen, että monet alihankkijat, jotka isommille firmoille tekivät töitä, joutuivat luopumaan. Mutta se on totta, että tämän laman myötä kaatui paljon suomalaisia hyviä, rehellisiäkin yrittäjiä. Verovelkojen hoidosta tässä on itselläkin kokemuksia, ja tiedän, millaisia kansainväliset perintätoimistot todella ovat. Suuret pankit pelastettiin, mutta valtavan suuri yrittäjien osaaminen ja se henkinen pääoma ennen kaikkea menetettiin monen osalta ja näistä ihmisistä tuli työkyvyttömiä. Esimerkiksi valuuttalainat oli yksi syy tässä. Lapset ja nuoret ovat nyt sitten kuulleet näitä kauhutarinoita, ja he eivät lähde enää ottamaan velkoja eivätkä yrittämään, koska he ovat pelästyneet tätä, miten vanhemmille on käynyt. Moni mieluummin tekee vaikka tosiaan harmaan talouden puolella näitä töitä. Kyllähän on selvä asia, että meidän

täytyy asenteita muuttaa Kalifornian tyyliin, että henkilökohtainen konkurssi on mahdollinen, muuten ei synny innovaatiota, ei osaamista, ei riskien ottamista.

Tässä yhteydessä sanon, että toivottavasti myös tuo ulosottolaki saadaan myös sillä tavalla muutettua ja painotettua, että siellä puree todellakin se ulosotto sitä pääomaa eikä vain niitä kasvavia korkoja, koska koskaan se ihminen ei pääse irti niistä veloistaan, jos hän maksaa loppuikkinsä vain pelkkiä korkoja.

³¹ **Erkki Pulliainen /vihr:** Arvoisa puhemies! On ollut erittäin miellyttävä osallistua seuraavan hallituksen ohjelmaa koskevaan neuvotteluun, jossa on päästy tulokseen, että a) henkilökohtainen konkurssimahdollisuus tulee, b) 90-luvun alun pankkikriisistä johtuvat velka-armahdustarpeet hoidetaan asianmukaisella armahduksella.

Ainut kiusallinen yksityiskohta on, että nyt on muodostunut kaikkien puolueitten hallitus. Vielä pieni viilaus, joka pudottaa ylimääräiset pois, että parlamentarismi voisi toimia.

³² **Markku Rossi /kesk:** Arvoisa puhemies! Yleensä en hirveän paljon peruutuspeiliin katso, mutta tässä on kuitenkin hyvä katsoa. Ed. Kangas omassa puheenvuorossaan viittasi tuohon Ahon hallituksen aikaan. Kuten täällä jo todettiin, lama lähti liikkeelle 80-luvun loppupuolella, sen osoittavat kaikki mittarit, missä mentiin. Siinä tilanteessa tehty Holkerin hallituksen, rakennemuutoshallituksen, revalvointi oli omalta osaltaan vielä pahentamassa sitä tilannetta. Varmaan Ahon hallituksenkin aikaan tehtiin virheitä, mutta oltiin hirmuisen vaikeiden asioiden kanssa tekemisissä. Mielestäni tuolloin olisi pitänyt tähän maahan pystyä muodostamaan laaja todellisen taloudellisen yhteisvastuun hallitus, mutta osa lähti heti vaalien jälkeen suurin piirtein käpykaartiin, ja näin syntyi sitten hallituspohja.

Kun tänä päivänä pohditaan sitten näitä velkavankeuskysymyksiä, niin nämä ovat enemmältikin inhimillisellä tasolla olevia kovia kysymyksiä kuin valtionalouden tasolla. Ne on hoidettu valtion näkökulmasta jo moneen kertaan, mutta yksityistasolla tämä ongelma vielä on. Mitä me tästä opimme: on toivottavaa kyllä, että talouspolitiikassa on tänä päivänä nähtävissä, minkälainen vakaus meillä on ollut sekä kotitalouksien että julkisen talouden kannalta. Viime vuoden

valtion tilinpäätöstiedot osoittavat omalta osaltaan sen, että meidän taloutemme on kehittynyt hyvin. Verotulojakin on noin 200 miljoonaa euroa enemmän, myyntituloja on tullut lisää, mutta kaiken kaikkiaan voi sanoa, että viime vuoden tilinpäätös on plussalla, ja se on hieno asia. Tästä eteenpäin mentäessä pitää huolehtia tietysti siitä, että meidän yksityiset ihmisemme, eivät myöskään ne yrittäjät, vaikeuksien tullessa joudu selailisiin vaikeuksiin, että ne ovat vielä sitten 10 tai 15 vuoden päästä heidän kannettavinaan.

³³ **Esa Lahtela /sd:** Arvoisa puhemies! Tuossa ed. Kangas totesi, että kovia on perintäotteet suomalaisillakin yhtiöillä. Niin se varmasti on, kyllä ne yhtä tiukasti pitävät omistaan kiinni. Mutta siinä on se ero vaan, jotta kun myytiin tuonne ulos nämä roskapankkivarat, niin siinä ilmeisesti oli semmoinen sopimus kuitenkin olemassa, että suomalainen lainsäädäntö jos muuttuu, niin me olemme korvausvastuussa valtiovaltana, jos siellä perintätoimi jotenkin rajoittuu. Se sopimus siinä oli kai aika paha siinä tilanteessa. Jos se olisi ollut kotimaisissa käsissä, me olisimme voineet itse hallita sen kysymyksen.

Monelle näistä henkilöistä, jotka nyt killuvat tämänkin lainsäädännön alla, jota vähän parannelaan, olisi voitu vaikka antaa silloin velat anteeksi mahdollisesti 5 prosentilla koko tästä summasta, mikä saatiin sitä hintaa. Nyt sitä ei kukaan tiedä, mitä se mahtaa olla, koska ulkolaiset perintäyhtiöt, niin kuin täällä on todettu, varmaan haudan takaakin käyvät jahtaamaan perillisiä vielä, jotta saako sieltä jotain tai onko eläke noussut monta euroa kuussa. Nytkin, vaikka velkajärjestely on mennyt läpi, niin siinä tulee sen kahden vuoden sisällä, kun voi tarkastella sitä taustaa, vielä kymppitonien laskua eläkeläisille siitä, jotta et olekaan läpäissyt velkajärjestelyä, vaan kun maksat tämän, niin sitten pääset siitä yli.

³⁴ **Esko Ahonen /kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Meillä on ollut lähetekeskustelussa hallituksen esitys 30/2006 eli hallituksen esitys eduskunnalle laiksi yksityishenkilön velkajärjestelystä annetun lain muuttamisesta. Täällä on etsitty syitä ja seurauksia, miksi ihmiset ovat joutuneet velkasaneeraukseen, mutta myös on käsitelty hyvin monessa puheenvuorossa ansiokkaasti yrittäjiä ja yrittäjyyteen liittyviä asioita.

Kyllähän totuus on se, että meidän tulee lainsäädännöllä hoitaa niin, että yrittäjyyttä on help-

po tehdä. Sitä kautta me saamme kitkettyä harmaan talouden pois, mistä ed. Pulliainen täällä hyvin usein ansiokkaasti puhuu, ja myös meidän on lainsäädännöllisesti hyväksyttävä henkilökohtaisen konkurssin mahdollisuus, koska se auttaa tässä harmaan talouden asiassa hyvin pitkästi eteenpäin elikkä me saamme sitä kautta kitkettyä sitä pois.

Kyllähän, rouva puhemies, yksinkertaisesti, ellei meillä ole yrittäjiä, ei meillä ole työpaikkoja, ellei meillä ole työpaikkoja, ei meillä ole palkkatuloja, ja ellei meillä ole palkkatuloja, ei meillä ole verotuloja, eikä ilman verotuloja meillä ole hyvinvointiyhteiskuntaa.

³⁵ **Reijo Laitinen /sd:** Arvoisa puhemies! Aina silloin tällöin on tarpeen tietysti katsoa vähän peruutuspeiliin. En minäkään niin kovin usein sitä tee, mutta jotta virheistä oppisi, niin se on aina paikallaan.

Viitaten ed. Rossin puheenvuoroon on tietysti myönnettävä se, että 80-luvun puolenvälin kieppeillä, kun pääomat vapautettiin aika tavalla hallitsemattomasti, kun oli aikaisemmin oltu aika tavalla säännöllisessä taloudessa, siinä vähän ehkä hurahdettiin niin, (Ed. Pulliainen: Vähänkö? 35 miljardia tuli päälle!) että mopo karkasi käsistä ja ajaututtiin melkoisiin ongelmiin, ja sen päälle tulivat sitten nämä Neuvostoliiton järjestelmästä johtuvat romahdukset, Neuvostoliiton kaupan ongelmat, ja siinä oli sellainen tilanne, että sitten oltiin todella suurissa vaikeuksissa.

Kun puhuin aikaisemmin, että me pelastimme pankkijärjestelmän, näinhän kävi, mutta nyt on pakko todeta kyllä se, jotta se jää pöytäkirjoihin, että Osuuspankki meidän keskuspankeistamme oli ainut, joka hoiti itse omat ongelmansa ja sotkuna sisäisen vakuusrahaston kautta. Siinä ei käytetty veronmaksajien rahaa. Osuuspankki otti valtion pääomalainaa, jonka se maksoi korkoineen takaisin. Muitten pankkien osalta mentiin veronmaksajien kukkarolle.

Mutta kyllä meidän pitäisi ymmärtää nyt tämä tilanne, missä nämä yksityiset henkilöt ovat, yritykset, entiset yrittäjät. Meillä on valtava henkinen pääoma käyttämättä, koska ei anneta mahdollisuutta tämän velkavankeuden johdosta esimerkiksi käynnistää uutta yritystoimintaa, pidetään heitä pannassa, ja se on kyllä tämän kansakunnan kannalta erittäin vahingollista. Kyllä pitää löytää keinot, millä tämä pääoma vapautetaan niin, että voivat ihmiset saada sen leiman otsas-

taan pois ja ovat vapaita ihmisiä myöskin yrittämään.

³⁶ **Kaarina Dromberg /kok:** Arvoisa puhemies! Eläneenä nuo molemmat kaudet, 80-luvun ja tämän 90-luvun, niin silloin 80-luvulla todella-kin ne rahoitusmarkkinat vapautuivat, jolloin kaikki hurahtivat ja jokainen kuvitteli olevansa miljonääri. No, sitten kun 90-luvulla taas istuin itse talousvaliokunnassa, jossa näitä asioita käsiteltiin ja pankit tavallaan kaatuivat niskaan, niin oikeastaan se oli säästöpankkijärjestelmä, joka oli loppujen lopuksi se kaikkein vakavin ongelma, ja siltä pohjalta alettiin rakentaa talousvaliokunnassa tätä tulevaisuutta. Se aika oli todella kovaa, ja siinä mielessä oli pakko tehdä niitä päätöksiä, mitkä silloin tehtiin vastuullisestikin, mutta ymmärrän, että varmasti tehtiin myös sellaisia päätöksiä, jotka tarvitsee jälkikäteen korjata, koska tilanteet ovat täysin muuttuneet.

Mutta samalla sanoisin, että tuon yrittäjyyskasvatuksen täytyisi alkaa jo peruskoulun puolelta. Nythän esimerkiksi sivistysvaliokunta on ottanut sen yhdeksi painopistealueekseen, että jo pienestä ja nuoresta lähtien se vastuu myöskin näille nuorille kasvatetaan. Ja kun ajatellaan, kuinka paljon nuoret ihmisetkin ovat jo velkaantuneet, kun se rahan käyttö ei ole heillä tiedossa ja nämä kännykät ja kaikki (Puhemies koputtaa) ovat tulleet, niin tämän kasvatuksen tarvitsee alkaa jo mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Nyt siihen on saatu pontta, se oli pitkän aikaa sellainen hämära alue myöskin koulutuksessa.

³⁷ **Raimo Vistbacka /ps:** Arvoisa rouva puhemies! Kun tämä hallituksen esitys puhuu nimenomaan saneerauksessa olevan henkilön lisätuloista ja siitä, millä tavoin tämä nyt hoidetaan, siltä osin todella tämä on myönteinen. Mutta kun täällä on viitattu siihen, millä tavoin perintäyhtiöt lähtivät perimään, niin kyllä täytyy sanoa, että niissä tapauksissa, joita itselleni tuli, jokaisessa oli aina tämä ulkomainen yhtiö, jonne silloinen ministeri, nykyinen kansanedustaja Siimes myi ne, ja olisi mielenkiintoista nähdä, mitkä olivat ne ehdot. Se sopimushan ei ole julkinen. Minä en ainakaan sen sisällöstä tiedä, mutta jos toverit vasemmalla tuntevat sen, niin olisi mielenkiintoista kuulla myös allekirjoittaneen, mitä sinne sisältyi todellisuudessa.

³⁸ **Erkki Pulliainen /vihr:** Arvoisa puhemies! Ed. Laitiselle vaan, että säästöpankkileiri koko-

naisuudessaanhan tässä kaatui, (Ed. Dromberg: Niin kaatui!) mutta sen sijaan pääomallainat nyt liikepankkien osalta liikepankit joutuivat maksamaan päästäkseen maksamaan osinkoja, koska se osinkojen maksu oli tästä kiinni. Mutta sen sijaan tämä kansallispankkileirihän yritti puhalttaa valtiolta 300 miljoonaa markkaa siinä kikkailulla, mutta sen Arsenalin tarkastusvaliokunta paljasti ja ne rahat saatiin valtiolle. Elikkä olemme hankkineet edustaja Kantalaisen kanssa valtiolle aika ison tukun puhdasta rahaa aikoinansa, elikkä tämä on sitä historiaa, joka on siis ihan hyvä muistaa, minkälainen se todellisuudessa oli.

³⁹ **Matti Kauppila /vas:** Rouva puhemies! Siimeksen tekstiä en tunne, mutta tällä hetkellä hän ei osallistu meidän ryhmätöimintaamme, tiedoksi sinne ed. Vistbackalle.

Tässä nyt puhutaan tästä laista aika ylevillä periaatteilla, elikkä tällä ikään kuin korjattaisiin nyt menneisyyden rötökset velkoja ja velallisia vastaan, elikkä saa sen kuvan, ikään kuin tällä lakiesityksellä nyt jotakin parannetaan. Kehotan lukemaan tämän tekstin: täällä joka toisessa kapaleessa sanotaan, että merkitykset ovat vähäisiä. Elikkä ei tällä estetä edes tulevaisuuden vastaavia tilanteita. Nyt ovat korot nousussa, asuntomarkkinat lähes samassa tilanteessa ja on monta muuta negatiivista merkkiä, mikä mahdollistaa kyllä taas uudet konkurssit ja velkajärjestelyt.

⁴⁰ **Juhani Sjöblom /kok:** Arvoisa puhemies! Mieltä lämmitti ed. Laitisen kommentointi. Vaikka se ei koske itse tätä lakia, se koskee sitä tulevaa lakiesitystä, joka toivottavasti hallitukselta tulee. Velkavankeudesta vapautumiseen paras lääke on henkilökohtainen konkurssi. Se on tehokkain tapa elvyttää yritystoimintaa ja luoda sitä kannustavaa ilmapiiriä. Siitä on kokemusta monissa maissa jo, se ei ole siis mikään uusi asia. Se on osoittautunut kahdessa eurooppalaisessa valtiossa jo varsin tehokkaaksi. Edellinen oikeusministerihän on suhtautunut siihen kovin kylmäkiskoisesti, toivottavasti nykyinen oikeusministeri suhtautuu siihen paljon positiivisemmin, kuten hänen ryhmätoverinsa suhtautuvat.

⁴¹ **Ahti Vielma /kok:** Arvoisa puhemies! Sellainen yleinen piirre tässä salissa on se, että kun jostain hyvinkin tärkeästä asiasta puhutaan, niin puhutaan menneistä kahdestakymmenestä vuodesta enemmän kuin siitä tulevaisuudesta, mihin asi-

anomainen lainmuutos tai laki tähtää. Niin on käynyt tämänkin asian osalta.

Kaikki tässä salissa olevat ovat varmaan tavalla tai toisella olleet sellaisessa tilanteessa, että ovat kohdanneet ylivelkaantuneita ihmisiä, ja 90-luvun alusta on henkilöitä, joilta on mennyt koko elämä pilalle, koko omaisuus, ja he ovat edelleen tänäkin päivänä suurissa ongelmissa. Pitäisi painottaa nyt sitä, mitä tehdään valiokuntakäsittelyssä ja mihin suuntaan ohjaillaan tästä eteenpäin. Minä henkilökohtaisesti kannatan kovasti niitä ajatuksia, että tavalla tai toisella tulisi sieltä ehdotus, tai seuraavassa hallituksessa, hallitusohjelmassa, nimenomaan henkilökohtaisesta konkurssista, jolla sitten se kokonaisuus paremmin pystyttäisiin ratkaisemaan.

Keskustelu päättyy.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään ja asia lähetetään lakivaliokuntaan.

5) Hallituksen esitys laeiksi ulkomaalaislain ja ulkomaalaisrekisteristä annetun lain 8 §:n muuttamisesta

Lähetekeskustelu

Hallituksen esitys HE 31/2006 vp

Ensimmäinen varapuhemies: Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään hallintovaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan ja työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan on annettava asias-ta lausunto.

Tämän asian yhteydessä sallitaan keskustelu myös päiväjärjestyksen 6) asiasta.

Keskustelu:

¹ **Sisäasiainministeri Kari Rajamäki** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Näiden kahden ulkomaalaislakiin liittyvän EU:n direktiivin pohjalta tehtävien muutosesitysten taustaksi laajemmin ihmiskauppaan liittyvää pohdintaa.

Kyseessä on todella vakava ja kasvanut maailmanlaajuinen ongelma, ja Suomi pitää tärkeänä, että EU:n ihmiskaupan vastaisen toimintasuunnitelman täytäntöönpanossa pysytään sovituksa aikataulussa. Ihmiskaupan vastainen toiminta ja toimintasuunnitelman tehokas toimeenpanto on yksi Suomen tulevan puheenjohtajuuskauden

kärkiasioista. Olemme sen myös nostaneet Itämeren järjestäytyneen rikollisuuden vastaisen Baltic Sea Task Forcen työssä keskeiseksi. Viime syksynä linjasimme naisten ja lasten ihmiskaupan vastaisen työn yhdeksi maaliaksi. Asiaa käsitellään myös toukokuun alussa Kolilla Itämeren alueen poliisiministereiden, muun muassa Venäjän, edustuksen myötä. Suomi tulee järjestämään myös toimintasuunnitelman mukaisesti lapsiuhrien tunnistamista koskevan seminaarin tulevana syksynä, mikä on tärkeää.

EU:n ihmiskaupan vastaisen toiminnan tulee ollakin määrätietoista ja konkreettista. Suomi painottaa suunnitelman toimeenpanossa kolmea läpileikkaavaa periaatetta: operatiivisen toiminnan kehittämistä, ihmisoikeus- ja uhrikeskeistä näkökulmaa, ihmiskaupan vastaisen toiminnan jatkuvuuden turvaamista. Näissä esitettävissä direktiivipohjaisissa ulkomaalaislain muutoksissa pannaan ensinnäkin täytäntöön pakolaisen määritelmädirektiivin ja turvapaikanhakijoiden vastaanottoa koskevan direktiivin säännökset, joissa jäsenvaltioiden edellytetään pyrkivän suojelukseen ilman huoltajaa olevan alaikäisen etua jäljittämään hänen perheenjäsenensä mahdollisimman nopeasti. Toisaalta toisessa muutosesityksessä lähdetään ihmiskaupan uhreille myönnettävästä oleskeluluvasta ihmiskaupan uhrin suojelun ja auttamisen näkökulmasta, että hän voi toipua järkyttävistä kokemuksistaan, ja toisaalta myöskin, että voidaan päästä pureutumaan myöskin taustalla olevaan rikolliseen toimintaan.

Arvoisa puhemies! Tiedonsaantioikeutta koskevalla säännöksellä pyritään kehittämään vastaanottokeskusten ja lupaviranomaisten välistä yhteistyötä. Säännöksen avulla edistetään lapsen edun toteutumista mahdollistamalla hänen tilanteeseensa nykyistä kokonaisvaltaisempi viranomaiskäsittely ja se, että päätöksenteko perustuu myös kaikkiin tiedossa oleviin tosiasioihin. Tiedonsaantioikeutta koskevalla säännöksellä perustettaisiin Ulkomaalaisvirastolle, poliisille ja Rajavartiolaitokselle oikeus saada nimenomaisen pyynnön perusteella vastaanottokeskukselta tiettyjä ilman huoltajaa olevaa alaikäistä turvapaikanhakijaa koskevia tietoja. Näitä tietoja olisivat alaikäisen syntymäaika, perheenjäsenet ja näiden olinpaikka sekä muut näihin verrattavissa olevat alaikäisen tai hänen perheenjäsentensä henkilökohtaisia olosuhteita koskevat tiedot. Tietojen tulee olla välttämättömiä selvitetessä alaikäisen henkilöllisyyttä, matkareittiä tai maa-

hantulo- tai oleskeluluvan myöntämisen edellytyksiä.

Tällä pannaan siis täytäntöön EU-direktiivin säännöksiä, mutta kyseessä on nimenomaan myös kansallisen toimintakyvyn vahvistaminen tältä osin koskien nimenomaan ilman huoltajaa tulevien alaikäisten turvapaikanhakijoiden aseman parantamista. Ilman huoltajaa Suomeen tulleiden turvapaikanhakijoiden määrät ovat kasvaneet viime vuosina. Viime vuonna heitä saapui Suomeen 220. Pidän erittäin tärkeänä, että Suomessa pyritään parantamaan alaikäisten asemaa ja lapsen edun toteutumista, ja tämä tavoite saatetaan parhaiten viranomaisten välisellä yhteistyöllä.

Ihmiskaupan uhreille myönnettävä oleskelulupa tähtää siihen, että EU-direktiivin voimaan saattamisella eli tämän niin sanotun uhridirektiivin kautta yhteistyötä toimivaltaisten viranomaisten kanssa tekeville kolmansien maiden kansalaisille, jotka ovat ihmiskaupan uhreja tai jotka ovat joutuneet laittomassa maahantulossa avustamisen kohteeksi, myönnetään oleskelulupa. Kyseessä on myös osa ihmiskaupan vastaisen toimintasuunnitelman toimeenpanoa, ja tällä tehostetaan ihmiskaupan vastaista työtä, torjuntaa, rikollisten kiinni saamista ja uhrien suojelua. Tässä luodaan uusi oleskelulupatyyppi ihmiskaupan uhreille, määräaikainen oleskelulupa, ja uhrilta ei edellytetä turvattua toimeentuloa kuten useimmilta oleskeluluvan saajilta. Lupa voidaan myöntää, vaikka luvan saajalla ei olisi voimassa olevaa matkustusasiakirjaa. Tilapäisen luvan saaminen edellyttää sitä, että oleskelu on perusteltu ihmiskaupparikoksen esitutkinnan tai tuomioistuinkäsittelyn vuoksi, että asianomainen tekee myös yhteistyötä viranomaisten kanssa syyllisten kiinni saamiseksi ja että asianomaisella ei ole enää siteitä ihmiskaupasta epäilyihin. Uhrille voidaan ennen luvan myöntämistä antaa myös harkinta-aika.

Ihmiskaupan uhreille tulee tarjota suojelua, neuvontaa ja tukea, jotta he voisivat toipua kokemuksistaan. Tukitoimenpiteistä ei säädetä ulkomaalaislaissa, vaan eri hallinnonalojen on tehtävä tarvittavat järjestelyt riittävän tuen ja suojelun takaamiseksi. Tältä osin ihmiskaupan uhrien suojeluun ja sijoittamiseen liittyviä kysymyksiä valmistellaan työministeriön työryhmässä. Me pidämme erittäin välttämättömänä sisäasiainministeriössä, että ihmiskaupan uhrien suojelu kaikissa tilanteissa on varmistettava ottaen huomioon tämä raaka taustalla oleva rikollisuus.

Yleensä EU:ssa on nyt myönteistä kehitystä konkretian suuntaan. Muun muassa tämän vii-

kon oikeus- ja sisäasiainministereiden kokouksessa sisäministerit käyivät läpi suosituksia ihmiskaupan ja lapsikaupan vastaisiksi toimenpiteiksi, ja niitten keskeinen periaate muun muassa näissäkin tapauksissa on se, että lapsen etu tulee huomioida prosessin jokaisessa vaiheessa ja toimenpiteiden tulee perustua suojeluun sekä ihmisoikeuksien kunnioittamiseen, jotka on mainittu muun muassa YK:n lapsen oikeuksien yleissopimuksessa. Lapsi tulee rekisteröidä ja dokumentoida heti, kun hän tulee viranomaisten tietoon. Lasta tulee auttaa ja suojella, vaikka hän ei olekaan todistajan asemassa tai ei suostu yhteistyöhön viranomaisten kanssa. Kansallisten lastensuojelujärjestelmien tulee myös toimia paremmin, jotta ne voivat suojella lasta joutumasta seksuaalisen hyväksikäytön, kaupan tai turvattoman maahanmuuton kohteeksi. Tiivis yhteistyö kaikkien asianomaisten viranomaisten kesken on tässä suhteessa erittäin olennaista.

Myöskin tunnistamisen osalta on erittäin tärkeä se periaate, jota käsittelemme, että heti, kun lapsi on tunnistettu uhriksi, hänelle tulee nimetä vartija, joka on lapsen kanssa prosessin joka vaiheessa. Lapsiuhrin henkilöllisyyden selvittäminen on välttämätöntä, jotta nimenomaan voidaan antaa myöskin sitä suojaa, jota tässä kyseisessä tilanteessa niin kansallisesti kuin kansainvälisesti tarvitaan. Myöskin iän arviointi on ministerineuvostossa esillä, että se tulee tehdä ainoastaan, jos iästä on epäselvyyttä ja jos henkilöllisyyspapereita ei ole olemassa. Tällä hetkellä Suomen osalta meillä oli 220 alaikäisestä turvapaikanhakijasta viime vuonna 35 sellaisia, jotka olivat muissa EU-maissa hakeneet turvapaikkaa täysikäisinä, eli tässä suhteessa kysymys on tullut esille. Eräissä maissa tehdään iän määrittäykseen liittyvät toimenpiteet.

Lainvalvontaviranomaisten ja tuomioistuinelaitoksen tulee tunnistaa yhteistyön tarve asian tuntijoiden kanssa mukaan lukien sosiaaliviranomaiset. Tämä on tärkeä periaate, jota nyt myöskin oikeus- ja sisäasiainministerineuvostossa erityisesti korostetaan. Myös tutkinnassa lapsikauppa-asiat tulee priorisoida. Jokaisen tutkijan ja toimijan tulee tehdä riskiarvioita lapsen turvallisuudesta ja hyvinvoinnista.

Asia, joka myöskin on tässä yhteydessä syytä noteerata, on, missä määrin eri viranomaisten yhteistyö on välttämätöntä myöskin, etteivät ihmisalakuljetusorganisaatiot pysty hyödyntämään turvapaikkaprosessia. Turvapaikkaprosessihan

laillistaa henkilön maassaoleskelun, vaikka henkilö olisikin saapunut maahan ilman maahantuloedellytyksiä, esimerkiksi käyttäen väärennetyjä matkustusasiakirjoja. Samoin turvapaikkaprosessi antaa henkilölle vapaan liikkuvuuden valtion ja nykyisin käytännössä esimerkiksi koko Schengenin alueella. Tällöin esimerkiksi ihmisalakuljetusorganisaatioon kuuluvilla rikollisilla voi olla mahdollisuus vapaasti järjestää henkilöt eteenpäin Schengenin alueella. Tämä on syy, miksi alaikäisten lasten osalta jokaisen viranomaisen on kyettävä tunnistamaan tosiasiat ja nöyryyttä tuntien kyettävä myöskin vakavaan yhteistyöhön näiden asioiden selvittämiseksi.

Tältä osin omalta osaltamme selvittämme parhaamme mukaan muun muassa alaikäisten kiinalaisten katoamisiin liittyviä kysymyksiä. Tältä osin viittaen muun muassa Dagens Nyheterin varsin laajaan artikkeliin 18.4., jossa todetaan, että nimenomaan turvapaikkajärjestelmään liittyen ja organisoidusti sitä hyväksi käyttäen on kyseessä ilmeisesti ihmiskauppa, ihmisalakuljetus lasten osalta, "Ryggssäcker enda spåret efter barnen" -otsakkeella.

² **Eva Biaudet /r:** Arvoisa puhemies, ärade talman! Suomessahan turvapaikkatilanne on siinä mielessä aika hallittu, että meillä turvapaikanhakijoiden määrät ovat vähentyneet vuosi vuodelta noin ainakin keskimäärin ja itse asiassa pysyneet aika tasaisina, samoin kuin koko Euroopassa. Ongelma, yksin tulleiden lasten oikeus perheeseensä, on tietenkin erittäin tärkeä, ja yhdyin tietenkin ministeri Rajamäkeen ja hallitukseen siinä, että tämän asian ratkaiseminen on erittäin keskeistä niin, että löydetään lasten perheet ja että pyritään tekemään töitä niin, että näitä lapsia ei lähetetä ympäri maailmaa. Kuitenkin tähän asti perheen yhdistämisen ongelma tai ihmisoikeusongelma on ainakin oikeusasiamiehen huomautuksissa liittynyt Ulkomaalaisviraston hitauteen käsitellä perheenyhdistämisasiota. Onkin monta kertaa mietitty sitä, onko suoranaisesti haluttu pitää prosessit hitaina niin, että lapset täyttävät 18 vuotta, jolloin tämä oikeus perheen yhdistämiseen loppuu. Kysymyksessä ehkä on ollut nimenomaan tällainen haluttomuus löytää lapselle vanhemmat ja perhe, jotta lasta ei tarvitsisi suojella.

Näitä lapsia, jotka häipyvät ja jotka ovat olleet ihmiskaupan uhreja, onneksi Suomessa ei vielä ole ollut niin paljon — onneksi. (Ed. Vistbacka:

Yksikin on liikaa!) Siitä huolimatta asia on tietenkin erittäin vakava. Jos vertaa Ruotsin ja Suomen tilannetta, niin voi sanoa, että Ruotsissahan on tehty tämä uudistus, jossa on tämä tietosuoja, myöskin sosiaalityöntekijöiden ja vastaanottokotien tietosuoja, murrettu, mutta silti tapauksia on satoja Ruotsissa. Se ei ole millään tavalla ratkaisut tätä lapsikauppaongelmaa valitettavasti. Monet sanovat, että se jopa pahentaa sitä.

Haluaisin puuttua nimenomaan keskusteluun siitä, että tässä esitetään, että tehdään ja yritetään toteuttaa lapsen paras ja lapsen etu. On ehkä hyvä tunnustaa, että kun pohditaan ihmisoikeuksia ja lapsen etua ja lapsen edun toteutumista, niin tulokinnan pitää tapahtua yksilökohtaisesti, jokaisen lapsen kohdalla erikseen. Ei riitä, että yritetään kollektiivisesti torjua jotain tiettyä trendiä, mitä tapahtuu, tai se ei myöskään voi olla lapsen etu, että hänen etuaan rikkomalla yritetään ennalta ehkäistä muiden lasten tulo Suomeen. Tämän esityksen ongelma on juuri tässä. Tässä ajatellaan enemmän kansallista ja tällaista yleistä kehitystä kuin ehkä sitä, että ratkaistaan jokaisen lapsen kohdalla hänen etunsa.

Perhekodeissa tällainen salassapitovelvollisuus liittyy sosiaalityöntekijöihin, ja nimenomaan, kun lapset ovat perhekodeissa, jonne nämä lapset yleensä laitetaan, ehkä keskeisin asia, jotta heitä voisi auttaa, on luottamuksellisen aikuissuhteen rakentaminen. On erittäin tärkeää, että lapsi voi lähtökohtaisesti olettaa, että tämä suhde on luottamuksellinen, että hän voi kertoa vaikeista asioista. Tämä aivan korostuu silloin, jos lapsi on lapsikaupan uhri ja ihmiskaupan uhri. Silloinhan lapsella ei ole ketään muuta kuin se aikuinen, joka hoitaa hänen ihmiskauppaansa ja joka käyttää häntä hyväksi. Se on se suhde, joka hänellä on. Silloin perhekodin haaste on nimenomaan jollain tavalla löytää se suhde, jolla lasta voisi oikeasti auttaa ja tietää, mitä hänelle tapahtuu. Lapsen täytyy myöskin osata odottaa, että nämä aikuiset tässä perhekodeissa tekevät ratkaisuja hänen yksilökohtaisen etunsa turvaamiseksi eikä niin, että ajatellaan ehkä jotain kansallista trendiä.

Lapsen suojeleminen ja lapsen edun toteuttaminenhan tarkoittaa tällaisessa tilanteessa ehkä ennen kaikkea sitä, että lapsi saa ruokaa ja saa asuinpaikan, hän saa opetusta, hänellä on jopa vapaa-aikaakin, mutta kaikkein tärkein on luoda tämä aikuiskontakti, jossa hän voi tuntea oikeasti, että hän on suojeluksen ja suojan alaisena.

Käytännössä tämä on päivittäinen taistelu, lapsen ja henkilökunnan urakka löytää ja yrittää ymmärtää toisiaan. Monta kertaa heillä ei ole edes yhteistä kieltä, täytyy toimia tulkin kautta. Lapsilla on myöskin eri käsitys todellisuudesta kuin ehkä aikuisilla on. Lapsilla on pelkoja, joita ei voi ehkä välttämättä ymmärtää, jotka voivat liittyä heidän tilanteisiinsa ja monesti varmaan liittyvätkin.

On osoittautunut, eri raportit kertovat, että hyvin paljon tapahtuu koko ajan väärinkäsityksiä sosiaaliviranomaisten kanssa, perhekodissa ja lasten kanssa, että jatkuvasti pitää oppia uudestaan. Ei voi ajatella aina, että asia on näin, koska on niin vaikea ymmärtää toisiaan. On myöskin kulttuurillisesti hyvin erilaisia tapoja käsitellä asioita ja kertoa asioista. Tämä luottamushan vie todella pitkän aikaa rakentaa, mutta voi hetkessä romuttaa koko sen työn, mitä siinä on rakennettu. Koska näillä lapsilla on yleensä hyvin vaikea elämäntilanne, he ovat hyvin yksinäisiä, niin tämä luottamus on se perusta, jolla yksilöllisesti lapselle voi antaa sitä tukea silloin, kun hänen mielenterveytensä järkkyy tai lapsen elämänhalu hiipuu tai kun ongelmat ovat kasvaneet hallitsemattomiksi hänen ympärillään. Silloin ratkaisut löytyvät vain tästä keskustelusta, dialogista tämän sosiaalityöntekijän kanssa.

On mielestäni tärkeää tunnustaa, että on olemassa ihan oikea konflikti, kun pyritään ratkaista tätä tilannetta, millä tavalla näistä lapsista saadaan noin yleisellä tasolla tietoa, poliisi saa tietoa ja viranomaiset, kun se, että suojellaan yksilöllisesti lasta, mielestäni tässä hallituksen esityksessä ei toteudu. Hallituksen esitys on myöskin toteutettu tavalla, joka ei mielestäni ole yhteisymmärryksessä direktiivin kanssa, koska siellä nimenomaan puhutaan ihmisoikeuksista ja lapsen edun suojelemisesta.

Perhekotien näkökulmasta tämä voi johtaa siihen, että osa lapsista ei uskalla ottaa yhteyttä vanhempiinsa, koska heitä on näin ohjeistettu ja jopa vanhemmat ovat näin sanoneet tai sitten salakuljettaja on näin heitä ohjeistanut. Tämä tarkoittaa sitä, että lapsen oikea mahdollisuus ottaa yhteyttä ja olla yhteydessä vanhempiinsa vaarantuu todellisuudessa, koska hänellä ei ole tätä ohjetta tai toisenlaista ohjetta sitten tältä luottamukselliselta henkilöltä siellä perhekodissa. Tällaisia kokemuksia löytyy todellisuudessa Ruotsista useita, jolloin ei millään tavalla voi sanoa, että lapsen etu toteutuisi.

On eri asia puhua ihmisoikeuksista ja lapsen edusta kuin sitten pohtia ihan oikeasti, millä tavalla se voi toteutua. Mielestäni tämä esitys ei rehellisesti aja sitä asiaa, mitä se väittää ajavansa.

3 Erkki Pulliainen /vihr: Arvoisa puhemies! Täytyy ensinnäkin todeta osanottoni ed. Rajamäelle hänen ministerinä vastaanottamastaan tehtävästä: onpahan joutunut hankalat asiat hoitamaan yhteiskunnassa, jotka tämä maapalloistuminen tuo tullessaan.

Arvoisa puhemies! Olen ymmärtänyt, että hallituksen esitystä 32 saa myöskin tässä jo käsitellä, aivan oikein. Siis mikä koskee hallituksen esitystä 32 elikkä tätä oleskelulupaa koskevaa säännöstä, joka voidaan myöntää henkilölle, jonka voidaan perustellusti epäillä joutuneen ihmiskaupan uhriksi ja joka on valmis tekemään yhteistyötä viranomaisen kanssa rikoksen selvittämiseksi, sen suhteen ei tietenkään voi olla sinänsä mitään huomautettavaa, ei liioin sitä harkinta-aikakohtaa vastaan tässä HE 32:ssa, samoin kuin sitä, että merkitään ulkomaalaisrekisteriin tiedot ihmiskaupan uhreista, joille on annettu harkinta-aika. Tietoja rekisteristä saataisiin luovuttaa ihmiskaupan uhrien vastaanottojärjestelmille. Tämäkin on mielestäni ihan asiallinen asia. Sitten kun on myöskin tukitoimenpideasia tavallaan ratkaistu, senkään suhteen ei ole huomauttamista.

Mutta sen sijaan tullaan siihen asiaan, johon ed. Biaudet äskeisessä puheenvuorossaan kiinnitti huomiota, nimittäin nythän hallitus esittää ulkomaalaislakiin lisättäväksi Ulkomaalaisviraston, poliisin ja Rajavartiolaitoksen oikeutta saada pyynnöstä ilman huoltajaa olevaa alaikäistä turvapaikanhakijaa ja hänen perheenjäsentään koskevia tietoja vastaanottokeskukselta. Lisäksi esitetään säännöstä ilman huoltajaa olevan alaikäisen turvapaikanhakijan vanhemman tai muun hänen tosiasiallisesta huollostaan vastanneen henkilön jäljittamisestä. Tämä asia jos joku on aiheuttanut yhteydenottoja ja kiinnostusta alan järjestöjen toimesta. Jos olen nyt oikein viestinyt ymmärtänyt, niin Suomen Punainen Risti on ilmoittanut harkitsevansa omaisten jäljittämistä koskevan toimintansa jatkamista uudelleen, jos esitys tulee voimaan, ja perustelee sitä sillä, että vastaanottokeskusten henkilöille tulisi velvollisuus kertoa viranomaisille pyynnöstä alaikäiseltä turvapaikanhakijalta saamiaan luottamuksellisia tietoja, jolloin tämä murtaisi henkilökunnan

ja alaikäisten turvapaikanhakijoiden luottamuksellisen suhteen.

Arvoisa puhemies! Kun ajattelen millä tavalla tahansa asiaa inhimillisen kokemuksen perusteella, niin tämä järjestöjen kannanotto ja lähestymistapa vaikuttaa ainoalta oikealta. Siis se on erittäin vakava havainto, se pitää ottaa vakavasti. Joudun nyt arvoisalta ministeriltä kysymään: Kun laaditte tätä hallituksen esitystä sisäasiainministeriössä, niin harkittiinko tätä puolta asiaa ja kuultiinko järjestöjä ja Suomen Punaista Ristiä ja harkittiinko joitakin muita tapoja hoitaa tätä asiaa, sillä tässä tuntuu siltä kuin asia menisi aivan väärään suuntaan? Samalla kun pyritään varmasti vilpittömästi hyvään, niin kuin arvoisa ministeri esittelypuheenvuorossaan totesi, sitten toisaalta saa sen vaikutelman, että nyt ollaan astumassa sellaiseen käytäntöön, joka ei ole inhimillisesti ja humanitäärisesti perusteltua.

Ed. Unto Valpas merkitään läsnä olevaksi.

⁴ **Anni Sinnemäki /vihr:** Arvoisa puhemies! Tässä on tullut jo monia arvokkaita näkökulmia ed. Biaudetin ja ed. Pulliaisen puheenvuoroissa. Lähtökohta asiassa on varmasti se, että se vastaanottokeskus tai perhekoti, jossa nämä lapset asuvat, on sillä hetkellä se koti, jossa he asuvat, ja tätä lakia arvioitaessa on nimenomaan pystyttävä harkitsemaan se, mitä lapsen tilanteelle tarkoittaa se, että asiallisesti ottaen kodissaan hän on sellaisessa asemassa, että häntä koskevia tietoja voidaan luovuttaa viranomaisille. Mitä se tarkoittaa sille, syntyykö lapselle luottamukselliset suhteet niihin ihmisiin, jotka tosiasiallisesti hänestä näissä paikoissa huolehtivat?

Olisin kysynyt ministeri Rajamäeltä: Mitkä ovat olleet ne käytännön yksittäistapaukset tai tilanteet, joissa on havaittu, että olisi tällainen epäkohta, että nimenomaan lapsesta huolta pitävät viranomaiset eivät toimi yhteistyössä poliisin tai Rajavartiolaitoksen kanssa, ja millä perusteella ministeriössä on päädytty siihen, että on nimenomaan niinpäin, että näiden lapsesta huolta pitävien viranomaisten tulee pyynnöstä luovuttaa näitä tietoja? Kuinka paljon kysymyksessä ovat olleet jotkut käytännön ongelmat, ja minkälaisia ristiriitoja tässä itse asiassa on ollut? Esityksessä

myös lähdetään aika paljon siitä olettamasta, joka varmaan monissa tapauksissa pitääkin paikkansa, että lapsella on oikeus vanhempiinsa, mutta onko esityksessä harkittu ...

Ensimmäinen varapuhemies: Ed. Sinnemäki, jos te haluatte jatkaa, niin pyydän siirtymään puhujakorokkeelle.

Puhuja: Arvoisa puhemies! Tämän lauseen loppuun vaan: onko esityksessä harkittu tarpeeksi myös niitä tapauksia, joissa vanhempien löytäminen välttämättä ei ole lapsen ensisijainen etu?

⁵ **Raimo Vistbacka /ps:** Arvoisa puhemies! Ihan muutama sana, ehkä paikalta puhuttuna ei puhemies olisi sietänyt, olisin ylittänyt ajan.

Mutta ensiksi, kun en ole lainsäädäntöeksperti, niin jäin hieman pohtimaan vaan sitä, että kun kumpikin hallituksen esitys pohjautuu direktiivimääräyksiin ja nimenomaan muutoksiin ulkomaalaislain ja ulkomaalaisrekisterin osalta ja nämä ovat peräkkäisiä hallituksen esityksiä, onko joku periaatteellinen syy, että niitä ei voitu tuoda yhtenä hallituksen esityksenä.

Mutta, arvoisa puhemies, täällä on mielenkiintoisia puheenvuoroja tullut, ja voi olla arvostuskysymys, miten asiaa lähestyy. Itse kun kuuntelin edustajien Biaudet'n, Pulliaisen ja Sinnemäenkin puheenvuoroja, mieleeni tuli myöskin osittain se, että niitten yhteydenottojen perusteella, joissa meillä kotimaassa lapsia on sijoitettu taikka otettu huostaan ja joissa on annettu sellaisia määräyksiä, että moneen vuoteen vanhemmat eivät saa edes lapsiaan tavata, niin tämä ongelmanhan on osittain määrättyllä tavoin kotimaassakin sillä tavoin, että itse en aina ymmärrä, mikä on lapsen etu niissä tilanteissa.

Sen sijaan ymmärrän kyllä sen, että tarpeen on tällainen asioitten esille tuominen, niin kuin tässä lakipykälässä on todettu, tämä tiedonsaantioikeus 105 a §:ssä ja myöskin se, millä tavoin siten tämä jäljittäminen tapahtuisi 105 b §:n perusteella. Itse jäin vaan pohtimaan sitä, että kun ministeri totesi, että meille on tullut ilman huoltajaa viime vuonna 220 lasta, alaikäistä, ja heistä on todettu, että 35 on ollut turvapaikanhakijana aikuisena jossakin muussa EU-maassa, niin silloin syntyy kyllä ainakin minulle jonkinlainen epävarmuuden tila, että ei nyt EU:ssakaan sitten, EU:n sisällä, kovinkaan tarkasti näitä asioita kaikesta huolimatta selvitetä. Vaikka meillä on tun-

nistamisoikeuksia, on Dublinin sopimuksia ja muita vastaavia, niin jossakin on suuria aukkoja.

Kun julkisuudessa on ollut hyvin paljon puheita ja kirjoituksia myös siitä, millä tavoin näitä lapsia katoaa, ja kun on tuotu esiin jopa sellaisia väitteitä — nimenomaan väitteitä, arvoisa puhemies, haluan sanoa — että osa olisi kaupattu elinsiirtojärjestelmään, mikä minun mielestäni on kyllä aika kammoksuttavaa, niin jäin pohtimaan, onko tässä kuitenkin periaatteellinen tarkoitus hallituksella ollut se, että pystytään nämä kaikki selvittämään. En halua ottaa sen enempää kantaa enkä ole asianomaisen valiokunnan jäsen. Minä toivon, että valiokunnassa selvitetäisiin näitä määrättyjä ristiriitatilanteita.

Arvoisa puhemies! Sitten tästä hallituksen esityksestä 32. Minun mielestäni yksi asia, jota jäin vaan pohtimaan 52 a §:ssä, on nimenomaan se, että tiedämme ja meillä on ollut aika paljon puhetta tässä salissakin myöskin ihmiskaupasta, törkeästä ihmiskaupasta, tämän kuuluisan seksinostolain yhteydessä, ja tässähän nyt korostuu nimenomaan se, että ihmiskauppa on rangaistavaa jo tällä hetkellä. Tämä on minun mielestäni mielenkiintoinen pykälä, 52 a, joka minun mielestäni ainakin, kun sen lukee, tuo mahdollisuuden sille, että nyt on parempia mahdollisuuksia selvittää näitä niin sanottuja ihmiskauppiaita, ja tavallaan yritetään kannustaa myöskin näitä ihmiskaupan uhreja siihen, että näitä tekijöitä saataisiin kiinni. Kun en ehtinyt ihan tarkasti lukemaan, niin jäi vaan mieleeni se, että tällaisen ihmiskaupan uhrin osalta, vaikka täällä puhutaan myöskin jatkuvan oleskeluluvan myöntämisestä ja sitten harkinta-ajan päättämisestä, kuitenkin toivon, että tähän otetaan sitten tarkemmin, mikäli sitä täällä nyt ei perusteluissa ole, tämä suojele, koska minun mielestäni ihmiskauppa on todella sen verran raakaa kauppaa, että siellä ihmishengellä ei ole suurtakaan merkitystä, mutta jos henkilö lähtee tekemään yhteistyötä viranomaisten kanssa, tavallaan hänellä olisi erilaisia mahdollisuuksia sitten myös jatkoelämässään, vähän samalla tavalla kuin meillä on keskusteltu todistajan suojasta.

⁶ **Pentti Tiusanen /vas:** Arvoisa puhemies! Todella tässä on kaksi ulkomaalaislain ja ulkomaalaisrekisteristä annetun lain uudistusta irrotettu kahteen hallituksen esitykseen.

Ensiksi tästä hallituksen esityksestä 31. Tässä kohdin olisi tietysti mielenkiintoista kysyä arvoi-

salta ministeriltä, joka hienosti on paikalla myös silloin, kun täysistunto käsittelee asiaa lähetekeskustelussa, sitä asiaa, kun lisäys koskee ilman huoltajaa olevaa alaikäistä turvapaikanhakijaa. Muun muassa viime sunnuntaisessa maan laajimmin leviävässä lehdessä oli teidän laaja haastattelunne, kirjoitus teistä. Sen yhteydessä tuli tämä niin sanottu ankkurilapset-termi esille. Onko se näkökulma, että tänne olisi tarkoituksella lähetetty tai saatettu lapsia ikään kuin muiden sukulaissuhteissa olevien henkilöiden saamiseksi Suomeen tai tulemiseksi perään, edelleenkin mielestänne ongelma tai todellinen asia, jota pitäisi käsitellä?

Sitten tästä toisesta hallituksen esityksestä tässä lyhyesti on syytä todeta, että kansainvälisen rikollisuuden keskeisimpiä ja tuomittavimpia kohteita on toki ihmiskauppa, mutta myöskin juuri elinkauppa, joka liittyy tähän, ihmisen elimillä käytävä kauppa, uhanalaisilla eläimillä ja kasveilla käytävä kauppa, huumekauppa ja laiton asekauppa.

⁷ **Matti Kauppila /vas:** Rouva puhemies! Periaatteessa nämä kaksi lakiesitystä ovat hyvin tarpeellisia ja hyviä sinänsä. Näitten rekisteritietojen yhdistäminen on sinänsä hyvä asia. Mutta kysyisin kumminkin, jääkö tässä nyt aukkoja viranomaisten välille näitten erilaisten tiedonkulkujen suhteen, onko tässä vielä esteitä erilaisille tiedonkuluille siitä, missä nuori taikka lapsi on, jos hän poistuu taikka katoaa perhekodistaan taikka sitten maasta. Niin kuin olen ymmärtänyt, tieto eri ministeriöiden välillä ei aina kulje, vaan esimerkiksi työministeriön ja sisäasiainministeriön välillä on välillä aika tiukatkin, niin voiko tässä olla nyt joitakin kohtia, mitkä aiheuttaisivat sitten vielä katkoksia?

⁸ **Ulla Anttila /vihr:** Arvoisa puhemies! Vuonna 2003 Yhdysvallat kritisoi ihmiskaupparaportissaan Suomea hyvin voimakkaasti. Tuolloin Suomen viranomaiset totesivat, että Suomessa ei ole ihmiskauppaa, mutta pian tämän raportin ilmestymisen jälkeen, kun julkinen sana pohti siitä, onko tämä virallinen totuus oikea vai ei, tätä ihmiskauppa-asiaa on alettu käsitellä ja miettiä myös suomalaisessa lainsäädännössä. Tämä on hyvä asia. Mutta tämä kyseinen esitys liittyy hyvin vaikeaan nivelkohtaan, joka liittyy siis lapsen oikeuksiin, ihmiskauppakysymykseen ja pakolaisuuteen ja turvapaikan hakemiseen. Kat-

son, että näissä kysymyksissä, kun mietitään sitä tapaa, jolla ongelmia ratkaistaan, niin lapsen oikeuksien pitää olla se vahvin periaate. Toivon, että kun valiokunta tätä esitystä käsittelee ja miettii, mikä on se tasapainoinen tapa, jolla lapsen oikeudet parhaiten turvataan, se harkitsee mahdollisesti myös muita säädösvaihtoehtoja ja ainakin tapaa, jolla turvataan lapsen oikeuksien ensisijaisuus, kun näitä hallinnollisia päätöksiä tehdään.

9 Sisäasiainministeri Kari Rajamäki: Arvoisa puhemies! Ensinnäkin näistä muutoksista. Tällä hetkellä EU:n turvapaikkajärjestelmän harmonisointipyrkimykset kuin toisaalta myös ihmiskaupan vastaiset toimet, jotka tulevat yhä kii-reellisemmiksi monelta osin, aikaansaavat eri as-teista etenemistä. Tämä ei ollut niin sanottu tar-koituksellinen yhteensovitus, vaan kerta kaikki-aan näitä on koko ajan myös uusia tulossa toivon mukaan, jotta EU-maissa paremmin puututtai-siin erityisesti tämän räikeimmän, iljettävimmän rikollisuuden eli ihmiskaupan ja ihmissalakulje-tuksen, jopa elinkaupan ilmentymiin, mitä on syytä pelätä.

Tältä osin olen samaa mieltä, että me olemme erittäin vaikeiden asioiden kanssa tekemisissä. Sen takia lapsen edun, lapsen suojelun pitää olla päällimmäinen lähestymistapa erilaisissa toimen-piteissä. Itse asiassa, kun me puhumme kansain-välisen yhteistyön välttämättömyydestä järjestäy-tyneen rikollisuuden ja ihmiskaupan torjunnassa, niin on aika kestämatöntä, jos me koemme, että meillä omassa maassamme ei viranomaisten pi-täisi näiden samojen arvojen eteen tehdä aina lap-sen edun mukaista ja ihmiskaupan ja myöskin ih-missalakuljetuksen torjuntaan liittyvää yhteistyö-tä. Muutenhan me emme onnistu näissä, jos tämä ei ole sisäänkasvanut asia myöskin.

Itse asiassa tämän asian paremmaksi sovelta-miseksi olen myöskin sopinut, että asetamme Ul-komaalaisviraston ja työministeriön eli vastaan-ottokeskusten henkilöstön kanssa yhteisen työ-ryhmän, joka heti tämän lain täytäntöönpanovai-heessa myöskin näitä sopivia käytänteitä, oikeita käytänteitä myöskin kentältä hakee. Minä us-kon, että se on arvokasta, koska elävän elämän ja sen lapsen taustan ja hänen asemansa turvaami-seksihan tätä järjestelmää rakennetaan plus sit-ten, että pystymme torjumaan järjestäytyntä ri-kollisuutta, joka ilmenee ihmiskauppana ja ih-missalakuljetuksena.

Tältä osin sanoisin, kun ed. Pulliainen kiinniti huomiota eräisiin kriittisiin kansalais- ym. jär-jestöpalautteisiin, että olen valitettavasti huo-mannut, että jotkut elävät ensimmäisen luonnok-sen varassa eli sen ensimmäisen luonnoksen lau-sunnolla olleen kappaleen varassa. Tältä osin esi-tystä on muutettu oikeusministeriön kanssa sovi-tulla tavalla, niin että täsmennetään tarkkaan, mistä ikään kuin tietoa on vaadittavissa tai selvi-tystä pyydetävissä, ja toisaalta myöskin rajattiin vastaanottokeskuksen johtajan tiedonantovelvol-lisuus, jolloin se myöskin, toivon mukaan, toimii hyvin ja pysyy hallitusti myöskin käsissä.

Toisaalta on myöskin kentältä tullut turvapaik-kajärjestelmän väärinkäyttöön ja myöskin organi-soituun toimintaan liittyen monilta vastaanotto-keskustenkin henkilöstöiltä yhteydenottoja siitä, että tarvitaan viranomaisten parempaa tiedon-vaihtoa ja seurantaa. Tältä osin minä nyt toivon, että kaikki nämä uudistukset auttavat tässä asias-sa eteenpäin lapsen edun ja ihmiskaupan vastai-siksi toimiksi.

Haluan tässä todeta ankkurilapsiin liittyvästä tilanteesta, että muutamia kymmeniä ilmeisiä ta-pauksia vuositason on, joissa on selkeästi ala-ikäinen, pieni lapsi lähetetty ikään kuin vanhem-pien turvapaikan järjestelijäksi. Tämä on kaikin tavoin tuomittavaa käytäntöä, eikä tällaista voi-da suosia tai sille antaa jotain vapaata väylää pie-nen lapsenkaan suojelun näkökulmasta. Tältä osin haluan eduskunnan pöytäkirjoihin lukea hal-lintovaliokunnan tuoreesta perheenyhdistämisdi-rektiivin edellyttämää ulkomaalaislain muutta-mista koskevasta mietinnöstä seuraavan osan:

"Ratkaisutoiminnan kannalta ongelmallisim-pia ovat alaikäisten yksin tulneiden lasten teke-mät turvapaikkahakemukset sekä heidän teke-mänsä hakemukset perheenyhdistämiseksi sen jälkeen, kun he ovat saaneet oleskeluluvan Suo-meen pakolaisuuden tai suojeluntarpeen perus-teella. Näissä tapauksissa lapsen todellisen edun selvittäminen saattaa olla hyvin hankalaa.

Valiokunta viittaa myös siihen haitalliseen lie-veilmiöön, että jotkut vanhemmat lähettävät niin sanottuja ankkurilapsia joko yksin tai tuttavansa mukana hakemaan turvapaikkaa Euroopan unio-nin jäsenmaasta. Pahimmassa tapauksessa mat-kan järjestää ihmissalakuljettaja. Valiokunta kat-soo, että ankkurilapsi-ilmiöön tulee puuttua ja et-siä keinot, joilla estetään lapsen käyttäminen maahantulosäännösten kiertämisen välineenä. Erityinen huolenaihe on se, kuinka moni ihmisa-lakuljettajan mukana lähetetty lapsi ei ole kos-

kaan saapunut Suomeen, vaan on päätynyt esimerkiksi hyväksikäytön uhriksi."

Minulla ei ole tähän mitään lisättävää. Olen iloinen siitä, että se asia, josta olen kantanut huolta, on täysin eduskunnassa yksimielisellä mietinnöllä jaettu tältä osin.

Sen sijaan täällä ed. Kauppila viittasi viranomaisten yhteistyöhön kansallisesti. Tämä on hyvin tärkeä näkökohta. Ei auta, että pidämme juhlapuheita kansainvälisestä yhteistyöstä ja järjestäytyneen rikollisuuden, huumausainerikollisuuden ja ihmiskaupan torjumiseksi. Kyllä meidän on itse myöskin katsottava, että tältä osin viranomaiset tekevät hyvää yhteistyötä. Kun nyt ministerineuvostossa käsitellään tälläkin viikolla ihmiskaupan ja lapsikaupan vastaisia toimia, siellä on keskeistä tunnistaminen, lapsen henkilöllisyyden tunnistaminen mukaan lukien iän arviointi, yhteistyö kansallisella tasolla ja kansainvälinen yhteistyö.

Tässä yhteydessä on todella todettava, että turvapaikkajärjestelmää on selkeästi voitu ja saatettu käyttää organisoituun ihmisalakuljetukseen ja ihmiskauppaan. Ruotsin tapaus 97 kadonneesta kiinalaisesta lapsesta on näistä kyllä järkyttävän. Kaikki tunnusmerkit viittaavat organisoituun toimintaan. Myöskin meillä tehdään tästä määräyksestäni tarkemmat selvitykset alaikäisten kiinalaisten katoamisista. On muistettava, että havaintohan ilmenee Marek-rekisterin eli vastaanottokeskuksia koskevan työministeriön rekisterin kautta vasta, kun majoituksesta tulee tieto häviämisestä. Tässä tapauksessa voi olla hyvin vaikea päästä jäljille, kuten tässä Dagens Nyheterin 18.4. artikkelissa todetaan, että varustukset, vaatteet, selkäreput, kännykät, ohjeistetut esiintymiset lapsilla, kaikki oli yhtäpitävää. Yhtä kaikki, emme tiedä, missä lapset ovat.

Keskustelu päättyy.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään ja asia lähetetään hallintovaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan ja työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan on annettava asiasta lausunto.

6) Hallituksen esitys laeiksi ulkomaalaislain ja ulkomaalaisrekisteristä annetun lain 5 ja 10 §:n muuttamisesta

Lähetekeskustelu
Hallituksen esitys HE 32/2006 vp

Asia lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti hallintovaliokuntaan.

7) Hallituksen esitys laiksi yliopistolain muuttamisesta

Lähetekeskustelu
Hallituksen esitys HE 33/2006 vp

Ensimmäinen varapuhemies: Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään sivistysvaliokuntaan.

Keskustelu:

¹ **Erkki Pulliainen /vihr:** Arvoisa puhemies! Hallituksen työtä arvioidaan aina ja jatkuvasti, ja hyvin persoonallisella tavalla yhteydenotoissa paljastuu se, minkälaista luottamusta kansa kokee mitäkin ministeriötä ja ministeriä kohtaan.

Kun nimike hallituksen esitys eduskunnalle laiksi yliopistolain muuttamisesta tuli nettiin, niin tuli oitis puhelinsoitto, että mitä se hallitus nyt taas yliopistolaille tekee, kun just sitä on käsitelty. No sitten rauhoitus tapahtui, kun kerroin, että Helsingin yliopiston kirjaston nimi aiotaan vaan muuttaa Kansalliskirjastoksi ja sillä siisti. Elikkä ei tämän kummempi asia, mutta se kuvaa vaan sitä, että nyt on jollakin tavalla erittäin merkittävä epäluottamuslause hallituksen yliopistopolitiikkaa kohtaan tullut kerta toisensa jälkeen esille.

Toivoisin hartaasti hyvin voimakkaita positiivisia signaaleja, että tällaisessa erinomaisen olennaisessa asiassa suhtautuminen hallitukseen muuttuisi. Se olisi koko kansakunnan edun mukaista.

Keskustelu päättyy.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään ja asia lähetetään sivistysvaliokuntaan.

8) Hallituksen esitys laeiksi maatalouden harjoittamisesta luopumisen tukemisesta ja luopumistukijärjestelmiä koskevien lakien muuttamisesta

Lähetekeskustelu
Hallituksen esitys HE 34/2006 vp

Ensimmäinen varapuhemies: Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään maa- ja metsätalousvaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan on annettava asiasta lausunto.

Keskustelu:

¹ **Raimo Vistbacka /ps:** Arvoisa puhemies! Olisin kyllä toivonut, että ministeri olisi ollut esittelemässä tämän hallituksen esityksen, koska tämä on monelta osin varmasti järkevä ja hyvä ja perusteltu. Mutta olisin todella halunnut kuulla tarkemmin sen, mitkä ovat ne perusteet 16 §:n 2 momentissa nimenomaan siltä osin, kun kielletään vuokraus vuodesta 2009 lukien eli vuokraus enää on luopumistapana sallittua vuosina 2007 ja 2008. Tämä on hyvin lyhyesti perusteltu pykäläkohdassa.

Itse kun en ole asianomaisen valiokunnan jäsen, on hyvin vaikea mieltää, mitä kaikkea tämä saattaa sisältää, mutta itse olen ainakin tuolla maakunnissa tullut sellaiseen päätelmään, että tällainen vuokraus luopumistapana on ollut erittäin hyvä ja saattaisi olla järkevää, että se vielä pidempäänkin säilyisi kuin tämän 2007 ja 2008, koska yleensä näissä vuokrasopimukset ovat pitkäaikaisia. Siitä olen kyllä toista mieltä ihan henkilökohtaisesti, että nykyaikana, vaikka on vuokramaa, niin kyllä sitä pidetään sen verran kunnossa, että ei minun mielestäni ihan näin voi kirjoittaa, niin kuin täällä tältä osin pykälän perusteissa on mainittu.

² **Erkki Pulliainen /vihr:** Arvoisa puhemies! Ed. Vistbacka on osunut aivan oikeaan: 16 §, tässä se ongelmallinen pykälä on. Tämä hallituksen esitys on otettu ennakoivasti käsiteltäväksi maa- ja metsätalousvaliokunnassa sen kiireellisuuden takia, ja ed. Vistbacka on kiinnittänyt todella aivan oikean huomion siihen, että jotakin outoa tässä esityksessä on, sillä nämä aika- ja ikärajojen muutokset jnp. ovat jokseenkin mahdottomia ja aiheuttavat sellaista ihmeellisyyttä, että ei tässä todellakaan rakennemuutosta aiota edistää vaan tässä on kysymys jostain muusta.

Voin kertoa ed. Vistbackalle, mistä tämä kaikki johtuu. Perustelut ovat heikot sen takia, että yksimielistä työryhmän esitystä on menty peukaloimaan sen takia, että muka rahat eivät ole riittäneet, ja sitten on mittatikulla katsottu, mistä niitä miljoonia parhaiten ja helpoiten säästettäisiin, ja sitten on tehty torso esitys.

Toivon hartaasti, että tämä menee myöskin perustuslakivaliokuntaan arvioitavaksi sen takia, että tässä on kysymys perustavaa laatua olevista yhdenvertaisuusasioista. Silloin kun tällainen luku-laki tehdään, pitää katsoa, että se edistää sitä tarkoitusta, joka sille on perusteluissa esitetty, ja tässä siitä ei nyt näytä kaikilta osin olevan kysymys.

³ **Matti Kauppila /vas:** Rouva puhemies! Tämä lakiesityshän on jokavuotinen ja tarpeellinen siinänsä, eli tässä pyritään minusta aika pitkälle siihen, että maataloudesta luopujien ja maatalouden eläkelinjaukset kulkisivat vähän niin kuin samaan tahtiin. Täällä on varmasti monta semmoista kohtaa, jotka nyt keskusteluttavat aika paljon valiokunnassa, miten ne menevät, mutta täytyy muistaa, mitä on tapahtunut meillä eläkerintamalla kokonaisuudessaan, koska luopuminen on minusta aika pitkälle myöskin rinnastettava siihen, miten joku työttömyyseläkejärjestelmä on kehittynyt jne. Samoista syistä valtiolla varmasti on niukemmin rahaa kuin aikaisemmin, ja sitä kautta tänne jää niin sanotusti maatalouden kanalta aukkoja.

⁴ **Esko Kiviranta /kesk:** Arvoisa puhemies! On erinomaisen hyvä asia, että tämä esitys maatalouden luopumustukijärjestelmän jatkosta, vaikka vain neljäksi vuodeksi, on saatu nyt eduskuntaan. Se pitää käsitellä siinä tahdissa, että se ehditään hyväksyä täällä salissa kevätistuntokauden aikana. Sen pitää tulla voimaan ensi vuoden alusta, ja se pitää ehtiä vielä notifioida EU:n komissiossa.

Tässä esityksessä on hyviä ja vähän huonompia puolia. Hyvää on se, että 56 vuotta pysyy luopumisikärajana varsinaisissa suoraan alenevassa polvessa, siis lapsille tai lapsenlapsille, tapahtuvissa sukupolvenvaihdoksissa. Huonoa on sen sijaan se, että kun luovutaan sukupolvenvaihdoksen kaltaisesti esimerkiksi sisarusten lasten hyväksi, ikäraja nouseekin nyt 56:sta 60 vuoteen näissä tapauksissa.

Samoin on ongelmallista lisämaan vuokrausten poisjäänti. Siinä on kuitenkin varattu kahden vuoden joustoaika, vuodet 2007 ja 2008, toisin kuin tässä lisämaan myynnissä, joka säilyy luopumistapana, mutta siinä tapahtuu ikäraja kolmen vuoden nousu kertaheitolla 57:stä 60 vuoteen. Tähän lisämaan myyntiin mielestäni pitäisi saada myös joku jousto, koska ymmärtää sem-

moisen henkilön tuntemukset, joka on suunnitellut myyntiä esimerkiksi heti ensi vuoden alussa tapahtuvaksi, jolloin täyttää 57 vuotta. Nämä ovat pitkän tähtäyksen suunnitteluasioita.

Hyvää tässä esityksessä on sitten vielä se esimerkiksi, että osatyökyvyttömyyseläke ei enää olisi luopumistuen saamisen estävä etuus, samoin kuin se, että uinuva luopumistukioikeus ehdotetaan myönnettäväksi puolisolle myös silloin, kun toiselle puolisolle on myönnetty täysi MYEL-työkyvyttömyyseläke toistaiseksi. Sitten vielä hyvää on myöskin se, että yritysmuoto ei enää rajoittaisi luopumistuella pääsyä vaan perheviljelmätyypiset osakeyhtiöt tulisivat tämän järjestelmän piiriin sukupolvenvaihdoksessa.

Ed. Riikka Moilanen-Savolainen merkitään läsnä olevaksi.

⁵ **Tuomo Hänninen /kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Tämä laki luopumistuen jatkumisesta on hyvin paikallaan, ja sitä tiloilla odotetaan. Tuo työryhmävalmistelu on ollut perusteellinen, ja tietysti jonkin verran harmittaa se, että kaikkia näitä päätöksiä ei ole sitten saatu tähän lakiesitykseen. Kumminkin tuo pääsääntö, että kun siirtyy seuraavalle sukupolvelle suoraan, isältä pojalle taikka vävyille, niin tämä voi tämän mukaan samassa iässä kuin aikaisemminkin tapahtua, että siinä ei ole muutosta. Nämä muut muutokset ovat hieman ongelmallisia.

Tässä lain käsittelyn aikana toivoisin, että jo perehdyttäisiin myös siihen mahdollisuuteen, että tätä pyrittäisiin laajentamaan ennen pitkää myöskin metsätiloihin ja maatilamatkailua harjoittaviin tiloihin, että viimeistään seuraavalla vaalikaudella otettaisiin tämä luopumistukijärjestelmän laajentaminen myös metsätiloja ja matkailutiloja koskevaksi.

⁶ **Rauno Kettunen /kesk:** Arvoisa puhemies! Hallituksen esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki maatalouden harjoittamisesta luopumisen tukemisesta. Lailla jatkettaisiin luopumistukijärjestelmää niille maatalousyrittäjille, jotka luopuvat maatalouden harjoittamisesta vuosina

2007—2010. Laki vastaisi sisällöltään pääosin lakia maatalousyrittäjien luopumistuesta, jonka nojalla on voitu myöntää vastaavaa tukea vuosina 1995—2006 maataloudesta luopuville maatalousyrittäjille.

Luopumistuki on tärkeä pitkän ja raskaan päävetyön tehneille viljelijöille, mutta yhtä välttämätön se on jatkajien kannalta. Luopumistukijärjestelmä mahdollistaa viljelijöiden perillisten pääsemisen kohtuullisen nuorina jatkamaan maatilayrittämistä. Viljelijöillä on ehdottomasti oltava joustava järjestelmä, jolla he voivat tilanpidostaan luopua. Tämä turvaa kotimaisen elintarviketuotannon jatkumisen.

Hallituksen esityksen mukaan ikääntyvä viljelijä voisi edelleen ennen vanhuuseläkeiän saavuttamista luopua maatalouden harjoittamisesta maatilatalouden rakenteen parantamiseksi siten, että tuen avulla turvattaisiin luopujan ja hänen puolisonsa toimeentulo eläkeiän saavuttamiseen asti. Luopujaa, luovutuksen saajaa ja luovutuksen kohteena olevaa maatilaa koskevat edellytykset säilyisivät pääosin ennallaan.

Hallituksen esitys tuo mukanaan joitakin muutoksia. Esityksen mukaan luopujan ikäraja säilyisi sukupolvenvaihdoksissa 56 vuotena, jos luovutuksen saajana olisi oma lapsi tai tämän puoliso. Myös lisäalueluovutuksissa lapselle tai tämän puolisolle ikärajaksi tulisi 56 vuotta. Sen sijaan luovutuksissa muille luopujien ikäraja nousisi sukupolvenvaihdosluovutuksissa nykyisestä 56 vuodesta ja lisäalueluovutuksissa nykyisestä 57 vuodesta 60 vuoteen. Muutos heikentää muille kuin perheenjäsenille tehtyjen luovuttajien tilannetta, ja tämä on tullut hyvin esiin jo tässä keskustelussa. Tätä kannattaisi harkita uudelleen.

Toinen muutos liittyy ansiotoimintaan muualla kuin maatalouden harjoittajana. Maataloudesta luopumisen tapahduttua luopuja voisi vielä jatkaa mahdollista muuta ansiotoimintaa, mutta tuen maksaminen alkaisi vasta ansiotoiminnan päätyttyä tai vähennyttyä niin paljon, että ansio jää työttömyyseläkkeen maksamisen estävää vähimmäisansiomäärää pienemmäksi. Muutos on parannus, mitä tulee lopettavan viljelijän elannon hankkimiseen muualla.

Arvoisa puhemies! Luopumistukijärjestelmää tarvitaan viljelijöiden luopumisen helpottamiseksi ja edistämiseksi. Tuella mahdollistetaan pitkäjänteisen maatalouden kehittäminen ja suomalainen elintarviketuotanto.

⁷ **Pertti Hemmilä /kok:** Arvoisa puhemies! Tämä luopumistukilakiesitys, minkä hallitus on nyt eduskunnalle antanut, on toteutuessaan paljon huonompi kuin nyt voimassa oleva laki, joka pohjautuu siihen vuonna 1995 aloitettuun luopumistukilainsäädäntöön. Vuoden 1999 jälkeen tällä lainsäädännöllä väliaikaisesti heikennettiin näitä luopumistukioikeuksia ja mahdollisuuksia luopumistukeen erityisesti pellonvuokraustilanteissa.

Nyt tässä uudessa hallituksen esityksessä on vielä se erikoisuus, että tätä edelsi pitkäkestoinen työryhmyöskentely. Työryhmä, jossa oli eri tahot edustettuna, myöskin valtiovarainministeriö, oli esityksessään yksimielinen, kuten tässä keskustelussakin on muutamia kertoja jo todettu. Tästä yksimielisestä esityksestä, joka oli sitä paitsi vielä kustannusneutraali, valtioneuvosto on sitten aikaansaanut näin heikon ehdotuksen.

Tässä on kaksi erittäin merkittävää heikennystä nykyiseen luopumistukilakiin verrattuna. Ne ovat vuokrausmahdollisuuden poistuminen ja se, että sukupolvenvaihdos voidaan tietyin edellytyksin toteuttaa vain suoraan alenevassa polvessa olevalle jatkajalle. Nämä heikennykset pitäisi nyt eduskuntakäsittelyn aikana saada korjatuksi. Sitä ainakin omalta osaltani tulen valiokuntatyöskentelyssä korostamaan.

⁸ **Tuija Nurmi /kok:** Arvoisa rouva puhemies! Ruuan tuotanto on äärettömän tärkeä, ja se tulee turvata, että se pysyy elinvoimaisena Suomessa. Siitä ei ole varmasti kenelläkään epäilystä. Mutta niin kuin ed. Hänninen täällä jo sanoi, täytyy myös muistaa, että kun sukupolvenvaihdoksista puhutaan, yritykset ja maatilat ovat paljon paremmassa asemassa siinä suhteessa kuin metsätilat. Toivonkin, että kun näitä elinkeinon harjoittamiseen liittyviä sukupolvenvaihdoksia käydään läpi ja niitten asioita hoidetaan, myös metsätilat muistetaan ja asetetaan vastaavasti saman arvoiseen asemaan ja samalle viivalle eikä niitä unohdeta, koska monet perivät puhtaasti metsää ja saattavat saada siitä elantonsa tai ainakin osan siitä. Ymmärtääkseni hallitus ajaa sitä asiaa, että yritystoimintaa ja yritteliäisyyttä ja yrittäjyyttä tuetaan kaikin keinoin. Mielestäni metsätalouden hoitaminen on sitä juuri mitä parhaimmassa muodossa.

⁹ **Matti Kauppila /vas:** Arvoisa rouva puhemies! Tämä lakiesitys on kumminkin nähtävä

semmoisena tiettyinä kriisilakina, eli meidän maatalous on nyt siinä tilanteessa, että meillä on pakko tapahtua siellä tilojen vähenemistä, meillä on pakko tapahtua sukupolvenvaihdokset mahdollisimman järkevästi, ja sitä taustaa vasten tämä on perusteltu. Mutta sitten toinen puoli on, että tässä samalla pelataan myöskin eläkepolitiikkaa. Jos mietitään, mikä on muilla sektoreilla normaalin yrittäjän, tavallisen yrittäjän, eläkeikäraja, niin se on minusta otettava huomioon myöskin siinä, kun näitä eläkejärjestelyjä tehdään. Samaten palkansaajilla työttömyyseläkeputki on noussut tässä 10–15 vuoden sisään 55:stä 63:een, niin että täytyy muistaa aina se koko yhteiskunta myöskin tässä.

¹⁰ **Hannu Hoskonen /kesk:** Arvoisa puhemies! On todella tärkeää, että tämä lakiesitys tuli, ja ymmärrän, että näihin maatalousasioihin liittyy valtavia paineita eri tahoilta, mutta on tärkeää, että laki turvaa maatalousyrittäjien luopumistuen jatkossa vuoteen 2010 saakka. Näen myös erittäin tärkeänä, että nämä luopumistuen edellytykset säilyvät edelleen, koska se on myös signaali sinnepäin, kun maatalous elää tällä hetkellä erittäin voimakasta rakennemuutosta, ja tähän ei liity pelkästään maatalous, vaan tähän liittyy myös koko se yritystoiminta, joka tämän maatalouden ympärillä pyörii. Kysymys ei ole pelkästään maanviljelystä, vaan siitä toimintaympäristöstä, mihin maanviljelijät tai se koko maatilayritys tällä hetkellä liittyvät.

On hyvä myös, että joustavuutta lisätään, että se yrittäjä, joka luopuu esimerkiksi lastensa hyväksi tai jonkun muun hyväksi, voi joustavasti mahdollisesti jatkaa muuta ansiotoimintaa tai yritystoimintaa, jolloin tämä luopumiseläkemahdollisuus säilyy ikään kuin lepäävänä, ja kun hän sitten aikoo vähentää työntekeä ja tulot alittavat tietyn rajan, hänellä on mahdollisuus sitten siirtyä luopumiseläkkeelle. Eli on hyvä, ettei tule tällaisia loukkuja, jotka estävät ihmisen työnteon. Se on sitä kannustavuutta, jota olla pitää. Siinä mielessä lakiesitys on hyvä ja toki se jalostuu sitten valiokuntakäsittelyn aikana.

¹¹ **Pertti Hemmilä /kok:** Rouva puhemies! Äskeiselle puhujalle, ed. Hoskoselle, sanoisin, että kyllä tietysti on tarpeellista, että tämä lakiesitys on täällä eduskunnan käsiteltävänä, mutta sen on kyllä muututtava keskeisiltä osiltaan, jotta se vastaisi sitä, mitä ed. Hoskonen äsken puheen-

vuorossaan toi esille. Tästä lakiehdotuksesta, hallituksen esityksestä, puuttuvat juuri ne elementit, mitkä ed. Hoskonen nosti esiin: että tämä olisi joustava, että tämä tukisi rakennekehitystä. Tämä lainsäädäntö tällaisenaan toteutuessaan, mitä hallitus esittää, toimii juuri päinvastoin. Tämä ei tue rakennekehitystä, ja tämä ei ole joustava. Sitä paitsi, mitä tulee näihin muihin tuloihin luopujan osalta, niin tähän rajoittaa erittäin tarkkaan kaiken taloudellisen toimeliaisuuden luopujien osalta ja sikälikin tämä on hyvin paheksuttava.

Rouva puhemies! Vielä sanoisin, että tässä myöskin viljelijät asetetaan niin epätasa-arvoiseen asemaan, että uskon, että perustuslakivaliokunta tulee juuri tähän kiinnittämään huomiota. Sikäli annan täyden tunnustuksen puhemiesneuvostolle, joka on päättänyt pyytää myöskin perustuslakivaliokunnan lausunnon tähän asiaan. Sitten kun maa- ja metsätalousvaliokunta sen lausunnon aikanaan saa, niin tulemme siellä rukoimaan sitten tämän hallituksen esityksen sopivalla tavalla.

¹² **Rauno Kettunen /kesk:** Arvoisa puhemies! Ed. Kauppila äsken vertasi tätä luopumistukea muiden ammattiryhmien tai palkansaajien eläkeikään, jota pääsääntöisesti on nostettu. Tässä on kuitenkin kyseessä nimenomaan luopumistuki, jonka keskeinen päätavoite on mahdollistaa jatkavien yrittäjien aloittaminen maatalousyrittäjinä. Jos otetaan esimerkki viljelijäpariskunnasta, joka hankkii lapset keskimäärin 25-vuotiaana, niin jos he voisivat luopua vain eläkkeen kautta 65-vuotiaana, heidän lapsensa olisivat jo 40-vuotiaita siinä vaiheessa, kun maatalousyrittäjä luopuu. On täysin mahdoton ajatella, että jatkavat joutuisivat niin pitkään odottamaan, että aidosti maatalousyrittäjäksi ryhtyisivät.

Sitten ed. Hemmilälle: Hän arvosteli pelkäänsä näiden luopujien kannalta tätä vuokrausmahdollisuutta. Varmasti monet luopijat kokevat heikennykseksi sen, että eivät voi luopua vuokraamalla maatalaansa ja peltoja, mutta kyllä hän jos mietitään maatalouden tulevaisuuden kannalta ja jatkajien kannalta, niin totta kai varmemmalla pohjallahan olisi maatalouden kehittäminen, jos jatkajat ostaisivat ne kaikki pellot ja maat luopujilta.

¹³ **Raimo Vistbacka /ps:** Arvoisa puhemies! Olen kyllä ed. Kettusen kanssa eri mieltä nimen-

omaan tästä vuokrausmahdollisuudesta tuolla käytännön elämässä.

Mitä ed. Kiviranta totesi tästä jäykkyydestä tai ennalta-arvaamattomuudesta, mitä tämä laki tuo tullessaan, niin siihen täytyy kyllä yhtyä, eli ainakin minulla on se käsitys maataloudenharjoittajista, että siellä vuosikausia suunnitellaan, koska siirrytään ja koska seuraava sukupolvi ottaa vastuun tilanhoidosta jne. Tässä nyt sellaisille, jotka ensi vuonna tähtäsivät tähän sukupolvenvaihdokseen, paukahtaakin kolme vuotta lisää.

Arvoisa puhemies! Yhtä asiaa minä olen ihmetellyt sinä aikana, kun minä olen täällä ollut, että sama, onko keskustapuolue hallituksessa tai ei, niin metsätalouden osalta ei ole kyllä tullut yhtään mitään parannuksia, ei kerta kaikkiaan, ja kirjallisiin kysymyksiinkin annetut vastaukset ovat kyllä niin tyrmäviä, että minä en vaan voi ymmärtää sitä. Nykyaikana kuitenkin metsätalous on tärkeä. Monta kertaa metsät on hoidettu kuntoon, mutta sieltä ei ole tulomahdollisuuksia, ja silloin jatkajalla minun mielestäni pitäisi olla tällainen jonkinlainen, ei tarvitse olla ihan samanlainen, mutta tähän verrattavissa oleva, järjestelmä siihen, että seuraava sukupolvi voisi lähteä kehittämään sitä edelleen.

¹⁴ **Hannu Hoskonen /kesk:** Arvoisa puhemies! Ed. Rauno Kettusen käyttämä äskeinen puheenvuoro ed. Hemmilän puheenvuoroon oli erinomainen. Koska en ole maatalousasiantuntija, niin en sillä roolilla edes yritä näytellä olevani hyvä, vaan totesin vain sen, että ed. Rauno Kettusen vastaus oli erinomainen ja siinä kävivät ne tärkeimmät kohdat selville.

Mutta tähän ed. Vistbackan nostamaan metsätilayrittäjyyteen haluan kyllä jonkunasteisena asiantuntijana ja metsätaloutta omalla työuralla pitkään harjoittaneena sanoa sen, että metsätilojen kohteluun otetaan kantaa sitten, kun perintöverouudistusta tehdään, niin kuin siitä nyt ymmärtääkseni vallitsee kohtuullinen yhteisymmärrys tässä talossa, että seuraavassa hallitusohjelmassa otetaan kantaa perintöverouudistuksessa mahdollisesti myös siihen. Maatilayrittäjien suhteen otettiin nyt tässä pääomaver- ja yhteisöverouudistuksessa kantaa tähän sukupolvenvaihdosten helpottamiseen ja sen veropohjan laskemiseen ja metsätilayritykset olisi pitänyt ehdottomasti ottaa siihen yhteyteen, mutta tehtäköön se nyt sitten vaikka seuraavan hallituskauden aikana loppuun, tämä hyvä idea, nyt ilmaan jäänyt

asia. Ehdottomasti se kaipaa tulevan eduskunnan vahvaa päätöstä siihen, että metsätilayrittäjät aidosti pystyvät jatkamaan sitä suomalaisen hyvinvoinnin perustaa, mikä meillä on todella ollut viimeiset sata vuotta, eli metsäyrittämistä. Toivon, että sillä rintamalla menestytään seuraavalla vaalikaudella. Ymmärrän, että ongelmia on, mutta se, että saadaan metsätaloutta vahvistettua jatkossa, on yksi Suomen vahvuus edelleen.

¹⁵ **Matti Kauppila /vas:** Arvoisa rouva puhemies! Tässä nyt on kuitenkin kysymys puhtaasti kriisitilanteesta maatalouden kannalta. Me emme tiedä tänä päivänä vielä edes EU-budjettia, mitä tapahtuu, mitkä sen vaikutukset ovat. Tämä laki on määräaikainen nyt, mitä esitetään. Minä hyväksyn täysin tämän tähän kriisitilanteeseen, mutta täytyy muistaa, että koko ajan tässä yhteiskunnassa on monta muuta kriisipesäkettä. Voi sanoa, että meillä on teollisuus valtavan rakennemuutoksen edessä. Meillä on yrittäminen sinänsä kriisissä. Meillä on kymmeniätuhansia yrittäjiä jäämässä eläkkeelle. Meillä ei ole jatkajia niille. Täytyy muistaa, että tässä kumminkin tämä kokonaisuus määrittelee sen, paljonko meillä on rahaa käytettävissä.

Puhetta on ryhtynyt johtamaan puhemies Paavo Lipponen.

¹⁶ **Pertti Hemmilä /kok:** Arvoisa herra puhemies! Täällä keskustelussa ovat lähinnä keskustan edustajat nyt jossain määrin kylläkin kritisoineet tätä hallituksen esitystä, mutta minusta tätä hallituksen esitystä ei voi puolustella yhtään millään. Siksi kuulostavat hieman erikoiselta keskustan edustajien käyttämät puolustuspuheenvuorot, kun muistelee, minkälaisia puheenvuoroja keskustan edustajat tässä salissa ja ylipäätään tästä luopumistukilakiasiaasta käyttivät viime vaalikaudella, kun keskusta oli oppositiopuolue. Tuolloin nimittäin vuokrausmahdollisuus luopumistukijärjestelmässä poistui ja poistettiin viime vaalikauden alussa, kunnes sitten tämän voimakkaan kritiikin, joka tuli sekä kentältä että erityisesti tässä salissa silloisen oppositiopuolueen keskustan taholta, seurauksena silloinen pääministeri Lipposen hallitus otti takaisin myöskin

vuokrausmahdollisuuden tähän luopumistukijärjestelmään. Nyt se aiotaan tämän esityksen mukaisesti poistaa. Ollaan sitten oppositiossa tai hallituksessa, niin pitäisi mielestäni mielipiteiden olla suunnilleen samassa linjassa.

¹⁷ **Rauno Kettunen /kesk:** Arvoisa puhemies! Sekä ed. Vistbacka että ed. Hemmilä ilmoittavat olevansa selkeästi eri mieltä kuin ed. Kettunen tästä vuokrausmahdollisuudesta. Totta kai olisi luopujan kannalta parempi, että olisi mahdollisimman joustavat ja monipuoliset vaihtoehdot, kun luovutaan tilan tuotannosta, totta kai näin. En tiedä, onko oikein sanoa, että vahvasti puolustellaan hallituksen esitystä, mutta pakko on löytää myös perusteluita, miksi näin esitetään. Se pääsy tähän on, että on parempi, että tilan jatkajat saavat nämä pellot ja viljelyalan omaan omistukseensa kuin vuokralle, että siitä näkökulmasta katsottuna tämä on perusteltavissa. Ei tämä luopujan kannalta ole tietenkään mukava asia. Siinä olen täysin samaa mieltä ed. Hemmilän kanssa.

Ed. Hoskonen täällä on hyvin kunniakkaasti ja ansiokkaasti esille tuonut tätä metsätalousyrittämistä, ja totta kai olisi hyvä asia, että myös metsätalousyrittämisvaihtoehdossa olisi käytettävissä vastaava luopumistuki.

¹⁸ **Petri Salo /kok:** Arvoisa herra puhemies! Osa täällä olevista puheenpitäjistä on perustellut omaa näkökulmaansa sillä, että he eivät ole maatalousasiantuntijoita. Minä kuitenkin puolustan kollega Hemmilän puheenvuoroja täällä ja kerroin, että hän on maatalousasiantuntija. Hän on ollut pitkäaikainen valiokunnan jäsen, katsonut tätä kehitystä pitkällä tähtäimellä ja itse käytännön maanviljelijänä tuntee myöskin ne kentän tarpeet, mihin tätä lainsäädäntöä pitää viedä.

Ed. Vistbacka täällä minun mielestäni hyvin totesi sen, että tämä maatalouden harjoittamisesta luopuminen ja sen järjestely on pitkäaikaista suunnittelua. Siellä on suuret taloudelliset intressit, siellä on merkittävät varallisuusarvot pelloissa, metsissä, ja ne suunnitellaan huolellisesti siten, että myöskin sekä luopujan että jatkajan kannalta tätä tilaa voidaan kehittää ja sieltä voidaan elantoa myöskin jatkossa hankkia.

Arvoisat keskustan kansanedustajat, te olette päähallituspuolue. Teillä on maatalousministerin salkku. Teillä on merkittävä edustus myöskin valiokunnissa, jotka käsittelevät tätä lakia. Mikä-

li te ette korjaa tätä niillä edellytyksillä ja ota huomioon niitä opposition perusteltuja esityksiä, mitkä tässä keskustelussa ovat tulleet eteen, tämä laki tulee teillä vaalikentillä tupailloissa vastaan. Se tulee aivan taatusti vastaan. Minä ilmoitan sen nyt jo lähete keskustelussa, että kokoomus ei tule hyväksymään tätä lakia tällaisena. Me tulemme jättämään vastalauseen. Me tulemme pitämään huolen joka tupaillassa, että teidän johtamanne hallitus sai aikaan tällaisen lain. Tuntien myöskin perussuomalaisten pohjalaisten kansanedustajan tiedän, että myöskin perussuomalaisten tupaillassa teksti on hyvin saman tyyppistä. Korjatkaa se nyt, kun on korjaamisen aika.

¹⁹ **Tuomo Hänninen /kesk:** Arvoisa herra puhemies! Tämä esitys on pääsäännön osalta, eliikä ikäraja tilojen siirtyessä sukupolvelta toiselle 56 vuotta, erittäin hyvä. Luovutettaessa muille ikäraja nousisi 57 vuodesta 60 vuoteen ja samoin lisäalueen luovutuksissa 56 vuodesta 60:een. Tämä suunnittelujakso on samanlainen kuin aikaisemmassa laissa, mutta toki saisi olla pitempi. Se toisi sitä järkevyyttä lisää.

Metsätilojen ja matkailutilojen osalta olisin valmis selvittämään luopumisjärjestelmän laajentamisen näitä harjoitettavia maaseutuyrityksiä koskevaksi. Sukupolvenvaihdoksissa on myös maaseutuyrittämisestä kysymys näilläkin tiloilla, ja riittävän korkea MYEL-tulotaso voisi rajata nämä soveltuvat tilat.

²⁰ **Pertti Hemmilä /kok:** Herra puhemies! Minusta tämän sisältöiselle esitykselle on vaikea löytää perusteita ja varsinkin siitä syystä, että todellakin tätä valtioneuvoston käsittelyä edelsi työryhmätyöskentely ja työryhmä oli yksimielinen esityksessään. Sitä paitsi sen työryhmän ehdotus oli kustannusneutraali. Kun siellä oli edustettuna vielä valtiovarainministeriökin siinä työryhmässä, niin tuntuu kovin erikoiselta, miten on voinut tulla hallitukselta näin huono esitys luopumistukijärjestelmästä tänne eduskuntaan.

Mitä tulee sitten näihin arveluihin, miksi valtioneuvosto on muuttanut ja haluaa muuttaa nykyistä luopumistukijärjestelmää niin radikaalisti ja on muuttanut työryhmän esitystä niin perusteellisesti, niin herää kysymys, onkohan tälle kustannusjahlille jotain selitystä. Nimittäin sattuu olemaan niin, että tämän luopumistukilain muutoksen myötä arvioidut säästöt ovat suunnilleen samaa luokkaa, noin 20 miljoonaa euroa,

kuin mikä on viime vai edellisviikolla jo julkituodun maatalouden tuporatkaisun ja siihen liittyvän polttoaineveron palautuksen kustannusvaikutus. Sekin oli noin 20 miljoonaa euroa. Ei kai tässä vaan ole kyse nyt koplauksesta, että maatalouden tuporatkaisun eurot aiotaan ottaa tästä luopumistukijärjestelmän rahoituksesta?

²¹ **Matti Kangas /vas:** Arvoisa puhemies! Aivan oikein, niin kuin ed. Hemmilä täällä totesi, Lipposen hallitus oli vähän myötämielisempi maanviljelijöitä kohtaan. (Ed. Hemmilä: Paljon myötämielisempi!) Näissä vuokrausvaihtoehtoissa oli kyllä mukana luopumisvaihtoehto, itsekin olin silloin maa- ja metsätalousvaliokunnan jäsen. Eli se olisi ehkä voinut olla siellä mukana.

Ed. Vistbacka nosti aivan oikein täällä esille metsätilat ja matkailun, ennen kaikkea metsätilat, että moni luopuu viljelystä, mutta metsät on ja voi jatkaa metsätalallisena ja sillä tavalla on elinkeino ja jatko. Se on Suomelle erittäin tärkeä. Suomi elää metsästä ja metsäteollisuudesta tulevaisuudessa, niin uskon, ja matkailu on toinen tukijalka. Niille, jotka luopuvat maataloudesta ja viljelystä jnp., voi silloin olla matkailu se suuri mahdollisuus, ja siihen pitäisi antaa myös mahdollisuus.

²² **Erkki Pulliainen /vihr:** Arvoisa puhemies! Täällä liikutaan aivan oikeilla vesillä. Tässä on selvä politiikan ero Lipposen hallitusten maatalouspolitiikkaan ja kepun maatalouspolitiikkaan. Lipposen hallitusten politiikka oli paljon maatalousystävällisempää, ja erikoisesti ymmärsin sen, että sukupolvenvaihdoksia tarvitaan, rakennemuutosta tarvitaan järkevään suuntaan. Se rakennemuutos olisi nyt ollut aivan erikoisen tarpeellinen, kun tilatukijärjestelmään siirrytään, niin kuin hallitus esittää täälläkin käsittelyssä olevalla hallituksen esitysten paketilla.

Tässä tapauksessahan tässä on vielä semmoinen valtiovarainministeriön kaikkien aikojen jippo, että tämä tupo rahoitetaan maataloudella itsellensä. Ei sen fiksumpaa enää voi olla olemasakaan, että otetaan vasemmasta taskusta ja oikeaan taskuun pannaan ja siinä otetaan korot pois ja käsittelykustannukset pois, että homma on täydellisesti niin kuin jiposta hoidettu.

²³ **Rauno Kettunen /kesk:** Arvoisa puhemies! Kylläpä täällä nyt, kun puhemies salissa vaih-

tui, puhemiestä ruvettiin kehuaan. (Ed. Pulliainen: Se on totta!) — Tämä on erittäin miellyttävää, erittäin miellyttävää kuulla. Puhemies Lipponen on minustakin erittäin pätevä mies, erinomainen. — Mutta olen siinä mielessä täysin samaa mieltä, mitä täällä ed. Salo ja ed. Hemmilä ja opposition populistiset maatalouspoliitikot kertoivat, että totta kai sukupolvenvaihdos edellyttää pitkäjänteistä suunnittelua ja siinä mielessä nopeat, yllättävät muutokset eivät ole hyviä. Olsi hyvä, että on siirtymäaika. Tosin valtaosa sukupolvenvaihdoksista ja luopumisista tapahtuu suoraan alenevassa polvessa oleville lapsille, että siinä mielessä eivät nyt taida kokoomuksen oppositiopoliitikot hirvittävää riemua siellä tupailloissa saada, koska niitä ei kovin monta tule löytymään, kenen osalta tässä heikennyksiä tapahtuu. Joidenkin osalta toki tapahtuu.

Tärkeintähän on turvata maatalouden tulevaisuus ja kannattavan tuotannon edellytykset pitkällä tähtäimellä, ja jos vaihtoehtona on, kumpanko pitäisi panostaa enemmän, jatkavien yrittäjien asemaan vai lopettavien tuottajien asemaan, jos se vaihtoehto pitää valita, niin täällä kyllä näyttää siltä, että kokoomus ainakin haluaa panostaa enemmän niiden lopettavien tuottajien asemaan. Se on aika mielenkiintoista.

²⁴ **Pekka Nousiainen /kesk:** Arvoisa puhemies! Maatalousyrittäjien luopumistukijärjestelmää pitää arvioida tarvelähtöisesti. Nythän on maataloudessa rakennemuutos edistynyt hyvin paljon, ja tänä päivänä tietysti tärkeää on se, että me kykenemme turvaamaan rakennemuutoksen edelleen ja toisaalta kykenemme turvaamaan sen, että nuoret viljelijät pääsevät riittävän ajoissa ottamaan vastuuta tilasta ja että tämä vanhempi väki ei ole luopumisen kautta esteenä tälle nuoremmalle väelle ottaa vastuuta. Siinä mielessä on erinomaisen hyvä asia, että tässä nyt on tämä jatko vuodesta 2007 vuoteen 2010, ja keskeisen tärkeää on se, että luopujien ikäraja on säilynyt 56 ikävuodessa silloin, kun saajana on perillinen tai puoliso tai lisämaa-alue. Kun täällä on joustoja otettu nyt sitten näissä muissa luopumisvaihtoehtoissa ja vuokrausvaihtoehtoissa, niin tässä on, tosin valtiontaloudellisista syistä, jouduttu sitten priorisoimaan, mutta on tärkeää, että nyt tämä laki on saatu tänne ja tämä menee eteenpäin. Minä pidän tätä esitystä tyydyttävänä, ja on erinomaisen hyvä asia, että tämä on nyt tässä vaiheessa.

²⁵ **Petri Salo /kok:** Arvoisa herra puhemies! Ihan nyt lyhyesti myöskin keskustalaisille, että seurasin hyvin tarkkaan myöskin pääministeri Lipponen hallituksen maatalouspolitiikkaa silloin, kun maatalousministerinä oli Hemilä, valtiovarainministerinä Niinistö ja pääministerinä Paavo Lipponen. Minä muistelen sitä aikakautta siinä mielessä, että silloiselta oppositiolta muuten ei tullut ainuttakaan välikysymystä koskien maataloutta, ei ainuttakaan välikysymystä koskien maataloutta, ja pääoppositiopuolue oli keskusta. Se kertoo siis jotakin siitä politiikasta, minkälaista EU-politiikkaa, kansallista politiikkaa ja oikeudenmukaisuuspolitiikkaa se hallitus kuitenkin hoiti verrattuna tämän hallituksen maatalouspolitiikkaan. Tehtiin agenda-ratkaisut, tehtiin ratkaisut, joissa maataloustulo lähti kasvamaan ja viljelijöitten toimeentulo parani. Edistettiin jaksamista. Tuotiin maataloustupossa lisää lomituspäiviä, jotta nuoret tuottajat, jatkavat yrittäjät, jaksaisivat tehdä raskasta työtä yhä suuremmilla tiloilla. Tehtiin paljon hyviä ratkaisuja.

Nyt tuntuu vaan tämän keskustajohtoisen hallituksen aikakaudella, että kaikissa näissä keskeisissä asioissa mennään taaksepäin. Maataloustulo on laskenut kolmantena vuotena peräkkäin, viime vuonna miinus 14 prosenttia. Tämäkin lakiesitys kuuluu niihin esityksiin, jotka ainoastaan heikentävät maatalouden edellytyksiä. Minä vaan vielä toistan: Me kerromme etukäteen nyt lähetekeskustelussa, että me tulemme tästä pitämään tupailloissa meteliä, jos te aiotte tämän lain näin viedä eteenpäin. Ei tule mistään takakautta, puun kautta, sitten vastalauseita, me etukäteen kerromme, että kokoomus ei tämän tyyppistä esitystä tule hyväksymään.

²⁶ **Matti Kauppila /vas:** Arvoisa puhemies! Muistan vajaa vuosi sitten, kun tilatukijärjestelmää hyväksyttiin tässä salissa, silloinkin oli aika vähän porukkaa, nyt on huomattavasti enemmän, mutta silloinhan puhuttiin siitä, että tässä maatalouden murroksessa nyt tapahtuu niin, että tulee ikään kuin vääriä isäntiä tilalle, elikkä ammattitaidottomat ja semmoiset, jotka eivät välttämättä siitä tuotosta niin välitä, jatkavat, ja sitten siitä tulee maataloudelle tiettyjä vääristymiä. Nythän tässä eläköitymisessäkin on vaarana se, että tässä tulee vähän niin kuin pakkoeläkkeelle lähtöjä ja pakkotilanottoja sukupolvenvaihdoksissa, jolloinka maatalouden ammatillinen tilanne vaikeutuu.

²⁷ **Pertti Hemmilä /kok:** Arvoisa puhemies! Kyllä viime vaalikaudella maatalouspolitiikka Suomessa ja nimenomaan EU-Suomessa oli huomattavasti viljelijäystävällisempää kuin tämä Vanhasen hallituksen maatalouspolitiikka on ollut. Se kyllä on totta, mitä edellisissä puheenvuoroissa on jo todettu.

Mutta mitä tulee sitten tähän itse esitykseen, luopumistukilakiesitykseen ja näihin muutoksiin, näihin heikennyksiin, mitä tässä nyt ollaan tekemässä, niin nämä heikennykset nimenomaan heikentävät jatkavien tilojen, niitten jatkavien yrittäjien, nuorten yrittäjien mahdollisuuksia selviytyä ja niitten jatkavien tilojen mahdollisuuksia tässä rakennekehityspaineessa, koska tilannehan on se, että sukupolvenvaihdos maatilalla merkitsee valtavia taloudellisia sitoumuksia. Sen vuoksi, ed. Kettunen, kun puolustitte sitä, että on parempi, ettei vuokrausmahdollisuutta tähän sukupolvenvaihdokseen sisälly, että on parempi, että nuoret jatkavat yrittäjät, viljelijät, hankkivat omistukseensa sen maatilaa, niin kyse on siitä, että monta kertaa ne taloudelliset velvoitteet ovat jo muuten sille jatkavalle nuorelle yrittäjälle niin isot, ettei kerta kaikkiaan ole mahdollisuutta muuhun kuin pellon vuokrausmahdollisuuden käyttämiseen. Se tässä esityksessä nyt aiotaan kokonaan poistaa, ja se on erittäin iso heikennys.

²⁸ **Erkki Pulliainen /vihr:** Arvoisa puhemies! Ed. Nousiainen kävi antamassa täällä erittäin arvokkaan todistuksen, tosin ilmeisesti häipyi taas suurempiin pöytiin neuvottelemaan lisää etuja maanviljelijöille. Hän nimittäin totesi, että lähtökohtana on tarvelähtöisyys, tämä on tarkka siteeraus äskeisestä puheenvuorosta. Juuri sitä tarvelähtöisyyttä tutki työryhmä, jossa oli kaikki mahdolliset intressitahot edustettuina. Se kävi tarkkaan läpi ne tilastot, jotka on saatettu jo maa- ja metsätalousvaliokunnan tietoon ennakkoon, se päätyi yksimieliseen rakenteelliseen esitykseen nimenomaan tarvelähtöisyydestä. Ja mitä sitten tapahtuikaan? Sitten tapahtui, että otetaan sieltä täältä tuolta, katsotaan aina laskukoneella, paljonko lähti nyt rahaa, paljonko nyt lähti rahaa, ja siitä tehtiin torso, ja sille yritettiin keksiä perustelut, mutta kun niitä ei ole keksitty oikein, niin täällä ihmettelevät sitten eräät edustajat, jotka eivät olleet pelissä maatalousvaliokunnassa mukana, miten se oikein on. Mutta minä ihmettelen sitä edustajaa, olkoon puolue mikä tahansa, joka

puolustelee tätä torsoa esitystä. Se on kyllä aivan uskomaton virtuoosi kerta kaikkiaan, legendan huipentuma.

²⁹ **Rauno Kettunen /kesk:** Arvoisa puhemies! Välittömästi pitää korjata ed. Hemmilän sanomisia. En suinkaan äsken sanonut, että on parempi, ettei ole vuokrausvaihtoehtoa. Sanoin, että jatkajien kannalta on aina parempi vaihtoehto saada pellot ja viljelyala omistukseensa kuin olla vuokraviljelijänä. Se on aivan tosiasia. Jatkajan kannalta on totta kai oleellista, mikä on pellon hinta, ja se vaikuttaa nimenomaan niiden investointien suuruuteen ja jatkavan kannattavan tuotannon edellytyksiin.

On aika erikoista, kun olen ymmärtänyt, että kokoomus on tällainen tulevaisuuspuolue, kokoomuksen puheenjohtaja on vahvasti tullut tämänlaisena tulevaisuuden rakentajana, tuonut itseään ja kokoomusta esille, että nyt täällä kokoomus esittelee historiaa ja perustelee vanhoja asioita, muistelee entisiä eikä ollenkaan eteenpäin suuntaudu, tupailtoja jopa. Ehkä kokoomuslaisetkin nyt voisivat jonkun keskustalaisen sinne omaan tupailtaansa kutsua, niin voitaisiin ihan avoimesti keskustella tästä maatalouspolitiikasta ja kokoomuksen saavutuksista. Kai kokoomuksen edustajat tietävät, että yhtään senttiä tai euroa eivät ole kansalliset tai EU:n tuet pudonneet aiemmista vuosista? Tänä vuonna ne ovat aivan edellisellä tasolla. Viljelijöiden toimeentulokehitys on aivan muista tekijöistä kiinni: hintatasosta ja tuotantopanosten tasosta.

³⁰ **Esko Ahonen /kesk:** Arvoisa herra puhemies! Totuushan on se, että maataloudessa meillä on ollut valtava rakennemuutos koko EU-aikakauden. Oikeastaan siitä kertoo, kun katsoo oman kotipitäjäni maidontuottajien määrää, kuinka paljon se on muuttunut viimeisten kymmenen—viidentoista vuoden aikana: se on lähes kolmannekseen tipahtanut tuottajien määrässä, mutta litrojen ja kilojen määrässä ollaan yli tuon edellisen aikakauden.

Kun täällä ed. Salo viittasi siihen, minkälaisista on keskustan harjoittama maatalouspolitiikka, niin haluan vain ihan muistin virkistämiseksi todeta, että sinä aikana, kun Suomi on ollut EU:ssa, maataloustuottajien tulotaso on keskimäärin laskenut 2,5 prosenttia joka vuosi riippumatta siitä, olipa hallituksessa päävastuussa ollut mikä tahansa puolue, eli 25 prosenttia kymmenen vuo-

den aikana. Tämä oikeastaan näkyy maidon tuotajahinnassa siinä mielessä, että myös tuottajahinnasta on tämän aikakauden aikana leikkaantunut yksi kolmasosa pois.

³¹ **Raimo Vistbacka /ps:** Arvoisa puhemies! Mielenkiinnolla lukee aina hallituksen esityksen taloudellisia vaikutuksia. Täällähän todistetaan ihan suoraan: Ikärajan nostamisella säästetään 7 miljoonaa euroa, vuokrausmahdollisuuksien poistumisella vuoden 2009 jälkeen säästetään 12 miljoonaa euroa eli yhteensä 19 miljoonaa euroa. Lisäksi täällä todetaan, että tämän tukijärjestelmän täytäntöönpanon hoitokustannukset ovat 1 miljoona euroa.

Arvoisa puhemies! Kysyn ystäviltäni ja kollegoiltani keskustapuolueesta, jotka kovasti kannustatte ja todistatte tämän hyvyyttä: mikähän oli se summa, joka 2003 tehtiin maataloustupossa? Sitä lainsäädäntöä ei meinannut tulla lainkaan, sitähan vieläkin ilmeisesti viimeistellään, polttoaineveron palautusta, eikö siellä ollut suurin piirtein sama summa? (Ed. P. Salo: 21,5 miljoonaa!) Täällä kuitenkin sitten puhutaan myöskin luopumistuen perusmäärän muuttamisesta. Kun siinä pienennetään määrättyä euromäärällä korvausmenoja ja MYEL maksaa ne takaisin, niin täällä sanotaan, että valtiontaloudelle muutos on kustannusneutraali. Eli kaiken kaikkiaan tällä otetaan maatalouden harjoittajilta 20 miljoonaa euroa pois.

³² **Petri Salo /kok:** Arvoisa herra puhemies! Ihan vastauksena ed. Vistbackan tekemään kysymykseen: Sen ratkaisun hinta oli 21,5 miljoonaa euroa. Viimeviikkoinen maataloustuottajien oma lehti Maaseudun Tulevaisuus etusivullaan kertoi, että 10 prosenttia eli 2 miljoonaa euroa tästäkin summasta aiotaan laittaa hallinnon kustannuksiin, ei siis suoraan maanviljelijöitten hyväksi, vaan hallinnon kustannuksiin 2 miljoonaa euroa, noin 10 prosenttia. On ehkä puhdas sattuma, että tästä laista saatavat säästöt ja tuporatkaisu ovat suurin piirtein saman suuruiset, koska eihän meillä saa edes epäillä sitä, että kepu olisi maksattanut oman maataloustupon maatalouden omilla harjoittajilla. Ei kai tällaista voida Suomessa enää nykyaikana tehdä?

Mutta kun täällä on myöskin SDP:n maatalousasiantuntija, arvostamani edustaja Harry Wallin, joka on pitkäaikainen valiokunnan jäsen, niin nyt kysyisin sosialidemokraateilta, toiselta pää-

hallituspuolueelta: miten te aiotte suhtautua tähän lakiesitykseen? Lipposen hallituksen aikana te olitte laajentamassa tätä oikeutta, että voidaan myöskin niihin tiloihin luopumisetuusia antaa, jotka vuokraavat tilansa jatkajille. Tässä nyt keskustajohtoinen hallitus on ottamassa tämän Lipposen hallituksen etuuden kokonaan pois. Te olette nyt, ed. Wallin, vaa'an kielenä siellä valiokunnassa. Mikä on sosialidemokraattien oikeudenmukainen ja pitkäaikainen linja? Halutaanko tässä romuttaa kaikki ne hyvät saavutukset, mitkä Lipposen hallituksen aikana Suomen maatalouspolitiikalle saatiin?

³³ **Pertti Hemmilä /kok:** Herra puhemies! Ed. Kettunen täällä on voimakkaasti puolustanut tätä hallituksen erittäin huonoa esitystä. Ihmettelenkin, missä varsinaiset keskustan maataloussiiven edustajat ovat tässä salissa. Onko nyt käynyt niin, että keskusta on heittänyt kentälle jonkun ketjun, joka ei välttämättä tunne näitä asioita ihan niin hyvin kuin ehkä se ykkösketju tuntisi?

Mutta itse tästä, mitä ed. Kettunen puolusteli, eli siitä, että on perusteltua jättää tämä vuokrausvaihtoehto tästä pois. Suomessa ensinnäkin tällä hetkellä viljellään pelloista vuokrattuina 40 prosenttia, siis kaikesta viljeltävästä peltoalasta on vuokrattua 40 prosenttia. Se erittäin suurelta osalta johtuu juuri tästä mahdollisuudesta, minä näitten vuosien aikana luopumistukijärjestelmä on antanut jatkajille. Tämä on hyvin ymmärrettävää siitä näkökulmasta, että luopujan on henkisesti paljon helpompi vuokrata peltonsa kuin lähteä heti myymään peltojaan. Toinen tärkeä näkökohta on se, että monta kertaa tämmöisessä vuokraustilanteessa on kyse väliaikaisesta ratkaisusta. Kun esimerkiksi oma lapsi tai tuleva tilanpidon jatkaja on liian nuori vielä, niin silloin voidaan tehdä tämmöinen vuokrausjärjestely ja sitten myöhemmin omalle lapselle myydä tila. Minä korostan vielä sitä jatkajan mahdollisuutta tämmöisen vuokrauksen kautta. Hänellä on monta kertaa taloudellisesti ainoa mahdollisuus vuokraamalla pystyä selviytymään taloudellisista velvoitteistaan.

³⁴ **Timo Soini /ps:** Arvoisa herra puhemies! Kun katson tätä otsikkoa eli maatalouden harjoittamisesta luopumisen tukemista, no, sitähan se EU teettää. Sehän tässä on tietenkin peruskysymys, että talonpojan tappolinja rehoittaa ja yhä useampi lopettaa, ja kun kuuntelin ed. Petri Sa-

lon puhetta, se oli väkevää todistusta pienviljelijän puolesta, niin kuin pitääkin olla, mutta äärimmäisen harvinaista yleensä suurtilallisten puolueesta. Eli tältä osin virkistävä poikkeus normista.

Mutta kun ajattelemme ylipäättään maatalouspolitiikkaa, niin sehän menee väärään suuntaan, eli tämä cap, joka on se yleinen maatalouspolitiikka, siihen ei puututtu, eli Ranskan kreivit ja kuningatar Elisabet nyt myös 80 vuotta täytettyään saavat edelleen maataloustukia ja saavat niitä paljon enemmän kuin pohjoismainen pienviljelijä. Tämähän on peruskysymys. 141-, 142-artikla, niistä ei tiedetä oikeastaan yhtään mitään.

Mutta tietysti laki tarvitaan sinänsä, ei siinä mitään. Nämä pienviljelijät ja maanviljelijät ovat pitkän päivätyön tehneet, mutta kyllä se on surku asia. Maailmassa tulee vielä jonakin päivänä nälkä, joten on parempi, että Suomessakin viljellään, ammattitaitoa ylläpidetään ja tässä harjoitetaan kohtuullisuutta ja oikeutta. Se on kaikkien etu. Yleensä sosialistien asiantuntemus maataloudesta rajoittuu syömäpuolelle, mutta jos tästä on virkistäviä poikkeuksia, niin kuuntelen mielelläni.

³⁵ **Rauno Kettunen /kesk:** Arvoisa puhemies! Jälleen joutuu aloittamaan korjaamalla ed. Hemmilän puheita. Täällä ed. Hemmilä sanoi, että täällä ed. Kettunen on voimakkaasti puolustanut esitystä. Siis täällä ed. Kettunen samoin kuin kaikki keskustalaiset ovat hyvin vahvasti puolustaneet jatkavien viljelijöiden asemaa ja tulevaisuutta. Me haluamme turvata pitkällä tähtäimellä suomalaisen maatalouden tulevaisuuden. Tässä ed. Vistbacka esitti, että siis 19 miljoonaa euroa, miten se summa nyt siirtyikään, niin tämän lakiesityksen mukaan, jos se siirtyy jatkavien viljelijöiden hyväksi eli niiden, jotka pitkäjänteisesti maataloutta harjoittavat, niin siinä tapauksessa on, totta kai, hyväksyttävissä tällainen toimenpide, ainoastaan siinä mielessä.

Olen ymmärtänyt, että kokoomus pyrkii, tai luulin aiemmin, että kokoomus on pyrkinyt vastuulliseen valtiontalouden hoitoon. Nyt, totta kai, oppositiossa kaikkiin mahdollisiin ollaan vaatimassa rahaa, ja tämän tyypisellä toiminnalla, että vahvistetaan jatkajien asemaa, estetään tulovirtaa tavallaan maaseudulta kaupunkeihin. Kokoomus haluaisi näillä esityksillään yleensä, että myös maatalouden ja maatalousmaan omistus siirtyisi kaupunkeihin niiden luopujien mukana ja vielä vuokrat päälle sinne. Tämä nyt vasta kau-

heata on. Eikö teitä ollenkaan kiinnosta näiden jatkavien asema ja tulevaisuus?

³⁶ **Eero Lämsä /kesk:** Arvoisa puhemies! Jouduin onneksi tähän lähetekeskusteluun kuuntelemaan, mitä mieltä tästä laista ollaan. Haluan kuitenkin tässä käyttää puheenvuoron. Kun maataloutta koskevia lakiesityksiä tähän saliin tulee, niin silloin yleensä käydään hyvinkin laajaa maatalouspoliittista keskustelua. Mikäs siinä, se sopii. Maatalous kiinnostaa, ja silloin sitä käydään, niin kuin tässäkin yhteydessä on puhuttu viljelijän tuloista ja menoista ja edellisten hallituksien tekemisistä ja tekemättä jättämisistä.

Mutta ihan tähän luopumistukilakiin, joka nyt on annettu eduskunnalle. Tätähän on muutettu nyt EU-jäsenyyden aikana useaankin otteeseen. Kun liitettiin unionin jäseneksi, meillähän oli yhtenä tärkeänä pointtina jäsenyysehdoissa se, että niin sanottua sukupolvenvaihdosjärjestelmää voidaan jatkaa. Ja vuonna 95, kun se tuli voimaan, sitä jatkettiin EU:n osarahoitteisena järjestelmänä, ja silloin tuli myös mukaan vuokrausvaihto ja ikärajat olivat 55 vuotta niin spv:ssä kuin vuokrausvaihtoehdossa ja vuokrausvaihtoehto tuli mukaan. Hyvä niin, että tuli, koska silloin tarvittiin nopeaa rakennekehitystä ja siinä huomattiin, että luopumista myös vuokrauksen kautta tarvitaan, että tilakoko pystyy riittävän nopeasti kasvamaan, ja nimenomaan se, että maatiloilla ei kerta kaikkiaan ole sellaisia pääomia, että pellon ostamisen kautta olisi voitu riittävän nopeasti rakennekehitystä viedä eteenpäin, eikä myöskään viljelijöillä ollut halukkuutta myydä. Sen takia tämä järjestelmä tuli, ikärajat 55 vuotta.

Sitten, kun edettiin tästä eteenpäin vuoteen 99, luopumistukijärjestelmää uusittiin, se tuli ei EU:n osarahoitteiseksi vaan kokonaisuudessaan kansallisista varoista rahoitettavaksi. Siinä yhteydessä sitten poistui tämä vuokrausvaihtoehto kokonaan ja normaali-spv:ssä ikäraja jatkui 55 vuotena. Se oli sellainen huono päätös sen aikaiselta hallitukselta, mutta oli kuitenkin hyvä, että järjestelmää jatkettiin. Siinä oli myös todella liipaisimella se, voidaanko järjestelmää rahoittaa, johtuen siitä, että rahasta niin sanotusti oli pulaa, ja arvioitiin myös todella sitä, tarvitaanko tällaista järjestelmää tässä vaiheessa. Hyvä, että hallitus jatkoi sitä järjestelmää, joskin niin paljon heikentäen, että vuokrausjärjestelmä jäi kokonaan pois.

Sitten tultiin seuraavaan vaiheeseen eli vuoden 2003, jolloin uusittiin taas tätä järjestelmää.

Siinä lähdettiin sitten siitä, että vuokraus tulee mukaan, mutta ikärajoja nostetaan. Silloin oli lähtökohtaisesti se, että 55 vuotta olisi ollut edelleen, mutta sitten täällä eduskuntakäsittelyn yhteydessä ikärajoja nostettiin silloisen hallituksen toimesta, niin että perus-spv:ssä tuli 56 vuotta ja myyntivaihtoehto 57 vuotta ja sitten vuokrausvaihtoehto 60 vuotta. Ja nyt ollaan tänä vuonna vielä tässä tilanteessa.

Nyt kun ollaan lähdössä sitten tästä taas eteenpäin, niin meille on ainakin tärkeää ollut se, että perus-spv säilyy 50 vuodessa, koska tässähän on ollut erittäin suuriakin paineita siihen suuntaan, että myös tässä luopumistukijärjestelmässä ja näissä ikärajoissa pitäisi edetä yleisen eläkejärjestelmän mukaisesti ja nostaa näitä ikärajoja, samoin kuin on tapahtunut vapaaehtoisissa eläkejärjestelmissä jne. Eli kaikissa eläkejärjestelmissä on ikärajoja nostettu, mutta tässä me olemme halunneet korostaa sitä koko ajan, että tässä ei ole kysymys eläkejärjestelmästä, vaan tässä on nimenomaan kysymys luopumistukijärjestelmästä, jolloin tämä mahdollistaa sen, että nuori viljelijä saa riittävän ajoissa maatilán haltuunsa.

Tulee muistaa se, että alle 35-vuotiaita viljelijöitä on tällä hetkellä noin 10 prosenttia eli ikärakenne on huolestuttava tälläkin hetkellä. Ja jos tämä luopumistukijärjestelmän perusikäraja nostettaisiin 60 vuoteen esimerkiksi, se johtaisi siihen, että ne nuoret, jotka ottaisivat tilán haltuunsa, olisivat jo noin keskimäärin yli 30-vuotiaita, 35-vuotiaita, ja se on todella liian myöhäinen aika tällaiselle henkilölle, joka valmistuu pääsääntöisesti opintojen kautta vastaanottamaan tilán jo 25-vuotiaana. Sen tilán rakenteen kehittämisen kannalta on tärkeää, että se nuori pääsee riittävän ajoissa ottamaan vastaan tilán. Tämä järjestelmä on toiminut erittäin hyvin, ja se on todettu monelta taholta, että näin pitää menetellä myös jatkossa.

Kun nyt tätä 56 vuoden ikärajaa ei nostettu, niin minusta tavallaan tämä nyt ankkuroidaan ihan selkeästi myös jatkoa ajatellen, että se pitää pitää tässä. Liikuteltakoon sitten joitain muita osioita, mutta ei tätä perus-spv:tä, koska se on tämän rakenteen ja tämän järjestelmän olemassaolon kannalta ihan keskeinen asia. Jos tätä lähdetään liikuttamaan ylöspäin, niin koko luopumistukijärjestelmä menettää sitten merkityksensä.

Nyt sitten vuokrausvaihtoehdossa, kun se on 60 ollut nyt tämän viimeisen päätöksen mukaisesti, niin samanaikaisesti on alennettu yleistä

eläkejärjestelmää eli viljelijöillä on mahdollisuus nyt päästä 63-vuotiaana työeläkkeelle ja siten vuokrata ne pellot. Eli kaiken kaikkiaan, kun vuoden 95 vuokrausvaihtoehdossa oli kymmenen vuoden marginaali, nyt tällä hetkellä se marginaali on enää kolme vuotta. Siinä mielessä tämä vuokrauksen merkitys on menettänyt merkitystä kokonaisuudessaan. Tästä on myös saatu selvää havaintoa maatilójen parista, että vuokrauksella ei enää ole sellaista merkitystä lisämaan luovutuksena tai tilán rakenteen kehittämisen kannalta kuin sillä tähän asti ja aikaisemmin on ollut.

Myös myyntivaihtoehdossa, missä ikäraja nousee, lukumääräisesti näitä tapauksia kaiken kaikkiaan siitä vajaasta 1 000 spv:stä, sukupolvenvaihdoksesta, noin reilusta 600 sukupolvenvaihdoksesta ja reilusta 350 lisämaan luovutuksesta, näitten myyntien lukumäärä on hyvin vähäinen, eli siltäkään ei rakenteen kehittämisessä ole suurta merkitystä. Tulee muistaa, että on mahdollista kuitenkin 60-vuotiaana myydä lisämaaksi ne maat ja sitten päästä luopumistuella, joka muuttuu sitten 63 vuoden ikäisenä työeläkkeeksi. Koko tämä järjestelmä toimii, peltoa voi myös vuokrata silloin 63-vuotiaana, ja se ei vaikuta siihen eläkkeen tasoon millään tavalla. Eli vuokrausvaihtoehto ei sinällään poistu, se tulee säilymään, ikärajat vain nousevat. Halusin vähän tätä problematiikkaa tuoda tässä esille, mikä tilanne tällä hetkellä on.

Mitä liittyy tuohon maataloustuporahaan, mikä tässä tuli esille, niin se, että se on 21,5 miljoonaa euroa, niin kuin se on, ja se, että se tulee vasta nyt sitten ratkaisuun tai tavallaan sen palauttaminen mahdollistetaan, niin tulee muistaa se, että päätös tehtiin reilu vuosi sitten. Mutta kun on kysymys viime vuoden palautuksesta, niin sitä ei olisi voitu tehdä missään tilanteessa kuin aikaisintaan tuossa maaliskuussa. Mikään mekanismi ei olisi mahdollistanut sitä, koska vuoden loppuun asti piti odottaa. Sitten nähdään veroilmoitukset, kun valmistellaan, ja sen jälkeen veroilmoituksen valmistelu siirtymäaikaonne menee maaliskuun puolelle. Se olisi antanut mahdollisuuden siihen. Eli käytännössä tässä ensin tältä vuodelta maksatus siirtyy syyskuulle, valitettavasti, mutta sen jälkeen päästään sitten normaaliin käytäntöön.

Tämä summa, 21,5 miljoonaa euroa, kun se päätös tehtiin, niin se kirjattiin, että sen ratkaisun valtiontaloudelliset vaikutukset voivat olla 21,5

miljoonaa euroa eikä niin, että se olisi palautuksen määrä. Nyt tämän mekanismin rakentaminen tulee maksamaan, siitä ei ole tarkkaa arviota, mutta ehkä noin 1,5 miljoonaa tämän ensimmäisen vuoden aikana, mutta sitten kun järjestelmä lähtee käyntiin, sitten sen byrokratiavaikutukset, sen hinta, on huomattavasti pienempi. Tulee muistaa se, että tämä on niin sanottu tuporatkaisu eli tämä tulee vuosittain sitten, tämä palautus, niille viljelijöille, jotka tämän palautuksen piiriin kuuluvat.

³⁷ **Harry Wallin /sd:** Arvoisa herra puhemies! Olin viime kaudella varajäsenenä myöskin maa- ja metsätalousvaliokunnassa ja hyvin muistan puheenjohtaja Lämsän historian kertauksen tuossa, joka pitää totta totuuden kanssa. Siinä vaiheessa oli sinipunahallitus ja muistan hyvinkin sen valiokunnan keskustelut tästä luopumistuen vuokrauksesta luopumisesta, joissa kokoomus ja sosialidemokraatit ankarasti puolustivat silloista hallituksen esitystä ja keskusta vaati, että vuokraus täytyy säilyttää. Täällä on silloinen maa- ja metsätalousministeri Jari Koskinen myöskin paikalla, joka myös — hyvä, että on pyytänyt puheenvuoron — muistaa sen historian hyvinkin tarkkaan. Silloin perusteltiin sitä, että otettiin käyttöön jälleen tämä vuokraus, sillä, että Länsi-Suomessahan tämä rakennemuutos tapahtui pääosin maata myymällä, mutta Itä-Suomessa vuokrausvaihtoehto olisi parempi vaihtoehto sen takia, että siellä ei ollut kysyntää niille maille. Sen takia palattiin takaisin myöskin tähän vuokrausvaihtoehtoon. Kun meillä Länsi-Suomessa, ed. Salo hyvin tietää, maa tulee myyntiin, niin se menee välittömästi. Siitä on suuri huutokauppa, ja hinnat ovat tälläkin hetkellä pilvissä. (Ed. P. Salo: Ja rahaakin on!) — Ja rahaakin on vielä sillä alueella maksaa sitä onneksi, koska siellä investoinnit ovat tällä hetkellä kaikista korkeimmat koko maassa. Eli siellä on lisämaan tarvetta. — Näin ollen palattiin tähän vuokrausvaihtoehtoon, ja kun nyt katsoo tätä hallituksen esitystä, niin se on hyvin looginen niihin aikaisempiin ed. Lämsän kertomiin (Ed. Pulliainen: Sekö, sen työryhmän alkuperäinen esitys, ei ollutkaan looginen?) tämän asian alkuperäisiin käsittelyihin. On hyvin loogista, että nyt palataan jälleen siihen vaihtoehtoon, että luovutaan asteittain tästä vuokrauksesta sen takia, että tämä rakennekehitys, jota maataloudelta edelleenkin vaaditaan, voi vain tapahtua sillä lailla parhaiten, että maata

myydään ja sitä kautta päästään luopumistuen piiriin, kun täytetään 60 ikävuotta, ja näin ollen vahvistetaan niitä tiloja, jotka vielä haluavat jatkaa.

Ja kun ottaa huomioon myöskin tämän yleisen eläkejärjestelmän muutoksen, jota ed. Lämsä hyvin kuvasi, niin kyllähän on ilman muuta selvää, että kun meidän suurin ongelmamme Suomessa on tällä hetkellä väestön ikääntyminen ja eläköityminen — tänäkin vuonna 10 000 suomalaista jää enemmän eläkkeelle kuin tulee työelämään mukaan — niin tarvitaan myöskin muutoksia maatalouden piirissä näihin eläkejärjestelmiin. Tämä, että säilytetään 56 vuoden ikä sukupolvenvaihdoksessa, perheen sisäisessä sukupolvenvaihdoksessa, niin se on hyvä asia. Silä voidaan ed. Lämsän kuvaamalla tavalla sitä tilaa kehittää edelleenkin. Mutta se, että lähdetäisiin sitten muualle, niin se on kyllä suuri laajennus ja on vastoin koko tämän hallituksen hyväksymää tulevaisuuden eläkepolitiikkaa, ja näin ollen tämä hallituksen esitys on siltä osin hyvä.

Mitä sitten tulee ed. Soinin heittoon, jota pidin kovin alatasoisena, hyvin tyypillisenä hänelle: Kun ottaa huomioon, että koko tässä ketjussa saa yli 300 000 suomalaista työpaikkansa, mikä tarkoittaa alkutuotantoa, jatkojalostusta, kuljetusta, koneurakointia, yrittämistä, konerakentamista ym., niin pidin hänen puheenvuoroaan kovin alatasoisena eikä pidä mielestäni laittaa vastakkain kaupunkilaisia, maalaisia, poliittisia eri puolueita, kun on kysymys maatalouspolitiikasta. Te olette ainut, joka tällaista vastakkainasettelua vielä tässä eduskunnassa viljelette populistin nimessä. (Ed. Soini: Kuka lanseerasi talonpojan tappolistan?)

³⁸ **Mikko Alatalo /kesk:** Arvoisa puhemies! Täällä ed. Hemmilä sanoi, että täällä on nelosketjun miehiä vain paikalla. Muistuttaisin siitä, että aikoinaan ed. Rajamäki joutui rangaistukseksi maatalousvaliokuntaan ja hänestä kehittyi loistava maatalouden asiantuntija. Ehkä meillä kansanedustajilla on oikeus myös kehittyä näissä asioissa. Se on aivan juuri niin kuin ed. Lämsä sanoi, että aikoinaan tätä vuokrausta nimenomaan tarvittiin tilakokojen laajentamiseen silloin väliaikaisesti. Muistan, kun isänikin vuokrasi pientilamme pellot naapurille, että naapuri pääsi laajentamaan. Se oli sitä aikaa. Nyt maata tosiaan myydään. Joka tapauksessa tällä luopumistukilaila yritetään nyt auttaa nuoria viljelijöi-

tä ottamaan tila jatkaakseen ja luopujan ikärajaa ei onneksi nostettu. Toisaalta edistetään tilakoon kasvua helpottamalla tilojen maatalousmaiden luovutusta ja näin saadaan tilakokoja suuremmaksi. Ja tämä, ed. Soini, ei ole meidän keksimämme asia, että tilakokoja pitää suurentaa. Se ei ole meidän suomalaisten eikä se ole keskustan ryhmänkään keksintö, vaan se tulee kyllä Euroopan unionista, jossa me nyt olemme, jota olette kritisoinut. Mutta 70-luvun alussa, kun tein tekstiä siitä, että pantiin pellot pakettiin ja suihketta kainaloon, niin muistaakseni SMP oli hallituksessa ja Urpo Leppänen työministerinä, että on näitä jo silloin aikoinaan tehty. Ja elintarvikeketjua me puolustamme kyllä viimeisen päälle Euroopan unionin sisällä ja unionista huolimatta.

39 Pertti Hemmilä /kok: Arvoisa puhemies! Pitää tulla vielä täältä korokkeelta puolustamaan suomalaista talonpoikaa ja myöskin niitä talonpoikia, jotka ovat jo siinä iässä, että ovat valmiit luopumaan tilanpidosta, ja niitä talonpoikia, jotka ovat vielä siinä asemassa, että heillä on mahdollisuus lähteä jatkamaan tilanpitoa.

Täällä on keskustelu rönsyillyt jonkun verran. Täällä muun muassa mainittiin sosialidemokraattinen maatalousasiantuntija viime vaalikaudelta, silloinen ed. Rajamäki. Hän tunsikin nämä asiat, ja olen kyllä siinä käsityksessä, että mikäli Rajamäellä olisi toinen posti nykyisessä valtioneuvostossa, jos hän olisi maa- ja metsätalousministeri, niin hän ei näin huonoa luopumistukilakiesitystä olisi kyllä eduskunnalle kehdannut tuoda. Että se siitä.

Mutta mitä tulee, herra puhemies, tähän lakiehdotuksen sisältöön, niin minusta täällä on varsin hyvin muun muassa valiokunnan puheenjohtaja Lämsän puheenvuorossa tuotu esiin tätä historiaa, ja jos ei historiaa tunne, ei myöskään osaa tässäkin tapauksessa sitten tulevaisuutta rakentaa oikealla tavalla. Sen vuoksi ed. Lämsän puheenvuoro oli varsin lupauksia antava. Voisi sanoa, että siitä kuului kyllä selvästi kriittinen asenne tätä nyt käsitellyssä olevaa luopumistukilakiehdotusta kohtaan. Sen vuoksi, kun ed. Lämsä nyt toimii valiokunnan puheenjohtajana ja on päähallituspuolueen edustaja, niin uskon, että ed. Lämsä toimii sillä tavalla, että tämä laki saa valiokuntakäsittelyssä vallan toisen muodon kuin mikä se tällä hetkellä nyt on. Ja ne muutamat asiat, mitkä täällä eduskunnassa pitää nyt muuttaa, liittyvät siihen täällä jo esille nostetun työryh-

män yksimieliseen esitykseen. Työryhmä ehdotti, että luopumistukilakijärjestelmä säilyisi suunnilleen nykyisen kaltaisena.

Herra puhemies! Haluan vielä nostaa esille tämän jatkajan mahdollisuuden tilan omistus- tai vuokraustilanteissa. Kyllä kyse on siitä, että sukupolvenvaihdoksiin liittyy merkittäviä taloudellisia panostuksia. Ja hyvin monesti on jatkajien suorastaan mahdotonta ottaa itselleen niin suurta velkataakkaa kuin maan hankkiminen ja nimenomaan tilan lunastaminen sukupolvenvaihdostilanteessa edellyttäisi. Se on mahdotonta. Ja toiseksi haluan korostaa vielä sitä, että luopujille monta kertaa on paljon helpompi vaihtoehto vuokrata pellot ensin ja sitten mahdollisesti myöhemmin ne myydä. Kuten jo aiemmin tuossa edellisessä puheenvuorossa totesin, niin tämä vuokrausmahdollisuus myöskin niissä tilanteissa, missä jatkaja tilalla joko omasta puolestaan taikka sitten muista syistä ei vielä täytyä edellytyksiä ottaa sukupolvenvaihdoksella tilaa haltuunsa, tietynä siirtymävaiheeseen ratkaisuna pitäisi säilyttää.

Haluan vielä, herra puhemies, nostaa esiin asian, jonka ed. Lämsä täältä korokkeelta äsken puheenvuorossaan mainitsi. Se on tämä maatalouden tulopoliittinen ratkaisu. Ensinnäkin edellinen tuporatkaisu syntyi vuoden 2002 syksyllä, ja silloin maatalousministerinä toimi Jari Koskinen ja valtiovarainministerinä Sauli Niinistö. Siinä ei montaa vuorokautta jähkailtu, kun silloin 20 miljoonan euron tuporatkaisu tehtiin, eikä tarvittu uusia hallintomenettelyjä, ei uusia järjestelmiä sen 20 miljoonan euron jakamiseksi. Heti seuraavana vuonna eli vuonna 2003 kansallisia tukia korotettiin, kuten varmasti puhemies Lipponenkin muistaa vielä toimittuaan pääministerinä tuossa hallituksessa. Vuoden 2003 kansallisia tukia korotettiin 20 miljoonalla, ja siihen oli olemassa järjestelmät. Meillä ei tarvittu uutta hallintoa, uutta byrokratiaa. Siitä ei todennäköisesti yhtään euroa valunut mihinkään muualle. Kaikki 20 miljoonaa varmasti ohjautui viljelijöille, niin kuin tuporatkaisun henki ja tarkoituksinkin oli.

Herra puhemies! Täällä ovat jo kokoomuksen valiokuntaryhmän puolesta tavallaan eräät valio-kuntaan kuulumattomat edustajat tuoneet esiin, mitkä ovat kokoomuksen vaatimukset luopumistukiasian käsittelyn yhteydessä. Tuon ne nyt täältä esille: tulen toimimaan omasta puolestani ja uskon, että kokoomus tulee toimimaan sen puolesta, että työryhmän yksimielisen esityksen mu-

kaisesti tässä edetään ja niiltä osin, mitä tarvetta on, tämä laki täällä eduskunnassa saa uuden muodon.

⁴⁰ **Jari Koskinen /kok:** Arvoisa herra puhemies! Täällä on ollut muutamia sen tyyppisiä puheenvuoroja, että ehkä niitä on syytä kommentoida.

Ensinnäkin ed. Alatalolle: Ei ole keksitty EU:ssa maatalouden rakennekehitystä eikä sitä muutosta. Niin kauan kun minä olen seurannut maataloutta, niin aina on ollut ajatusmalli se, että maata ostetaan eikä sitä myydä. Tilaa pyritään kehittämään ja laajentamaan sen takia, että se olisi toimivampi ja taloudellisempi. Se ei ole syntynyt sinä vuonna, tämä ajatusmalli, kun Suomi liittyi EU:hun, vaan se on ollut kautta aikain talonpoikaudessa historiassa. Suomessa vaan rakenne on pikkuisen erilainen johtuen siitä, että oli semmoinen sota, jonka johdosta muun muassa karjalaiset asutettiin ja Suomeen syntyi noin 100 000 uutta tilaa lisää, karjalaisten siirtotiloja ja muita vastavia. Sen takia tämä rakennekehitys nyt sitten on palautunut osittain takaisin, voi sanoa, ennalleen ja vähän muuallekin.

Sitten ed. Wallinille: Edellisen kerran, kun tätä asiaa käsiteltiin, en ollut silloin ministerinä, vaan istuin maa- ja metsätalousvaliokunnassa. Varmaan hyvin ed. Pulliainenkin muistaa, että meillähän oli lukuisia erilaisia laskelmia siitä, minkälainen malli tehdään, mitä maksaa mikäkin ja millä vuosilla ja millä iällä luovutaan jne. Sitten aikanaan syntyi se ratkaisumalli, mikä tällä hetkellä on olemassa.

Ed. Kettuselle täällä osittain jo ed. Hemmilä vastasikin. Kokoomus ei ole viemässä peltoja kaupunkiin eikä ihmisiääkään, vaan haluaa kehittää maataloutta ja suomalaista maaseutua.

Sitten ed. Lämsälle: Tuo teidän puheenvuoronne tästä maataloustuposta ja siitä, miten tähän tilanteeseen on jouduttu, oli kyllä sellainen selityksen taideteos, että kehotan sitä testaamaan kaikissa mahdollisissa tuottajien illoissa ja kysymään viljelijöiltä, uskotteko te tähän selitykseen, että on mennyt kohta 14 kuukautta, kun asiasta sovittiin ja vielääkään kukaan ei tiedä, miten tämä asia hoidetaan. (Ed. Pulliainen: Lämsä on savolainen kyllä!) — Minä tiedän ja arvostan ed. Lämsää. Hän tuntee maatalouden asiat ihan hyvin, mutta tuo selitys ei mene kyllä läpi.

Silloin kun maataloustuposta sovittiin 10. päivä maaliskuuta 2005, niin kyllähän olisi voitu vaikka seuraavalla viikolla antaa esitys siitä, mi-

ten tämä asia hoidetaan, millä tavalla nämä energiaverot palautetaan, vaikka palautus tapahtuisikin vuoden 2006 puolella, vaikka se olisi tapahtunut siinä yhteydessä, kun arvonlisäveroilmoitukset annetaan, ja siinä tulee myös palautukset, jotka arvonlisäveropalautukset muuten on siivunnen sanottuna jo maksettu vuoden 2005 osalta niille viljelijöille, joille arvonlisäveropalautukset kuuluivat. Eli jos olisi haluttu hoitaa, niin vuoden 2005 palautukset olisivat jo viljelijöillä tilillä tänä päivänä, mutta kun ei ole saatu hoidettua. Mutta kai se tänne tulee aikanaan ja sitten voidaan jatkaa sitä keskustelua vähän enemmänkin.

Mutta, herra puhemies, olennaista tässä esityksessä, mikä nyt on käsittelyssä, on se, että sukupolvenvaihdoksissa ikäraja säilyy 56 vuodessa. Se on hyvä asia, me tarvitsemme uusia nuoria viljelijöitä, jotka ovat innostuneita ammatistaan, jotka osaavat hoitaa ammattiaan. Mutta sekin on totta, että tämä on selkeästi heikennys nykytilaan eli vaihtoehdot vähenevät niille, jotka miettivät luopumista. Jos jatkajaa ei olekaan, mietitään sitä, myydäänkö naapureille tai jonnekin lähelle ne pellot, vuokrataanko ne jonnekin jollekulle muulle viljelijälle. Vaihtoehdot vähenevät heidän osaltaan, koska ikärajat nousevat ja vuokrausvaihtoehto poistuu kokonaan muutaman vuoden kuluttua. Eli siinä mielessä tämä on heikennys nykytilaan.

Kun työryhmä aikanaan oli yksimielinen, olisi tietysti toivonut, että sen pohjalta olisi tehty myös esitys eduskunnalle. Se olisi ollut aika helppo juttu. Tämän kustannusvaikutukset, niin kuin ed. Vistbacka luki, ovat noin 20 miljoonaa euroa. Jos mietitään koko maatalouden kokonaispottia ja sitä, mikä liittyy rakennekehitykseen ja erilaisiin luopumisiin ja muihin vastaviin, niin se ei ole kovin suuri. 20 miljoonaakin on rahaa, jokainen sen myöntää, mutta tässä kokonaisuudessa se ei ole kauhean suuri asia.

Eli toivon, kun valiokunta tähän hyvin perehtyy ja käy läpi tätä asiaa, että siellä käydään vielä kerran katsomassa, mikä on oikea malli ja miten tässä asiassa kannattaisi edetä. Luulen, että kun se työryhmä laajapohjaisesti miettii asiaa, niin ehkä sieltä löytyisi sitten hyvä esitys, jonka pohjalta tätä asiaa voitaisiin viedä eteenpäin ja pikusen muuttaa tätä hallituksen esitystä täällä eduskunnassa.

⁴¹ **Timo Soini /ps:** Arvoisa herra puhemies! Kärjistys saa aikaan keskustelua, ja puhe oli jälleen ilmeisen vaikuttavaa, koska se meni perille.

Aloitän tästä ed. Jari Koskisen puheenvuorosta, kun hän totesi karjalaisten asuttamisesta, että näin on. Se asutustoiminta pelasti kansanvaltaisen Suomen ja torjui kommunismin ja sosialismin. Kiitos siitä Veikko Vennamolle vielä tänäkin päivänä. Se oli ryhdikäs ja isänmaallinen teko.

Mutta sitten toiseen kysymykseen: Kun ed. Wallin rakentavan kriittisessä hengessä kosketelli puheenvuoroani, niin muutama tarkennus: Alkujaan, kun torpparilaitos oli Suomessa, niin silloin oli sosialisteja ja sosialidemokraatteja, jotka ymmärsivät viljelystä ja viljelyksen päälle. Hyvä. Kun he saivat torpparivapautuksen jälkeen omat tilansa, niin sosialismi jäi. Tällaista se tietysti sitten on, onko se kehitys sitten ollut oikeata tai väärää, mutta se on näitten ihmisten valitsema. Toki ed. Wallin on siinä oikeassa, että maataloudesta saavat muutkin toimeentulonsa kuin pelkät maanviljelijät, on koneidentekijöitä, rekkojenajajia, ja siellä varmaan on ammatti-ihmisiä, yhä harvemmin enää tietysti sosialisteja, koska yhteiskunta kulkee kohti perustavan laatuista perussuomalaisia arvoja yhä edelleen ja poliittista kannatusta, mutta tältä osin kaikki kunnia niille ammattimiehille, joita on.

Mutta, arvoisa herra puhemies, tuossa seuraavassa kohdassa on sokeritehdas ja maatalous. Minä en kutsu maatalouden menetyksiä torjuntavoitoiksi. Niistä torjuntavoitoista minä olen saanut tarpeekseni. Minä kutsun niitä tappioiksi. Ja sitten kun tulee kyseeseen, kuka lanseerasi talonpojan tappolinjan, se oli sosialisti Arvo Salo, joka innoitti Veikko Vennamon käyttämään sanontaa talonpojan tappolinja, koska Arvo Salo riimitteli viisauden "Tapa talonpoika päivässä". Ja kun se olisikin jäänyt siihen, mutta kun meni kymmenittäin päivässä pahimpaan aikaan.

Arvoisa puhemies! Sitten sosialidemokraattien maatalouspolitiikasta. Ed. Lintonen sitä on esitellyt täällä voimakkaasti ja myöskin kohua herättäen. Hänhän tuolla illasta toiseen esiintyy maatalousasiantuntijana, miksei voi sitä ollakin. Ed. Wallin sitä varmasti on. Ja mitä populismiin tulee, niin jos minä nyt jonkun osaan, niin sen osaan, ja siitä voin tarvittaessa antaa tukiovetusta kaikille halukkaille.

Mutta, arvoisa puhemies! Sitten tämä itse asia. Se löytyy sivuilta 22 ja 23, ja pääperiaate on, että tämä rahoitus löytyy maatalouden sisältä. Niin minä ainakin luen näitä lukuja ja tätä tekstiä, ja tämä on se asia, johonka ed. Vistbackakin pu-

heenvuorossaan kiinnitti huomiota. Tämä on se totuus ainakin, mitä minä tästä ymmärrän, ja nyt kun tämä sitten valiokuntaan menee ja siellä jaostuu, niin toivottavasti se täsmentyy sillä lailla, kuka maksaa, mitä maksaa, ja että me jatkossakin voimme viljellä ja varjella näitä isänmaita ja siitä saa joku toimeentulonsa ja me saamme puhdasta suomalaista ruokaa.

⁴² **Eero Lämsä /kesk:** Arvoisa puhemies! Luupaän sen, että valiokunnassa näihin täällä esiin tulleisiin ajatuksiin suhtaudutaan todella vakavasti, ja lähetekeskustelun merkityshän onkin se, että edustajat voivat sitten asianomaiselle valiokunnalle ja valiokunnan jäsenille antaa näkemyksiään siitä laista. Meidän tehtävänämme on, totta kai, kirjata näitä ja kuunnella.

Mutta ihan muutamaasiaan vielä olisin halunnut tässä mennä. Kun ed. Hemmilä toi esille ihan hyvin tämän, kuinka merkittävistä taloudellisista asioista on kysymys silloin, kun sukupolvenvaihdos tehdään, niin näinhän on. Siinä mielessä tämä vuokraus, silloin kun se tuli 95, oli ihan paikallaan, ja totta kai se on tänäkin päivänä. En sitä kiellä sinällään.

Mutta kun ajatellaan, mitä kuitenkin on sitten tapahtunut tässä tämän hallituksen aikana, niin otan kaksi asiaa esiin siitä. Tämän sukupolvenvaihdoksen tilakaupan helpottamiseksi ja sen nuoren viljelijän työn jatkumisen kannalta katsottuna meillehän on tullut tämä verohuojennus, joka on erittäin merkittävä asia, ja sitten se, että kyllä tällä hetkellä on sellaiset rahoitusinstrumentit käytettävissä, joita ei ole koskaan aikaisemmin ollut. Silloin kun nuori viljelijä lähtee jatkamaan, hän saa investointitukea, hän saa tukea tilakaupan maksamiseen jne. ja sitten vielä on tämä niin sanottu verohuojennus. Eli siinä mielessä lähtötilanne on parempi kuin se koskaan aikaisemmin on ollut.

Mikä maatalouden kannattavuus on sitten jatkossa, on totta kai sellainen asia, jota on vaikea arvioida tällä hetkellä. Niin se on ollut aina, niin kun se on yritystoiminnassakin, mutta totta kai meidän tehtävänämme on sitten myös täällä eduskunnassa lainsäädännön kautta pyrkiä vaikuttamaan niin, että suomalainen maatalous tulevaisuudessaakin on voimissaan.

Sitten tämä peltovuokrakysymys vielä. Sitä todella on perusteltu sillä, että ostaminen tulisi kalliiksi, mutta muistan, että kun viime kerralla tätä käsiteltiin viime hallituksen aikana, niin kyl-

lä sieltä kokoomuksen suunnalta myös tuotiin hyvin vahvasti esille sitä — minä olin siinä asiassa samaa mieltä teidän kanssanne silloin ja olen nytkin sitä samaa mieltä — että tähän valtavaan vuokraukseen liittyy ongelmia, kun meillä on 40 prosenttia nyt pelloista maataloilla vuokralla ja kun investoidaan suuriin tuotantorakennuksiin, siellä voi olla tiloja, joissa on peltoa vuokralla yli puolet. Nyt jos sitten vuokranantaja ei enää jatkaakaan vuokrausta, niin silloin syntyy ongelmia elikkä peltoa putoaa pois. Tämä nimenomaan koskettaa erityisesti karjatilajoja, kotieläintaloutta, ja tätä ongelmaa on tuotu aikaisemminkin esille, ja edelleen liittyy tämä problematiikka tähän. Silloin kun myynnin kautta pelto otetaan siihen maatilalle, se on pysyvä ja silloin ei sitä ongelmaa ja mahdollisesti tämmöistä niin sanottua miinaa ole olemassa.

Sitten tähän 2003 tehtyyn tupoon, minkä ed. Hemmilä toi esille. On todella näin, että 20 miljoonaa euroa siirrettiin kansalliseen tukeen. Sehän olisi voitu tehdä vuosi sittenkin samalla tavalla, mutta se ei olisi onnistunut sillä tavalla kuin se silloin onnistui. Me jokainen tiedämme sen, että esimerkiksi yksimahaisten osalta siellä tulevat tuotantokatot vastaan elikkä silloin ei voida sitä tulotukea siirtää, vaikka rahaa olisikin. Tämä koskee tiettyjä tuotantosuuntia kaikilla alueilla, ja sen takia jouduttiin pohtimaan sitten muita vaihtoehtoja ja silloin mentiin tämän niin sanotun kustannuksen alentamisen puolelle. Siellä ei niitä pelimerkkejä, elementtejä, hyvin paljon ole olemassa, ja siitä sitten tuli tämä polttoaineveron alentaminen ja sitä kautta tämä tupo niin kuin ututetaan, sen vaikutus, sitten maataloilille. Ja myös silloinhan todettiin, että itse asiassa tämä on parempi, kun lähdetään kustannuksia alentamaan, kuin se, että sitten lisätään tämmöistä tulopottia. Joka tapauksessa se ei olisi ollut mahdollista toteuttaa tasapuolisesti tämän kansallisen tuen korottamisen kautta. Tämä oli se problematiikka.

Sitten vielä ed. Koskiselle sen verran, että kun toitte esille, miten minä tuolla tupaillassa saan tämän selityksen menemään perille, niin tässä nyt pitää ottaa huomioon se, millä korvalla kuuntelee. Olen aivan samaa mieltä ed. Koskisen kanssa siitä, että tämä mekanismi olisi pitänyt pystyä rakentamaan heti viime keväänä, että viljelijät tietävät sen, millä tavalla se hinnanalennus tullaan sitten jakamaan maataloilille. Mutta ajallisesti sitä ei olisi voitu jakaa kuin korkeintaan, sano-

taan nyt, tässä helmi—maaliskuussa. Tästä on tullut väärää kuvaa kentälle, että se olisi pitänyt jakaa jo viime syksynä tai viime keväänä, mutta sehän ei olisi tietenkään ollut mahdollista, koska joulukuun 30. päivänä olisi vielä joku maatila voinut ostaa polttoöljyä, josta tulee tämä alennus. Eli tämä on se logiikka tässä, ja tämän minä olen tuonut tuolla tupailloissa esille, ja se on mennyt ihan hyvin perille.

Mutta olen samaa mieltä, että tämä olisi pitänyt pystyä kertomaan jo huomattavasti aikaisemmin, ja tässä on kyllä epäonnistuttu täysin. Ja kun on tuotu esille, että arvonlisäverojärjestelmän kautta tämä olisi hoidettu, niin silloin se olisi mennyt ilman mitään byrokratiaa jokaiseen taloon, joka sitä tarvitsee, jokaiselle maatilalle, jolle se kuuluu, mutta kyllä meille tuotiin monilta tahoilta se esille, että kun arvonlisäjärjestelmä on EU-verojärjestelmä, niin siihen ei voida ympätä ikään kuin kansallisia verojärjestelmiä. Ed. Koskinen puistaa päätä, minä ymmärrän ihan hyvin, koska minullakin on koko ajan tämä epäily, mutta ei vaan tästä päästy eteenpäin.

Sitten tietysti olisi ollut muitakin mekanismeja, jotka olisi voitu toteuttaa veroilmoituksen yhteydessä, eli kun vähennys olisi tehty suoraan siinä ilmoituksessa, niin sitten olisi tämmöisen erillisen laskelman kautta otettu huomioon tämä maatilalan osuus siitä polttoaineen ja sähkön veronalennuksesta. Mutta nyt mennään tätä latua ja se tulee sitten varmasti olemaan jatkossakin tämä, mutta tulee toimimaan nyt sitten paljon joustavammin, kun tämä peli saadaan käyntiin.

⁴³ **Jukka Vihriälä /kesk:** Herra puhemies! Voi sanoa, että jo vihdoin on tämä maatalouden luopumistukijärjestelmä tuotu eduskuntaan. Mielestäni tämä on tullut liian myöhässä, kun ajatellaan tulevia vuosia, miten viljelijöiden pitää varautua omaan elämäänsä.

On valitettavaa myöskin se, että kun tässä hallituksen esityksessä, niin kuin täällä eduskunnan tiedotteessa todetaan, tukijärjestelmä vastaa ehdoiltaan pääosin nykyistä tukijärjestelmää, niin tämä ei kuitenkaan ole sen yksimielisen työryhmän esityksen mukainen. En ole kuullut tätä keskustelua, mutta voin arvata, että juuri tästä täällä on keskusteltu, ja toivon myöskin hartaasti sitä, että maa- ja metsätalousvaliokunta juuri näihin kipukohtiin paneutuu ja koettaa tehdä eduskunnassa vielä mahdollisia muutoksia. Totta kai se vaatii rahaa, mutta kyllä viljelijäväestön parissa

tänä päivänä nimenomaan, kun ajatellaan viljelijäväestön tulotasoa ja sitä kehitystä, siellä jos jossakin rahaa tarvitaan. Minä toivon myöskin sitä, että kun tämä laki on voimassa, nyt tuleva laki, vuoteen 2010, niin se olisi voinut olla tämän tulevan rakennerahastokauden ajan. Se olisi tuonut pitkäjänteisyyttä, sekin olisi liian lyhyt, mutta tämäkin on valtiontaloudellisista syistä todennäköisesti vedetty tällaiseksi, mikäli oikein olen ymmärtänyt.

⁴⁴ **Eero Lämsä /kesk:** Arvoisa puhemies! Haluan tässä vielä käyttää yhden puheenvuoron. Tämä liittyy tähän rakennekehitykseen. Minusta tämä on erittäin tärkeä. Kun me liityimme unionin jäseneksi, meillä oli 105 000 maatilaa ja nyt niitä on vajaa 70 000, elikkä 30 000 maatilaa on poistunut. Kahden edellisen hallituksen aikana nämä järjestelmät toimivat hyvin, ja niin ne ovat toimineet nytkin. Kun ajatellaan sitä tilannetta, että 30 000 maatilaa on poistunut, niin silloin myös laskennallisesti on poistunut 45 000 työpaikkaa. Minulla on sellainen kuva, että ei juuri kortistoon ole tarvinnut mennä, vaan tämä järjestelmä on niille luopujille antanut hyvän mahdollisuuden siirtyä ansiokkaalle eläkkeelle tai luopumistuelle. Kyllä minusta kahden edellisen hallituksen politiikka tässä luopumistukijärjestelmässä on ollut toimiva. Ihan annan rehellisen tunnustuksen, koska meillä tämä rakennekehitys on ollut erittäin raju. Ei missään muussa unionin maassa löydy näin rajua rakennekehitystä maataloudessa kuin Suomessa on ollut. Siinä mielessä tämä on mennyt hyvin, kun ajatellaan niitä luopujia ja myös niitä jatkajia. Ei meillä maataloja ole mennyt konkurssiin. Elikkä siinä mielessä on onnistuttu tämän järjestelmän kautta toteuttamaan tätä rakennekehitystä ja tätä jatkossakin tarvitaan, niin kuin olen korostanut.

⁴⁵ **Kyösti Karjula /kesk:** Arvoisa puhemies! Ed. Lämsä tuossa edellä toikin esille tämän maatalouden erittäin voimakkaan rakennemuutoksen, joka on tapahtunut viimeisten kymmenen vuoden aikana. Vastaava rakennekehitys jatkuu. Sen vuoksi on erittäin tärkeää, että tämä maatalouden luopumista tukeva lainsäädäntöhanke käsitellään nyt valiokunnassa sillä tavalla, että varmistetaan niitä kipukohtia, jotka mahdollisesti heikentävät tätä nykyistä käytäntöä, että ne eivät vaaranna tavallaan sukupolvenvaihdojen sujuvaa toteuttamista. Nimittäin se on erittäin tärkeä

asia näitten luopuvien viljelijäperheiden näkökulmasta, mutta kyllä se on erittäin tärkeä asia myös koko suomalaisen elintarviketalouden tulevaisuuden kannalta.

⁴⁶ **Petri Salo /kok:** Arvoisa herra puhemies! Ed. Vihriälä käytti täällä hyvin asiantuntevan ja kokeneen parlamentaarikon puheenvuoron. Ymmärrän hänen huolensa sikäli, että hänellä on myöskin poliittista nenää ja hän on ollut pitkään myöskin meidän valtiovarainvaliokunnan maatalousjaostomme puheenjohtaja. Hän epäili äskeisessä puheenvuorossaan, että valtiontaloudelliset syyt ovat johtaneet siihen, että maatalous pannaan tavallaan säästämään itse itseltään. Tässä esityksessä ovat yksinkertaisesti häviäjänä maatalouden ihmiset, maatalouden väki.

Ed. Karjula totesi äsken, että tähän esitykseen sisältyy jonkinlaisia kipukohtia. Niistä kipukohdista on tosiaan, ed. Vihriälä, puhuttu täällä jo parin tunnin ajan. Ne kaikki sisältyvät siihen, mistä johtuu, että tämä hallitus haluaa leikata tästä esityksestä parikymmentä miljoonaa pois, ja mistä johtuu, että hallitus ei ole kunnioittanut tätä esitystä valmistelleen työryhmän yksimielistä esitystä, jossa näitä kipukohtia ei ole. Niitä muutoksia myöskin poliittinen oppositio, kokoomus, olisi halukas tukemaan.

Tältä pohjalta me toivomme erityisesti, että nyt hallituspuolueiden kansanedustajat ottavat tavallaan tämän lähetekeskustelun, niin kuin ed. Lämsä sen oikein havaitsi, vakavasti ja tekevät tähän hallituksen esitykseen ne muutokset, jotta ei tarvitse siitä vastalauseesta sitten äänestää, kun tämä tulee palautekeskusteluun.

⁴⁷ **Erkki Pulliainen /vihr:** Arvoisa puhemies! Tämä mainittu rakennemuutos tavallaan saa eräänlaisen kulminaatiopisteensä juuri tässä vaiheessa kahdesta syystä. Ensinnäkin tämä pyrkimys uusiutuvien energialähteitten käyttöön on muuttanut pellonkäyttöstrategian aivan uuteen ulottuvuuteen. Toinen tekijä, joka on täälläkin esityslistalla, niin kuin olemme todenneet päiväjäestyksestä, on tilatukijärjestelmään astuminen. Elikkä toisin sanoen nyt pitäisi pystyä tekemään järkevällä tavalla ne sukupolvenvaihdot, joitten pohjalta meillä on erittäin pitkälle ajalle tulevaisuuteen rakennettu rakenne. Ei sen tarvitse sitä merkitä, että meillä olisi ne huom. Hemilän, ei Hemmilän vaan Hemilän, 30 000 tilaa, vaan se voi olla huomattavasti suurempikin

määrä, jos se on energiapolitiittisesti perusteltu ja järkevä.

⁴⁸ **Pertti Hemmilä /kok:** Herra puhemies! On hyvä, että tämän lähetekeskustelun loppuvaiheissa myöskin keskustan ryhmän maataloussiipi on tullut mukaan keskusteluun varsin asiantuntevilla puheenvuoroilla. On ollut rohkaisevaa valiokuntakäsittelyä ajatellen kuulla nämä kannanotot, mitä näistä puheenvuoroista on kuultanut läpi. Voisin jo tässä vaiheessa uskoa, että valiokuntakäsittelyssä tämä hallituksen erittäin huono esitys paranee, ja myöskin valiokuntakäsittelyssä varmasti tullaan kiinnittämään huomiota paitsi niihin heikennyksiin, mitkä täällä jo keskustelussa ovat tulleet esiin, myöskin nimenomaan siihen, miten epätasa-arvoiseen asemaan viljelijät keskenään tässä asetetaan, jos tämä hallituksen esitys hyväksyttäisiin.

Korostan vielä ja haluan erityisesti alleviivata tässä sitä, että kun viime kerralla lakia muutettiin ja ikärajaa nostettiin 55:stä ylöspäin, niin silloin kävi ilmi, että tuli heti eräänlaisia väliinputoajia, jotka joutuivat tämän muutoksen kohteeksi. Nyt tapahtuu se, että näitä väliinputoajia tulee olemaan moninkertainen määrä, sellaisia, jotka tavallaan ovat odottaneet siirtymistä luopumistuelle, esimerkiksi vuonna 1949 syntyneet, joilla ensi vuonna olisi tämä mahdollisuus, jos nykyinen lainsäädäntö jatkuisi sellaisena kuin se nyt on voimassa, mutta heiltä se mahdollisuus karkaa kokonaan ulottuvilta.

⁴⁹ **Rauno Kettunen /kesk:** Arvoisa puhemies! Parasta tässä keskustelussa on ollut se, että kaikki täällä salissa ovat aidosti huolestuneita maatalouden tulevaisuudesta. Oleellistahan on tulevaisuuden rakentamisen kannalta turvata maatalouden kannattava tuotanto, niin että viljelijäväki saa työilleen käyvän korvauksen ja sijoitetulle pääomalleen vaaditun koron.

Jopa ed. Pulliainen, joka on useimmiten hyvä maaseudun puolestapuhuja, muistutti bioenergiasta. Se oli hyvä muistutus, kun on tuolta vihreiltä päin sellaisiakin kannanottoja tullut, että vihreätkin nykyään saattavat kannattaa ydinvoimaa, mutta ilmeisesti kuitenkin maaseudun tulevaisuuden kannalta ed. Pulliainen edelleen kannattaa bioenergiaa.

Keskustelu päättyy.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään ja asia lähetetään maa- ja metsätalousvaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan on annettava asiasta lausunto.

9) Hallituksen esitys laiksi maaseudun kehittämiseen liittyvien ohjelmien hallinnoinnista

Lähetekeskustelu

Hallituksen esitys HE 35/2006 vp

Asia lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti maa- ja metsätalousvaliokuntaan.

10) Hallituksen esitys laeiksi Maaseutuvirastosta sekä maa- ja metsätalousministeriön tietopalvelukeskuksesta annetun lain muuttamisesta

Lähetekeskustelu

Hallituksen esitys HE 36/2006 vp

Puhemies: Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään maa- ja metsätalousvaliokuntaan.

Keskustelu:

¹ **Jukka Vihriälä /kesk:** Herra puhemies! Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Maaseutuvirastosta sekä maa- ja metsätalousministeriön tietopalvelukeskuksesta annetun lain muuttamisesta on nyt lähetekeskustelussa, ja tämän lain keskeinen tavoitehan on se, että perustettaisiin Maaseutuvirasto hoitamaan Euroopan yhteisön yhteisen maatalouspolitiikan mukaisten toimenpiteiden, yhteisön osaksi rahoittamien maaseudun kehittämistoimien ja näitä täydentävien kansallisten toimenpiteiden toimeenpanotehtäviä, eli uuden viraston perustaminen.

Miksi, herra puhemies, tulin tänne korokkeelle, niin sen takia, että tässä saman lain yhteydessä on myöskin merkittävä asia esillä, eli tämä uusi virasto eli Maaseutuvirasto perustettaisiin ensi vuoden toukokuun alusta Helsinkiin, mutta Maaseutuviraston toiminnat siirrettäisiin asteittain Seinäjoelle vuosina 2008—2011, eli tämä on erittäin merkittävä aluepoliittinen ratkaisu, mikä tämän lain yhteydessä ollaan tekemässä. Mielestäni tästä on annettava täysi kiitos Vanhasen hallitukselle ja erityisesti myöskin ministeri Korkeaojalle, että tällainen ratkaisu on voitu

aikaansaada. Haluan todeta sen, että Seinäjoki suomenkielisen Etelä-Pohjanmaan pääkaupunkina ja vahvan maatalousalueen keskuksena, elintarvikealueen keskuksena, klusterin keskuksena, on erittäin hyvä paikka tälle uudelle virastolle. Me kaikki tiedämme, että tällaisen viraston hajasijoittaminen ja toimintojen lakauttaminen täällä pääkaupungissa ei ole helppo asia, mutta tätä on yritetty hoitaa mahdollisimman hyvin ja myöskin henkilöstön näkemykset huomioon ottaen, ja toivon, että tämä lakiesitys voitaisiin maa- ja metsätalousvaliokunnassa mahdollisimman pikaisesti käsitellä hallituksen esityksen mukaisena, ja silloin myöskin nämä toimenpiteet, mitä Seinäjoen kaupungin kohdalta tarvitaan, voisivat käynnistyä.

Olen aivan vakuuttunut, että tämä uusi Maaseutuvirasto otetaan erittäin mielellään vastaan Etelä-Pohjanmaalla ja se pystyy aivan varmasti palvelemaan sitä maataloushallinnollista tehtävää, mitä varten tämä laki on annettu tämän viraston perustamiseksi. Siitä koituu varmasti myöskin Etelä-Pohjanmaalle monenlaista toiminnallista hyötyä. Näinhän aina on. On syytä todeta, etteihän Etelä-Pohjanmaalla valtionhallinnon työpaikkoja ole mitenkään paljon; niitä on vähemmän kuin monessa muussa maakunnassa, vähiten lähes kaikista Suomen maakunnista. Toivon todella tälle lakiesitykselle pikaisista ja asiallista käsittelyä hallituksen esityksen mukaisena.

² **Raimo Vistbacka /ps:** Arvoisa herra puhe-mies! Täytyy hyvin pitkälle yhtyä siihen, mitä ed. Vihriälä totesi. Kun viime vaalipäivät olin Vaasan vaalipiirin kansanedustajien puheenjohtajana, niin haluan kiittää myöskin hallituspuolueitten edustajia siitä, että he omalla panoksellaan olivat vaikuttamassa käsitykseni mukaan siihen, että tämä ratkaisu vihdoinkin ja viimein saatiin ja myöskin sillä tavoin, että ministeri jo viime vuoden puolella päätti tästä alueellistamisesta sillä tavoin, että Maaseutuviraston sijaintipaikaksi tuli Seinäjoki ja hallinnonalan palvelukeskuksen sijaintipaikaksi alueellistamisen koordinaatio-ryhmän puolelta sitä valittiin Pori. Tämän hallituksen esityksen sivuilla 14 ja 15 perustellaan hyvinkin perusteellisesti sitä, mitkä olivat ne perusteet, että tähän ratkaisuun päädyttiin, ja tällä kertaa täytyy kyllä todeta, että perustelut ovat mielestäni aivan oikeat.

³ **Jari Koskinen /kok:** Arvoisa herra puhe-mies! Tällä Maaseutuvirastolla taitaa olla aika pitkä historia; se oli noilla luopumistuillakin. Se oli varmaan vuotta 2001, jolloin edellisen kerran yritettiin perustaa Maaseutuvirastoa, mutta sitten se esitys aikanaan jouduttiin täältä vetämään pois.

Jotta saadaan keskustelua aikaiseksi, niin täytyy olla sitten valmiiksi jo heti eri mieltä kuin edelliset puhujat.

Ensinnäkin edellinen hallitus aloitti hienosti alueellistamisen, jota kokoomuskin on kannattanut ja kannattaa edelleen. Aina kun perustetaan uutta organisaatiota valtionhallintoon tai tehdään merkittäviä uudelleenjärjestelyjä, pitää miettiä, missä ne toiminnot sitten suoritetaan. Niin tälläkin kertaa.

No, aikanaan sitten, kun tämä asia lähti liikkeelle vuodesta 2001, on monenlaista selvitystä ollut, ja tämä nykyinen hallitus asetti aikanaan myös selvitysmiehen, jonka piti miettiä sitten annettujen kolmen kaupungin pohjalta, jotka olivat Pori, Seinäjoki ja Lahti, mihinkä olisi järkevintä perustaa uusi Maaseutuvirasto. Aikanaan, kun tämä on valmisteltu, on mielletty se, että jos tällainen virasto perustetaan, sen pitää olla jossain sellaisessa kaupungissa, missä on olemassa te-keskus, jotta voidaan hyödyntää samoja tiloja mahdollisesti ja kuitenkin sitä synergiaetua, mikä sitä kautta sieltä hallinnosta tulee. Se on hyvä periaate ja sitä kannattaa noudattaa.

Kun selvitysmies sitten tutustui näihin kaupunkeihin, erilaisiin vaihtoehtoihin ja siihen, mitä ylipäätään tämä virasto tekee ja millä henkilöstöllä sitä tehdään ja mitkä ne tehtävät ovat, niin hän päätyi aivan yksiselitteisesti siihen, että kun mietitään, missä tämän viraston pitäisi olla näistä kolmesta vaihtoehtokaupungista, niin ylivoimainen ykkönen on Lahti. Kun mietitään henkilöstön asemaa, kun mietitään sen viraston toimintaa, kun mietitään taloutta eli sitä, paljonko kuluu rahaa tämän pyörittämiseen, niin kaikilla näillä mittareilla Lahti oli aivan ylivoimainen. Ainoa asia, minkä selvitysmies totesi raportissaan, miksi panna Seinäjoelle eikä Lahteen tai Poriin, oli tämä niin sanottu aluepoliittinen näkökulma. Silläkin on omat puolensa, mutta ei pelkästään aluepoliittisin päätöksin voida siirtää yhtään mihinkään. Kun aiemmin on tehty näitä alueellistamisratkaisuja, niin mukana on ollut myös jotain muutakin eli on mietitty myös niitä toimintoja, missä se onnistuu ja mikä on mahdollista.

No, tässä ratkaisussa ei synny yhtään uusia työpaikkoja, vaan olemassa olevia toimintoja, olemassa olevaa henkilöstöä siirtyy jonnekin muualle. Kun henkilöstöltä on kysytty, mihinkä he haluaisivat mahdollisesti siirtyä, niin kaikista vaihtoehdoista, mitä on ollut esillä, tietysti Hämeenlinna on ollut ylivoimaisesti ykkönen ja Lahti sitten kohta perässä, koska ei henkilöstö halua muuttaa Seinäjoelle, vaikka kuinka hieno kaupunki onkin, jos heillä on täällä Helsingissä tällä hetkellä töitä tai puolisoilla on töitä täälläpäin, vaan he haluavat muuttaa töihin korkeintaan sellaiselle etäisyydelle, että Helsingistä käsin siellä voi käydä töissä. Tämä on se fakta. Eli nyt tiedetään, että Seinäjoelle ei tule siirtymään kovinkaan monta ihmistä niistä noin 200 virasta, mitä sinne tulee, näitten vuosienkaan aikana, ja syntyy päällekkäistä työtä, eli edelleen pitää täällä tehdä sitä työtä, osa tekee sitä siellä Seinäjoella, ja siinä hukkuu sitten niitä veronmaksajien eurojakin ihan turhaan juttuun.

Eli tämä on huonoa henkilöstöpoliittista toimintaa, mitä tämän Maaseutuviraston yhteydessä on tehty, erittäin huonoa. Se on johtanut myös siihen, että ministeriöstä on lähtenyt — minulla ei ole tarkkoja lukuja tiedossa, mutta tiedän, että sieltä on lähtenyt — useita henkilöitä pois muualle työmarkkinoille, koska ovat miettineet, että ministeriössä ei välttämättä omalla urallaan voi edetä, koska se edellyttäisi muuttamista muualle pois Pääkaupunkiseudulta, edellyttäisi muuttamista Seinäjoelle. Eräs virkamies, joka ei ole ministeriössä vaan on tuolla kentällä te-keskuksessa, totesi minulle yhtenä päivänä, että on suunnitelleen ministeriöstä sanottu, että alkää nyt soittako näistä uusista tukiehdoista tänne, kun meillä ei ole täällä ihmisiä vastaamassa teidän puheluihinne, kun sieltä on niin paljon nuorta, koulutettua väkeä lähtenyt muualle. Sieltä on lähtenyt nimenomaan nuorta ja koulutettua väkeä. Ne, jotka ovat siellä kauan olleet, ovat siellä edelleenkin. Se on ongelma tämän hallinnon kannalta.

Toinen asia on sitten tämä toiminnallinen näkökulma, johon viittasin, että syntyy päällekkäistä toimintaa. Kun perustetaan virasto ensin Helsinkiin, sitten sitä pikkuhiljaa siirretään sinne Seinäjoelle, niin on koko ajan tällainen tietynlainen muutto menossa. Elikkä se tulee aiheuttamaan vaikeuksia. Se voi jopa aiheuttaa vaikeuksia näitten tehtävien hoitamisessa, vaikkapa esimerkiksi tukien maksamisessa viljelijöille tai joissain muissa vastaavissa jutuissa. Eli senkään,

toiminnankaan, puolesta ei ole tämä siirto Seinäjoelle järkevä.

Kolmas asia on sitten tämä taloudellinen näkökulma. Aikanaan kun tätä virastoasiata valmisteltiin, niin tiedettiin se, että sijaitsi se missä tahansa, niin olennaista on se, että sieltä sijaintipaikasta on hyvät yhteydet Helsinkiin, koska täällä pitää käydä kokouksissa, pitää pitää yhteyttä jne. Pitää olla hyvät yhteydet myös lentokentälle, elikkä päästään käymään Brysselissä kokouksissa, on sitten työryhmiä tai valmistelevia kokouksia tai ihan mitä tahansa. Eli on olennaista, että on hyvät yhteydet sinne, lyhyet, nopeat, hyvät yhteydet, jota kautta sitten syntyy säästöä. No, nyt kun mennään Seinäjoelle eikä esimerkiksi Lahteen, niin joka vuosi kuluu, en osaa nyt sanoa, puhutaanko kymmenistä vai sadoistatuhansista euroista, mutta joka tapauksessa huomattavasti enemmän rahaa pelkästään matkustamiseen ja myös aikaa kuluu enemmän, kun ollaan Seinäjoella eikä olla Lahdessakaan. Pikkuisen minua ihmetyttää se, että jos asetetaan selvitysmies, joka tekee työtä käskettyä, päätyy johonkin lopputulokseen, niin sitten sillä varsinaisella raportilla ei ole yhtään mitään merkitystä päätöksenteossa.

Kun luin tämän esityksen ja katsoin, mitä siellä sanotaan, niin siellä yhdessä kohdassa kyllä viitataan tähän selvitysmiehen raporttiin, siitä taisi olla neljä riviä hallituksen esityksessä, mutta ei, sanotaan vaan kategorisesti, että Lahti oli paras paikkakunta, mutta ei sen kummemmin kerrota, mitkä ovat varsinaisesti ne perustelut, mitkä tällä selvitysmiehellä omassa raportissaan olivat olleetkin. Minulla ei ole mitään Seinäjokea vastaan. Olen siellä monta kertaa käynyt kylässä, ja toivottavasti vieläkin kutsutaan, ja Seinäjoelle voidaan siirtää vaikka jotain sen tyyppistä tai kun tulee seuraava virasto tai joku muu vastaava, milloin lähdetään perustamaan jotain uutta, mutta tässä yhteydessä se, että nyt lähdetään tekemään väkinäinen päätös Seinäjoen puolesta, ei ole hyvä ratkaisu.

4 Harry Wallin /sd: Herra puhemies! Tässä vaiheessa tietenkin pitää lausua parhaat kiitokset hallitukselle tehdystä päätöksestä. Alueellistaminen jatkuu, ja ensimmäisen kerran Etelä-Pohjanmaakin on saamassa jotakin, kun alueellistetaan. Kun katsotaan valtionhallinnon työpaikkojen sijaintia ja tilastointia tuhatta työpaikkaa kohti, niin yllättäen Itä-Uusimaa ja Etelä-Pohjanmaa

ovat olleet pienimmällä prosenttiluvulla, 0,6 prosenttia tuhannesta työpaikasta on valtion työpaikkoja, ja yllättäen Hämeessä, ed. Jari Koskinen, se on viisin—kuusinkertainen. Eli alueellistaminen on kohdellut erittäin hyvin Hämettä, Kanta-Hämettä ja perinteistä Hämettä. Siellä tämä työpaikkojen prosenttiluku tuhatta asukasta kohti on noin 3, ja tietenkin nämä yliopistopaikkakunnat tulevat mukana, joissa on erittäin paljon valtion työpaikkoja.

Jos katsoo sitten Etelä-Pohjanmaan menetystä valtion työpaikkoina 90-luvulla, silloin kun VR:n alueellinen keskus lakkautettiin ja määrättiin ihmiset siirtymään Tampereelle, kukaan ei heiltä kysynyt, lähdettkö te sinne Tampereelle 1.1.1989 ja 1995, vaan heille kerrottiin, että teidän työpaikkanne on siellä Tampereella, otatte sen vastaan tai ette. Se tarkoitti irtisanomista, jos ei lähtenyt sinne. Mutta näitten alueellistamisten osalta, kuten olemme liikenne- ja viestintävaliokunnassakin saaneet kuulla, on noudatettu parempaa henkilöstöpolitiikkaa ja on luvattu tarjota työpaikka niille, jotka eivät halua lähteä sille paikkakunnalle, jolle alueellistaminen kohdistuu.

Mutta tämä ei ole tietenkään perustelu Maaseutuviraston sijaintipaikalle Seinäjoelle, pelkästään nämä valtion työpaikat, vaan kun katsoo sen alueen infraa, Etelä-Pohjanmaa kuuluu tällä hetkellä maatalouden investoinneissa kaikista kovimmin meneviin maakuntiin, eli siellä uskotaan maatalouteen. Kun katsoo jatkojalostuksen työpaikkoja, mitä siellä on, Atria-lihatehdas kokonaisuudessaan on maan johtava elintarviketeollisuuskeskittymä. Kun katsotaan sitä tieteellistä osaamista, mitä siellä on, osaamiskeskus Foodwest ym., niin sinne on keskittynyt erittäin paljon myöskin tieteellistä osaamista. On ollut hyvin järkevää, että hallitus on päättänyt alueellistaa Maaseutuviraston sille alueelle, jolla maatalouden tulevaisuuteen uskotaan, jolla panostetaan tutkimus- ja kehitystoimintaan, jolla panostetaan jatkojalostukseen.

Kun katsoo sitten näitä väitteitä siitä, että sieltä on huonot liikenneyhteydet Lahteen tai Hämeenlinnaan verrattuna: 5 edestakaista lentovuoroa päivittäin, suorat yhteydet aamulla kello kuudelta Brysseliin, niin että ollaan aamulla kahdeksalta Brysselissä. Ei Hämeenlinnasta sinne niin ehdi samassa ajassa tai Lahdesta. (Ed. Pulliainen: Lentokenttä Hämeenlinnaan!) Kun katsoo sitten näitä junavuoroja: 1,6 miljoonaa ihmistä

matkustaa Seinäjoelta Helsinkiin vuosittain junalla, tunnin välein parhaimmillaan junavuorot. Kun katsoo maantieliikenneyhteyksiä: erinomaiset maantieliikenneyhteydet eri puolille Suomea. Tämän johdosta siitä on tullut valtakunnallisten tapahtumien yksi keskipiste, sen takia, että matka on alueellisesti lyhyt joka puolelle.

Kun katsoo sitten tätä henkilökunnan halukkuutta muuttaa sinne, niin ymmärtää hyvin sen ensireaktion, kun tämä tieto tulee; muutosvastustusta on aina ja erityisesti valtionhallinnossa. Yksityisellä puolella sitä ei kysytäkään, onko muutoshalukkuutta. Mutta kun nyt jäljempänä asia on esitelty ja niitä vaihtoehtoja, niin yllättäen nykyisestä virastosta henkilökuntaa on kymmeniä vieraillut paikkakunnalla ja asenne on muuttunut. Eli ei pidä luoda sellaista käsitystä, etteikö sinne ole ihmisiä halukkaita muuttamaan takaisin. Pääosin nämä ihmiset ovat vielä sieltäpäin lähtöisin ja joutuneet koulutuksen jälkeen tänne sijoittumaan, kun siellä ei ole ollut tarjolla työpaikkoja.

Kun tämä helposti menee maakuntien väliseksi, niin sitähan sen ei tietenkään pitäisi olla, vaan tietenkin pitäisi olla ajatus siitä, että tulevaisuudessa maaseutuelinkeinon palvelutoiminta toimii tehokkaasti ja näille viljelijöille tarjotaan paras mahdollinen neuvonta ja osaaminen, ja tämän vuoksi uskonkin, että se vaihtoehto nyt tässä alueellistamisessa toteutuu parhaiten Seinäjoella.

⁵ Rauno Kettunen /kesk: Arvoisa puhemies! Hallituksen esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki Maaseutuviraston perustamisesta maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalle. Maaseutuvirasto perustettaisiin hoitamaan Euroopan yhteisön yhteisen maatalouspolitiikan mukaisten toimenpiteiden, yhteisön osaksi rahoittamien maaseudun kehittämistoimien ja näitä täydentävien kansallisten toimenpiteiden toimeenpanotehtäviä. Esityksessä ehdotetaan myös maa- ja metsätalousministeriön tietopalvelukeskuksesta annettua lakia muutettavaksi. Lakiin tehtäisiin Maaseutuviraston perustamisesta aiheutuvat muutokset.

Matti Vanhasen hallitus on määrätietoisesti edistänyt hallinnon hajauttamista maakuntiin. Muutoksia on tapahtunut useiden ministeriöiden sisällä. Loogisesti ajateltuna on hyvä, että Maaseutuvirasto sijaitsee maaseudun keskellä, Seinäjoella. Toki Maaseutuvirasto olisi voitu sijoittaa

muuallekin päin Suomea, mutta Seinäjoki on kel-po valinta.

6 Pertti Hemmilä /kok: Herra puhemies! Täs-sä on kyse nyt hallinnosta ja siitä, että Suomessa on tarvetta perustaa Maaseutuvirasto nimen-omaan hallinnoimaan näitä tukijärjestelmiä. Suhtaudun erittäin kriittisesti tällaiseen hallin-noinnin kehittämiseen, joka tässä esityksen pe-rusteluissa käy ilmi hyvin. Nimittäin täällä jo to-detaan täällä hallituksen esityksen perusteluissa, että tästä hallinnon kehittämisestä, siis tästä alu-eellistamisesta, aiheutuu päällekkäisiä toiminto-ja ja tästä myöskin on seurauksena päällekkäistä henkilöstöä ja että tästä aiheutuvat lisämenot ka-tetaan ministeriön hallinnonalan tuottavuuden noususta syntyvillä säästöillä. En vaan ymmärrä, miten se tempu sitten tehdään, mutta niin kuin kulunutkin sanonta kuuluu, niin nähtäväksi jää, miten tuottavuuden noususta syntyvillä säästöil-lä tämä sitten katetaan.

Pelkään pahoin, että tässäkin tapauksessa taas käy niin, että viljelijöitten selkänahasta tämäkin uudistus taas maksetaan. En missään tapauk-sessa ole suoralta kädeltä kannattamassa tätä esi-tystä, ja katsotaan valiokuntakäsittelyn yhteydes-sä sitten, miten perusteltu tämä on.

7 Jari Koskinen /kok: Arvoisa herra puhe-mies! Pyydän etukäteen anteeksi ed. Wallinilta, että taidan olla vähän ilkeä ihminen, mutta kui-tenkin nyt fakta on se, että Seinäjoki on vähän kauempana Helsingistä kuin Lahti. Se kestää vä-hän kauemmin se matka, mennään nyt sitten mil-lä tahansa, ja kun niitä matkoja joudutaan töitten takia tekemään useita, niin se tulee maksamaan veronmaksajille vähän enemmän. Se on totta, sii-tä ei pääse kukaan mihinkään.

Toinen asia on sitten se, että Etelä-Pohjan-maalla on erittäin voimakas maatalousklusteri, se on hieno asia ja hyvä asia ja se varmasti jatkuu, mutta se, että missä hallinnoidaan näitä asioita, sillä ei ole yhtään mitään tekemistä sen klusteri-ajattelun kanssa. Nämä voivat olla ihan missä ta-hansa. Ei tarvitse näkyä latoa eikä merta eikä la-tomerta, voi näkyä ihan mitä tahansa. Kysymys on vaan nyt ihan tarkoituksenmukaisuudesta, missä sen olisi järkevintä sijaita, ja kun kerran on päätetty se alueellistaa pois Helsingistä, kaikki-en selvitysten perusteella järkevin vaihtoehto oli-si ollut Lahti kaikesta huolimatta.

8 Erkki Pulliainen /vihr: Arvoisa puhemies! Minun puolestani sopii oikein hyvin, että virasto ensinnäkin joudutaan perustamaan ja toiseksi, että se sijaitsee Seinäjoella. Siihen riittää ihan yksinkertaisesti vaan tarkoituksenmukaisuuspe-ruste. Se on kaikkein helpoin. Kun on päätetty alueellistaa, niin alueellistetaan nyt sitten Maa-seutuvirasto sen perustamisen yhteydessä toi-mintoineen ja valitaan niin kuin hatusta, että se on Seinäjoki, ja silloin se on ihan yhtä pätevä pe-ruste kuin melkein mikä muu tahansa, kun on ky-symys viraston sijoittamisesta, ja sillä sipuli.

9 Jukka Vihriälä /kesk: Arvoisa herra puhe-mies! Ymmärrän kyllä hyvin ed. Jari Koskisen linjan tässä kysymyksessä. On totta, että on kysy-mys hallinnoinnista. Kyllähän tässä on, niin kuin ed. Pulliainen edellä sanoi, tarkoituksenmukai-suuskysymys ja myöskin poliittinen kysymys, aluepoliittinen kysymys. Ei mikään muu. Minä myönnän avoimesti sen, että näinhän asia on. Mi-nusta näin pitääkin olla. Huomauttaisin vain en-nen kaikkea ed. Jari Koskiselä siitä, että sillä pe-rusteella, mitä näitä tutkimuksia ja selvityksiä tehdään, niin mitäänhän ei voisi alueellistaa sa-taa kilometriä kauemmas Helsingistä. Ei meillä olisi Oulun yliopistoa, ei Kuopion yliopistoa eikä mitään muitakaan valtion yksiköitä viety tuonne eri puolille maata. Ja tänä päivänä tiedetään nii-den merkitys. En väitä, että tämä on mikään yli-opistotason veroinen, tämä on hallintoyksikkö.

Mutta on erittäin hyvä, että nyt on rohjettu vuonna 2006 tehdä tällainen esitys ja tuoda en-simmäisen kerran myöskin Etelä-Pohjanmaalle jokin hallintoyksikkö, valtion virasto, joka sinne ollaan perustamassa nyt. Pidän tätä kyllä hyvä-nä. Ja kyllä liikenneyhteyksin sieltä pääsee eteenpäin, kuten ed. Wallin sanoi. Ne ovat kehittä-neet ja kehittyvät tästä vieläkin paremmiksi tu-levina vuosina.

10 Harry Wallin /sd: Arvoisa puhemies! Ar-vostan myöskin ed. Jari Koskisen asiantuntemus-ta maatalouspolitiikasta hyvin korkealle, mutta juuri näin: alueellistamisella tarkoitan paljon muutakin kuin vain sadan kilometrin sädetä Hel-singin ympärillä. Ymmärrän hyvin teidän pää-töksenne siitä, että kun teillä on kuusinkertainen valtion työpaikkojen määrä esimerkiksi Etelä-Pohjanmaahan nähden, niin totta kai te haluatte tänne alueellistaa lisää. Voidaan Helsingistä päin käydä Hämeenlinnassa töissä, helppo alueellista-

minen. Mutta tässä tapauksessa tämä klusteriympäristö luo hyvät mahdollisuudet tälle Maa-seutuvirastolle toimia tulevaisuudessa.

¹¹ **Petri Salo /kok:** Arvoisa herra puhemies! Kysymyshän on poliittisen harkintakyvyn toteuttamisesta silloin, kun tehdään tällaisia päätöksiä, jossa kilpailijoina on kolme, neljäkin paikkakuntaa ja jokainen paikkakunta puolustaa tietenkin omia vahvuuksiaan. Seinäjoen osalta tietenkin täytyy todeta se, että Seinäjoen osalta parhaimpia vahvuuksia ei ollut läheisyys pääkaupunkiin, Helsinkiin, mutta tietenkin sieltä löytyi taas joitakin muita vahvuuksia, koska ratkaisu on tehty Seinäjoen puolesta. Varmasti on niin, että optimaalisesti kustannusten osalta Seinäjoen osalta ei ole päädytty kaikkein pienkustannuksisimpaan vaihtoehtoon, mutta väitän, että pitkässä juoksussa kumminkin viraston toiminnan osaaminen ja henkilöstön pysyvyys ovat niitä suuria haasteita, kuinka tämä virasto pystyy toimimaan ja tekemään sen hallintotehtävän, minkä takia se on perustettu ja minkä takia se on sijoitettu.

Itse olen luonnollisesti tyytyväinen eteläpohjalaisena kansanedustajana siitä, että sijoituspäätös on Seinäjoki. Ymmärrän kuitenkin ne kymmenen erilaista näkökantaa, jotka ovat sitä mieltä, että heidän maakuntansa pääkaupunki olisi ollut huomattavasti parempi tähän vaihtoehtoon nähden.

¹² **Jari Koskinen /kok:** Puhemies! Ihan vaan lyhyesti ed. Wallinille, että minun mielestäni alueellistaminen ei tarkoita sataa kilometriä Helsingistä. Sen takia esimerkiksi viime vaalikaudella Rovaniemelle perustettiin Poliisin tietohallintokeskus, joka oli minusta hyvä päätös.

¹³ **Pertti Hemmilä /kok:** Herra puhemies! Viljelijöitten määrä on vähentynyt vuosittain 3 000—4 000 viljelijällä, sen sijaan maatalouden hallinto on jatkuvasti paisunut niin, että viime vuonna tarvittiin 1,5—2 miljoonaa euroa lisää rahaa hallintoon, tälle vuodelle tarvitaan 3—4 miljoonaa euroa ja ensi vuodelle on ennustettu tarvittavan kanssa 3—4 miljoonaa euroa lisää rahaa hallintoon. Kysyn vaan, miten pitkälle tämä kehitys mahtaa jatkua. Saattaa tulla nimittäin vastaan se tilanne, että hallinto onkin sitten jommon mielestä tärkeämpi kuin itse se toiminta, se maatalouden harjoittaminen.

Arvoisa puhemies! On pakko lausua julki tässä lähetekeskustelussa se käsitykseni, mikä minulla on syntynyt tulevaisuuden osalta. Olen nimittäin sitä mieltä, että maatalouden tukijärjestelmiä tullaan rajusti lähivuosina vielä yksinkertaistamaan, ja olen sitä mieltä, että tämän yksinkertaistamisen sekä myöskin sen seurauksena, että tukijärjestelmät tulevat todella oleellisesti vähenemään, tällaista hallintoa, tällaista hallintobyrokratiaa, mitä nyt ollaan muodostamassa, ei ensi vuosikymmenellä enää juurikaan Suomessa tarvita. Sen vuoksi on hyvin kyseenalaista tässä tilanteessa nyt perustaa tällaisia uusia hallintobyrokratioita.

Keskustelu päättyy.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään ja asia lähetetään maa- ja metsätalousvaliokuntaan.

11) Hallituksen esitys laiksi tilatukijärjestelmän täytäntöönpanosta annetun lain muuttamisesta

Lähetekeskustelu

Hallituksen esitys HE 37/2006 vp

Puhemies: Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään maa- ja metsätalousvaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan on annettava asiasta lausunto.

Keskustelu:

¹ **Raimo Vistbacka /ps:** Herra puhemies! Kun luki tämän hallituksen esityksen ja mietti sitä, millä tavoin hallitus tuli ulos sen jälkeen, kun Euroopan unionin maatalousministerit pääsivät poliittiseen sopimukseen sokerin yhteismarkkinajärjestelyistä, niin täytyy tässä kyllä sanoa, että aika mielenkiintoisella tavalla se torjuntavoitto saavutettiin. Täällä sitten muun muassa hallituksen esityksen sivulla 13 sanotaan, kuinka Danisco on ilmoittanut sulkevansa Salon tehtaan käyntikauden 2006 jälkeen, ja myöskin siitä, millä tavoin täällä on selvitetty sivulla 8 hinnanalennuksia ja sen vaikutuksia viljelijäväestöön, ja myöskin, mitä se vaikuttaa hehtaarimääriin.

Arvoisa herra puhemies! Eräs asia, joka minua kiinnostaa erityisesti tässä, on tämä tilaneuvontajärjestelmä. Itse en päässyt siitä kyllä ihan selvyteen siltä osin, kun sivulla 11 puhutaan sii-

tä, että neuvoja toimii virkavastuulla. Mutta kun toisaalta taas sivulla 9 kerrotaan, millä tavoin siten hyväksytään nämä neuvontaorganisaatiot ja neuvijat, ja kun sieltä vaan valitaan ikään kuin mikä nyt eniten kiinnostaa sitten taikka miellyttää ministeriötä, niin jotenkin jää epämääräinen kuva tästä ja myöskin tämän suhteesta voimassa olevaan hallintomenettelylakiin, joka velvoittaa virkamiehiä neuvontaan. Toivoisin, että niin perustuslakivaliokunta kuin maa- ja metsätalousvaliokunta pohtivat ja selvittävät tämän mielestäni mielenkiintoisen ristiriidan, jos he toimivat virkavastuulla, mutta kuitenkin ovat esimerkiksi MTK:n neuvontaorganisaation jäsenenä valittuina neuvojina.

² **Rauno Kettunen /kesk:** Arvoisa puhemies! Tilatukijärjestelmän täytäntöönpanosta annettua lakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että lakiin otetaan säännökset tilaneuvontajärjestelmästä, sokeriuidistuksen kansallisesta toteuttamisesta, lakisääteisten hoitovaatimusten valvonnasta sekä tukioikeuksien siirrosta eräissä sukupolvenvaihdostilanteissa.

Hallituksen esityksessä on mukana myös sokerin markkinajärjestelyjä syksyltä 2005. Neuvotteluissa päätettiin tukihinnan alentamisesta ja tulotuen käyttöön ottamisesta. Sokerin hintaa alennetaan markkinointivuodesta 2006/2007 alkaen neljän vuoden aikana yhteensä 36 prosenttia. Esityksessä ehdotetaan, että sokerijuurikkaan hinnanalennuksen korvaus ja siirtymäkauden lisäkorvaus maksettaisiin yhdistelmämallin tilakohtaisena lisäosana viiteajanjaksolla sokerijuurikasta viljelleille tiloille.

Arvoisa puhemies! On tärkeää, että tilaneuvontaa varten viljelijät saavat apua. Viljelijät joutuvat yhä kovempaan kilpailuun suurilla markkinoilla. Erilaiset tilatukijärjestelmät ja muuttuvat käytännöt tekevät neuvonnan erittäin tärkeäksi. Sokeriratkaisu on merkittävä päänavaus Euroopan unionissa, ja muiden maataloustuotteiden kanssa pitää olla kyllä varuillaan. Sokeri on sopimuksesta lähtien tuote, jonka omavaraisuutta jokaisessa unionin maassa ei kyllä arvosteta. Suomen neuvottelijoiden on pidettävä huolta siitä, että jatkossa Suomi voi säilyttää omavaraisuutensa maataloudessa kaikilla tärkeimmillä tuotannonhaaroilla. Tämä on koko kansakunnan etu.

³ **Pertti Hemmilä /kok:** Arvoisa herra puhemies! Nyt on käsiteltävänä hallituksen esitys

eduskunnalle laiksi tilatukijärjestelmän täytäntöönpanosta annetun lain muuttamisesta, siis tilatukijärjestelmän täytäntöönpanosta annetun lain muuttamisesta. Kun tätä lakiehdotusta katsoo ja silmäilee ja tähän perehtyy, niin voi vaan ihmetellä, minkälaisia ne varsinaiset esitykset ovat, kun täytäntöönpanosta annetun lain muuttamisesta annettu lakiesitys on jo sisällöltään näin monikurvikas, suorastaan monimutkainen.

Tässähän on kyse nyt taas, kuten täällä ed. Vistbacka jo aikaisemmin vihjaisi, eräästä hallituksen saavuttamasta torjuntavoitosta. Tässä erittäin keskeisenä nimittäin on tämä sokeriuidistus. Kun Suomessa aiemmin sokerintuotanto oli 146 miljoonaa kiloa, niin nyt se sokerintuotanto-oikeus putoaa reilustikin alle 100 miljoonan kilon. Tämä tarkoittaa jopa alle 50 prosentin omavaraisuutta. No, mitä tämä sokeriuidistus sitten viljelijöille merkitsee?

Tämä merkitsee viljelijöille ensinnäkin sitä, että ne investoinnit, mitä nyt on tehty sokerintuotantoon, se kaikki viljelijän henkilökohtainen osaaminen, ammattitaito, se, mitä viljelijä tilatasolla on panostanut sokerin viljelyyn ja sokerin tuottamiseen, tämän jälkeen niitten viljelijöitten osalta, jotka joutuvat lopettamaan sokerijuurikkaan viljelyn, joudutaan heittämään hukkaan.

Toinen asia on kaikki se tuotantoteknologia, viljelykoneet, jotka ovat kehittyneet viime vuosina erittäin voimakkaasti ja joita Suomeenkin on hankittu, muun muassa kylvö- ja erityisesti nostokaluksia Euroopasta, isoja, erittäin arvokkaita koneita, joitten hankkimiseen vielä valtiovalta on auliisti myöntänyt investointiavustuksia. Nämä ovat tämän jälkeen liian suurelta osin käytöstä poistettavaa kalustoa.

Lisäksi tämä merkitsee tilatasolla suuria ongelmia. Monilla tiloilla, joilla sokerijuurikkaan viljelyyn on erikoistuttu, on hyvin suuria vaikeuksia löytää sellaisia tuotantokasveja, jotka korvaavat myöskin taloudellisesti nämä menetykset. No, näitten taloudellisten menetysten kompensoimiseksi hallitus neuvotteli Euroopan unionissa tämän sokeriuidistuksen yhteydessä tietynlaisen oikeuden maksaa sokerijuurikkaan viljelijöille kansallista sokerijuurikkaan viljelyalaaan perustuvaa tukea. Tätä tukea neuvoteltiin maksettavaksi enintään 350 euroa hehtaarilta. No, tämä tuki tietysti on asteittain nouseva, mutta ensin, nyt heti ensimmäisenä vuonna, hallitus on ilmoittanut ihan viime viikolla, että tuki tulee olemaan 60 euroa hehtaarille, ja viljelijöitten etujär-

jestö MTK oli laskelmissaan päätnyt siihen, että tämän tuen tarve olisi 150 euroa hehtaarille, jotenka tässä sitten sokerin osalta saatiin nimenomaan tässä ratkaisussa, miksi sitä kutsuisi siten, toinen torjuntavoitto, vai onko tässä kysymys jostain vielä merkittävämmästä?

Mutta joka tapauksessa siis nimenomaan sokerintuotanto tulee Suomessa nyt vähenemään vuodesta 2007 alkaen, mutta meillä on erittäin hyvä sokerinjalostusteollisuus. Meillä on kaikki teknologia sokerin viljelyyn. Sen vuoksi meidän ei missään nimessä pitäisi nyt luopua sokerijuurikkaan viljelystä, vaikka sokerintuotanto vähenekin nykyisestään huomattavasti. Mitä tämä sitten tarkoittaa?

Tämä tarkoittaa sitä, että nyt lopettamisuhan alla oleva Salon sokeritehdas jatkaisi vuonna 2007 ja siitä eteenpäin etanolin tuotantolaitoksena. Täällä eduskunnassakin on puhuttu paljon tästä etanolin tuotantomahdollisuudesta ja Salon sokeritehtaan hyödyntämisestä etanolin tuottajana, etanolin jalostajana. Monet ovat arvelleet, lieneekö etanolin tuottaminen sokerijuurikkaasta taloudellisesti tai energiataloudellisesti järkevää. Sokerinjalostaja Daniscon, tanskalaisen yrityksen Daniscon, toimesta on kuitenkin tietoomme saatettu, että sokerijuurikkahehtaarilta saatava etanolin määrä olisi noin 4 000 litraa sillä satotasolla, mikä Salon sokeritehtaan alueella juurikkaan viljelystä on saavutettu, siis nelisentuhatta litraa etanolia hehtaarilta. Kun tiedetään, että sen juurikkaan tuottamiseen pellolta sinne tehtaalle ei kuitenkaan montaa sataa litraa polttoainetta tarvita, ja kun tiedetään, että siinä sokerijuurikkaan jalostusprosessissa, mikä siellä Salon tehtaalla tapahtuu, ei käytetä juurikaan fossiilisia polttoaineita vaan lähestulkoon pelkästään kierrätyspolttoaineita siellä tehtaalla käytetään, kun nämä ovat tiedossa, niin voi vaan arvioida, että sokerista etanoliksi tuottaminen on Suomessa erittäin järkevää. Se on taloudellista Daniscon laskelmien mukaan ja energiataloudellista. Ehkä noin kymmenkertainen litramäärä saadaan etanolia verrattuna siihen tuotantoon käytettyyn fossiilisen polttoaineen määrään.

Herra puhemies! Nyt vaan pitäisi valtiovalan toimia nopeasti ja tehdä tarvittavat veroratkaisut, minkä jälkeen sokeria jalostava teollisuus täällä Suomessa voisi nähdä pitkälle tulevaisuuteen ja tehdä puolestaan tarvittavat ratkaisut, investointipäätökset esimerkiksi juuri Salon sokeritehtaal-

le, jotta siellä tulevaisuudessa sokerin jalostamisen jatkeeksi voitaisiin etanolia jalostaa.

Mikä parasta, herra puhemies, kun paljon on puhuttu huoltovarmuudesta Suomessa ja koskien nimenomaan elintarvikkeita ja elintarvikkeiden saatavuutta mahdollisen kriisin yllättäessä, niin tässä varmistetaan myöskin tulevaisuuden huoltovarmuus sillä, että Salon sokeritehdas voisi jäädä edelleen toimimaan, jolloinka pahan päivän eteen tullessa tämä etanolitehdas voisi alkaa tuottaa sokeria ja näin ollen meillä olisi omasta takaa sokerintuotantomahdollisuus pelkästään Lännen Tehtaitten ohella huomattavasti laajemmalla mitalla.

4 Jukka Vihriälä /kesk: Herra puhemies! Tämä tilatukijärjestelmän täytäntöönpanosta annetun lain muuttaminen on välttämätöntä nimenomaan siksi, että tämä tilaneuvontajärjestelmä voi toimia ensi vuoden alusta joustavasti ja sillä tavalla kuin on ajateltu, että järjestelmä saadaan täysin toimivaksi.

Sitten tämä toinen asia sokeriuudistuksen kansallisesta toteuttamistavasta. Kun ed. Hemmilä otti niin vahvasti tämän sokeripolitiikan, käytti siitä ihan perustellun ja varmaan ansiokkaan puheenvuoron, minä nyt vaan toteaisin siitä, että en puhu tietenkään mistään torjuntavoitosta tässä sokeripolitiikassa. Kyllähän se on selvä tappio Suomen maataloudelle ja maaseudulle, että näin on käynyt. Mutta, ed. Hemmilä, miksi näin on käynyt? Me olemme yhteisessä Euroopan maatalouspolitiikassa, kyllä sitä pitää katsoa siitä peleistä eikä lähteä niin kuin pelkästään kotoisesti syyttämään. Minä uskon, että olipa minkä värinen hallitus tahansa tässä maassa, näissä neuvotteluissa ei kovin pitkälle olisi päästy. Olisiko saatu sitten parempi tulos? Sen tietenkin pitäisi olla nähtävänä, jos olisi toinen vaihtoehto ollut.

Puhetta on ryhtynyt johtamaan toinen varapuhemies Ilkka Kanerva.

5 Petri Salo /kok: Arvoisa puhemies! Ihan lyhyt puheenvuoro täältä puhujakorokkeelta vielä tästä lakiesityksen selkeydestä. Me tiedämme kuitenkin, että tilatukijärjestelmän täytäntöönpanosta annetun lain muuttamisella ja sisällöllä on

hyvin paljon merkitystä niille tuloille, mitä viljelijät käytännössä saavat, ja monesti he soittavat myöskin meille kansanedustajille ja kysyvät näistä hallituksen esityksistä ja perusteluista tavallaan täsmennyksiä, kuinka he pystyvät laskemaan oman tulonmuodostuksensa.

Ihan lyhyt siteeraus nyt esimerkiksi. Kun teiltä kansanedustajilta kysytään, miten yhdistelmämallissa tämä tukioikeus muodostetaan, niin se sanotaan täällä lain 3 §:ssä hyvin selkeästi: "Yhdistelmämallissa tukioikeus muodostetaan tasatukiosasta ja mahdollisesta tilakohtaisesta lisäosasta, joiden lisäksi voidaan muodostaa kesannointioikeuksia sekä erityistukioikeuksia. Tuki-oikeuksiin voi valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädettävissä tapauksissa sisältyä tilatukiasetuksen 60 artiklan mukainen oikeus. Tilakohtainen lisäosa muodostetaan viitekaudella 2000—2002 sonni- ja härkäpalkkiota saaneille tiloille, viitekaudella 2000—2002 tärkkelysperunan tukea saaneille tiloille, 31 päivänä maaliskuuta 2006 maitopalkkioon oikeutetuille tiloille sekä tiloille, jotka ovat oikeutettuja saamaan tilakohtaisen lisäosan kansallisesta varannosta. Tilakohtainen sokerijuurikkaan lisäosa muodostetaan tiloille markkinointivuoden 2005/2006 voimassa olevan perustoimitusoikeuden sokerimäärän perusteella." (Ed. Pulliainen: Selvä juttu kuin mikäkin!)

Arvoisat edustajat ja agronomit, te olette suorittaneet maa- ja metsätaloustieteellisessä korkeamman ja korkeimman tutkinnon. Tämä osa tästä pykälästä minulle on vielä täysin selvää. Mutta, hyvät ystävät, sitten kun käytännön maanviljelijä alkaa lukea tätä 2 momenttia, lainaan, arvoisa puhemies, sitäkin vähän. "Tilakohtaiseen lisäosaan sisällytetään 100 prosenttia maitopalkkiosta, 30 prosenttia sonni- ja härkäpalkkiosta sekä 40 prosenttia tärkkelysperunan tuotantoon sitomattomasta tuesta. Lisäosat säilyvät ennallaan vuosina 2006—2010. Vuosina 2011—2013 lisäosien suuruus on 70 prosenttia ja vuosina 2014 ja 2015 35 prosenttia alkuperäisestä tasosta. Vuodesta 2016 alkaen lisäosia ei makseta. Tilakohtaiseen sokerijuurikkaan lisäosaan sisällytetään 100 prosenttia sokerin hinnanalennuksen korvauksesta vuosina 2006—2013 sekä 100 prosenttia siirtymäkauden lisäkorvauksesta vuosina 2006—2009. Vuosina 2014—2016 sokerijuurikkaan lisäosan suuruus on 70 prosenttia ja vuosina 2017 ja 2018 se on 35 prosenttia vuoden 2009 hinnanalennuksen korvauksen ja siirtymäkau-

den lisäkorvauksen perusteella muodostetun lisäosan yhteismäärästä." (Ed. Vihriälä: Eikö ole yksinkertaista?)

Arvoisa puhemies! Tämä oli lakitekstiä Suomen eduskunnassa vuonna 2006, jota viljelijä kotonaan lukee ja miettii, mitä tämä vaikuttaa hänen elantoonsa. Kaiken lisäksi, arvoisa puhemies, sen jälkeen lakitekstissä sanotaan: "Siirtymäkaudesta, lisäosien ja erityistukioikeuksien asteittaisesta alentamisesta, vastaavasta tasatuen korottamisesta sekä sokerijuurikkaan lisäosasta voidaan säätää tarkemmin valtioneuvoston asetuksella."

Hyvät edustajakollegat, minä väitän vaan, että tähän pitäisi puuttua jo eduskunnan perustuslakivaliokunnankin. Tämä lakiesitys ei ole enää täsmällinen eikä tarkkarajainen, eikä kukaan ihminen Suomessa enää voi tietää, mitenkä lakiesitys vaikuttaa hänen taloudelliseen tulokseensa.

6 Jouko Laxell /kok: Arvoisa puhemies! Ed. Hemmilä puhui Salon tehtaan puolesta monipuolisesti asiaa, kuten hän myös sanoi, että valtiovaltaa tässä nyt myös tarvitaan nopeasti. Asialla alkaa olla kiire. Tämä on tärkeä kohde kaikkieneen.

7 Erkki Pulliainen /vihr: Arvoisa puhemies! Kun ed. Petri Salo vertaa tuota viestiä tuottajalle ja vertaa paikkakunnan työttömälle meidän välittämääme viestiä, kyllä tuo on paljon lohdullisempi viesti. Se lailla tullaan hyväksymään jnp. Selkokielistä tekstiä, jossa jokainen sana merkitsee pelkkää rahaa, tuloa vaan. (Naurua) Minä en ymmärrä, mitä te keuhkoatte täällä oikein.

8 Pertti Hemmilä /kok: Herra puhemies! Äskeisen puhujan puhetta on helppo jatkaa. Pelkkää rahaa, mutta mihin? Hallinnolle. Äsken me täällä käsitelimme Maaseutuviraston perustamista, ja siinä yhteydessä tuli kyllä esille monissa puheenvuoroissakin, että tällainen uusi hallintobyrokraatti Suomeen on tarpeen perustaa. Itse olen eri mieltä, ja tämä tilatukijärjestelmän täytäntöönpanosta annetun lain muuttamisesta annettu lakiesitys on kyllä selvä osoitus siitä ja se, mitä ed. Petri Salo äsken puheenvuorossaan tätä lakitekstiä luki, vielä vahvistaa sen, että hallintoa ainakin tulevaisuudessa sitten tarvitaan, kun tällaisia lakeja rustataan.

Olen ehdottomasti sitä mieltä, että tämäkään lakiehdotus niin kuin monet muutkaan, mitkä liittyvät maatalouteen ja ovat viime vuosien aika-

na tänne eduskunnalle hallituksen toimesta annettu, ei täytä perustuslain 80 §:n edellyttämää tarkkarajaisuuden, täsmällisyyden vaatimusta.

⁹ **Petri Salo /kok:** Arvoisa puhemies! En halunnut äsken mitenkään saivarrella, vaan halusin ihan eduskunnan pöytäkirjoihin lukea yhden pykälän juuri sen takia, mitä ed. Pulliainen sanoi. Jokaisella sanalla, mitä äsken tuosta pykälästä luin, on merkitystä, on taloudellisia ja oikeudellisia vaikutuksia. Sen takia luin sen, koska se ei ollut mikä tahansa pykälä, vaan sillä on merkitystä viljelijöitten tuloihin ja siihen, että he pysyisivät tavallaan laskemaan jollakin ennustettavalla tavalla, kuinka heidän esimerkiksi ensi vuonna käy.

Minä pyytäisin vaan valiokuntaa jatkossa, vaikka tämänkin mietinnön yhteydessä, kiinnittämään perusteluosassa huomiota näihin pykäliin — minä ymmärrän, jos yleiskohtaiset tai yksityiset perustelut on joskus monikielisesti kerrottua ja vaikeasti ymmärrettävissä — mutta minä toivoisin, että esimerkiksi siinä pykälässä yritettäisiin yksinkertaisesti sanoa, jos se sanallinen muoto tuntuu aivan käsittämättömältä, niin joko kaaviokuvalla tai jollakin muulla liitteellä yritettäisiin osoittaa se, mitä tämä jatkossa tarkoittaa esimerkiksi viljelijöitten tulotasoon.

Mutta ei meidän kannata jatkossa jatkuvasti hyväksyä tämän tyyppistä lainsäädäntöä, koska sillä on niitä oikeudellisia ja taloudellisia merkityksiä ja meidän pitäisi tehdä yksinkertaista, selkeää lainsäädäntöä.

¹⁰ **Raimo Vistbacka /ps:** Arvoisa herra puhemies! Pari viikkoa sitten suullisella kyselytunnilla kysyin maa- ja metsätalousministeriltä nimenomaan siitä, millä tavoin hän ajattelee, että viljelijäväestö pystyy täyttämään ne hakemukset, joita tällä hetkellä on juuri vireillä, kun Maaseudun Tulevaisuudessa yli kymmenellä sivulla selvitetiin sitä ohjeistusta.

Ja nyt, kun täällä on tämä tilatukilaki, hallituksen esitys, ja täällä sanotaan tästä neuvontasysteemistä, niin minä kyllä haluaisin ja toivoisin erityisesti sitä — kun täällä puhutaan nimenomaan virkavastuusta neuvonnassa, mutta siinä kohtaa ei ainakaan tämän hallituksen esityksen perusteluissa puhuta mitään niistä asioista, mitkä ed. Salo otti esille, koska siellähän on kyse tukihakemusten täytöstä, että ymmärtää ne — toivoin todella, että valiokunta paneutuisi tähän ja ni-

menomaan siihen, jonka olen täällä jo aikaisemmin tuonut esiin, suhteeseen voimassa olevaan hallintomenettelylakiin, joka velvoittaa viranomaiset neuvomaan. Tällä hetkellä maaseutuviranomaiset pelkäävät sitä, koska siellä on sanottu, että he ovat jäävejiä, esteellisiä, tavallaan neuvomaan viljelijäväestöä.

¹¹ **Eero Lämsä /kesk:** Arvoisa puhemies! Minusta ed. Salon puheenvuoro tuolta korokkeelta oli ihan hyvä, koska se hyvin kuvaa sitä tilannetta, minkälaisessa pykäläviidakossa me joudumme olemaan ja elämään, myös me lainsäätäjät. Kyllä tässä tulee mieleen kaiken näköistä harjoittelmaa, mitä unionissa on ollut; muistaakseni eläinsuojeludirektiivissä oli tällainen harjoittelu, että siat tulee sijoittaa sikalaan niin, että niillä on näköyhteys toisiin sikoihin, paitsi jos on yksi sika, eli kyllä nämä asiat joskus menevät ihan naurettavalle tasolle.

Mutta se, että tästä on tullut näin monimutkainen, johtuu osittain siitä, että emme halunneet tässä tilatukijärjestelmässä mennä yksistään kertaheitolla tähän tasatukimalliin, vaan haluttiin ottaa huomioon nämä erilaiset alueelliset eroavaisuudet ja tuotantosuuntakohtaiset erot, niin että tästä tulisi mahdollisimman oikeudenmukainen. Tämä johti nyt sitten tällaiseen hyvin monimutkaiseen ratkaisuun, joka sitten tasoittuu vuoteen 2016, sitten kun mennään niin sanottuun tasatukeen kaikilta osin. Eli tämä on osittain tällaisista kotikutoista, mitä on yhteisesti tuottajajärjestöjen edustajien kanssa haettu.

¹² **Pertti Hemmilä /kok:** Herra puhemies! Tämä nyt käsiteltävä tilatukijärjestelmän täytäntöönpanosta annetun lain muuttamisesitys on esimakua nyt siitä, mitä tämä sali ja mitä tämä talo tulee saamaan ihan lähivuodet ja monta kertaa vuodessa hallituksen esityksinä. Kun meillä on ylivoimaisesti maailman monimutkaisin maataloustukijärjestelmä, jota vielä edelleen näköjään halutaan muuttaa monimutkaisemmaksi, niin kuka tässä sitten on se kärsijä? Se on se tuottaja, se on se viljelijä, jonka aseman perään muun muassa ed. Vistbacka on käyttänyt ihan ansiokkaita puheenvuoroja.

Ed. Vistbacka äsken otti esille tämän hallintomenettelylain, joka suorastaan velvoittaa virkamiehet ja viranhaltijat, sen hallinnon siis, suomalaisen hallinnon, antamaan tarvittaessa neuvoja ja ohjeita tässä tapauksessa viljelijälle. Nyt on ai-

van totta, että käytännössä hallinto ei uskalla antaa ohjeita ja neuvoja viljelijöille tämän lain soveltamisessa käytännön tilanteissa. Tämä on valtavasti suuri ongelma, ja tämä ongelma tulee vielä huomattavasti nykyisestään pahenemaan, kun näitä tämän tapaisia esityksiä sataa ja virtaa hallituksen taholta tänne eduskuntaan. Tämä koko tilatukijärjestelmä ja sen täytäntöönpano Suomessa tulee olemaan aivan ylivoimainen taakka kaikille suomalaisille.

Keskustelu päättyy.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään ja asia lähetetään maa- ja metsätalousvaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan on annettava asiasta lausunto.

12) Hallituksen esitys taksiliikennelaiksi sekä laiksi luvanvaraisesta henkilöliikenteestä tiellä annetun lain muuttamisesta

Lähetekeskustelu

Hallituksen esitys HE 38/2006 vp

Toinen varapuhemies: Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään liikenne- ja viestintävaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan on annettava asiasta lausunto.

Keskustelu:

¹ **Ahti Vielma /kok:** Arvoisa puhemies! Muutama sana meille hyvin tärkeästä ammatista ja ammatinharjoittajista eli taksiliikenteestä ja taksiliikenteen ammatinharjoittajista. On erittäin hyvä asia, että meille on esitys tullut taksiliikennelaikisi tänne eduskuntaan, koska viime aikoina on liikenteenharjoittajien keskuudessa ollut jopa suuria epävarmuutta siitä, mihin suuntaan tuota ammattia ja ammattikuntaa ollaan Suomessa johtamassa. Sen on saanut ihan kuulla täällä Helsingissä taksin käyttäjänä hyvinkin monen kuljettajan suusta, eli epävarmuuden tilaa on ollut liian kauan jo. Ilmassa on ollut jopa pelkoa monestakin eri syystä ja lähinnä, mitä minä olen kuullut, käytännön ammatinharjoittajat ovat pelänneet Ruotsin tilannetta, kokemuksia Ruotsista, jossa on muun muassa laitonta taksiliikennettä harjoitettavia ollut huomattava määrä viimeisen uudistuksen jälkeen. Sitä tietystikään me emme toivo täällä Suomessa, vaan päinvastoin, että niin sa-

notut pimeät taksit, jotka ovat tähänkin mennessä olemassa, häipyisivät meillä käytännön toiminnasta.

Meidän tulee muistaa, että taksiliikenteen harjoittaminen on erittäin tärkeä yrittämis- ja palvelumuoto meitä kaikkia ajatellen, yksityisiä ihmisiä ja muita elinkeinonharjoittajia, koko elinkeinolaamaa ajatellen. Siksi on pidettävä huoli tuosta ammattikunnasta ja sen antamista palveluista, että tämä toiminta maassamme pelaisi mahdollisimman hyvin. Minusta hyvin kohtuudella voi sanoa, että tämä laki tuo kyllä aivan riittävät puitteet tälle toiminnalle tai ainakin raamit. Meillähän on erittäin tärkeää se, että meillä on taksiliikenne, joka on turvallinen, se on luotettava ja kohtuuhintainen ja henkilökunta on palveluaitista jnp. Voi sanoa yleisesti ottaen, että minä ainakin henkilökohtaisesti annan erittäin korkean arvosanan suomalaisille taksiyrittäjille ja heidän toiminnalleen noin kaiken kaikkiaan.

Lähtökohta on lakiehdotuksessa minusta tasapainoinen ja se ottaa huomioon aika lailla hyvin eri osapuolet, joista edellä mainitsin. Minä olen kuullut samansuuntaisia, tätä lakiesitystä tukevia kannanottoja ammatinharjoittajilta ja myöskin heidän järjestönsä edustajilta. Olen sitä varta vasten heiltä kysynyt, ja he pitävät tätä noin kaiken kaikkiaan suhteellisen onnistuneena.

Tähän edellä esitettyyn viitaten minä vain toivon jatkossa ja valiokuntakäsittelyssä sitä, että niin kuin varmaan tuleekin tapahtumaan, siellä kaikkien osapuolten asiantuntijoita kuullaan hyvin perusteellisesti, ja jos sitten on vielä jotain korjaamista tämän lain osalta, niin kuin varmaan jotain tulee olemaan, niin ne muutokset myöskin valiokunnan kautta meille tänne kirjaantuvat ja sitten voimme päättää lain lopullisesta muodosta. Mutta haluan sanoa positiivista, kun tänä päivänä täältä puhujakorokkeelta on kuultu hyvin paljon maataloudesta negatiivista, niin tästä nyt on sanottava, että kohtuullisen hyvä esitys on tullut eduskuntaan.

² **Jouko Laxell /kok:** Arvoisa herra puhemies! Kiitän hallitusta taksilaista. Lakiesitys ei sisällä sellaisia kuljetusyritysten toimintaa rasittavia määräyksiä, jotka ovat olleet kovin tyypillisiä viime aikoina.

Lakiesityksen mukaan taksilupien tarveharkinta muuttuu taksilupien kiintiöiksi, jotka vahvistetaan lääninhallituksen toimesta vuosittain. Mielestäni vuosittaisiin kiintiöiden vahvistami-

siin ei välttämättä ole tarvetta. Kiintiöiden vahvistaminen voisi tapahtua kerran viidessä vuodessa tai silloin, kun siihen on erityisiä perusteita. Taksiliiton mielestä kiintiöjärjestelmä olisi todennäköisesti toimiva, mutta sen käytäntöön soveltamisen vaikutuksia tulee seurata ja tarvittaessa tulee tehdä muutoksia lupajärjestelmään. Olen samaa mieltä. Lupajärjestelmän pitää olla logistiikan kehittämisen kannalta toimiva, ja siksi kiintiöjärjestelmän vaikutuksia on syytä arvioida.

Lupaesitys tiukentaa myös taksiluvan vaatimuksia. Taksiluvan hakijalta edellytetään muun muassa yrittäjäkoulutusta ja vähintään kuuden kuukauden kokemusta taksinkuljettajana tai muussa palveluammattissa. Pidän yrittäjäkoulutusta erittäin tärkeänä, mutta kuuden kuukauden kokemus taksinkuljettajana on varsin lievä luvan edellytys, varsinkin kun se voidaan korvata työkokemuksella muissa palveluammateissa. Lakiesityksen 17 §:ssä esitetyt laatuvaatimukset ovat tae suomalaisen taksiliikenteen korkean tason ylläpitämiseksi, mutta ne eivät edellytä mitään suuria muutoksia nykyiseen tasoon ja taksien tasohan on varsin hyvä moniin ulkomaisiin käytäntöihin verrattuna.

Arvoisa herra puhemies! Pidän hyvänä myös sitä, että lakiesitykseen ei sisälly vaatimuksia kuljettajan määräaikaisesta täydennyskoulutuksesta, jota EU tulee vaatimaan kuorma-auton- ja linja-autonkuljettajien osalta.

Lakiesitys suhtautuu tiukasti luvattomaan taksiliikenteeseen. Uuden lain avulla voidaan estää mustien taksimarkkinoiden muodostumista, joka on valitettavan yleinen ilmiö monissa EU-maissa.

³ **Erkki Pulliainen /vihr:** Arvoisa puhemies! Kauhuskenaario on siis edellisten puheenvuorojenkin perusteella pystytty eliminoimaan, mikä on erinomaisen hyvä asia. Meillehän tarjottiin vielä pari kolme vuotta sitten Tukholman toisintoa, Varsovan toisintoa jnp., ja nyt tämä esitys on aivan kokonaan toisenlainen. Tässä luvanvaraisuus säilyy ja ymmärtääkseni suhteellisen järkevällä tavalla, niin että pystytään kuntia yhdistelemään ja kaikki ne keskeiset elementit, jotka ovat nykyisessä järjestelmässä ja jotka ovat toimintaa turvaavia ja ammattitaitoa edistäviä, ovat nyt tässä esityksessä mukana. Minä, arvoisa puhemies, vaan toivon, että tätä ei ruveta nyt tästä heikentämään täällä eduskunnassa. Nimittäin siihenkin

omat uhkakuvansa on olemassa, ja minä toivon hartaasti, että erikoisesti kansallisen kokoomuksen puolella äsken käytetyt puheenvuorot edustavat sitä näkemystä, joka kattaa 100 prosenttia siitä näkemyksen muodostuksesta, mikä tässä asiassa on välttämätön.

⁴ **Raimo Vistbacka /ps:** Arvoisa herra puhemies! Kun olen valiokunnan jäsen, niin en lähde enää sen syvemmin ruotimaan tätä hallituksen esitystä, mutta yhdyin hyvin pitkälle siihen, mitä edeltäjät ovat hallituksen esityksestä todenneet. Minun mielestäni on tärkeätä, että ne uhkakuvat todella, mitä ilmassa oli, saatiin torjuttua ja ne eivät sisälly nyt tähän hallituksen esitykseen.

Pidän erittäin tärkeänä sitä, että tarkemmin täällä on säädelty laatuvaatimuksista, jotka aikaisemmin ovat olleet ohjeistuksina, nyt ne ovat lain tasolla, nimenomaan myöskin ajovuorojärjestelyistä 13 §:n osalta ja myöskin 12 §:n viimeisessä momentissa on nostettu pykälätasolle tavaltaan päivitysvetäjälaisuus maaseutumaisilla alueille, koska se on ollut ongelma ja niihin asioihin on aikoinaan jouduttu puuttumaan hyvinkin voimakkaasti.

Ed. Pulliainen lopuksi esitti mielenkiintoisen toteamuksen. Muistan, miten silloin, kun edellisen kerran asiaa käsiteltiin, eräs henkilö, joka ei nyt ole enää eduskunnassa, mainasi romuttaa ne kaikki hyvät esitykset, mitä taksiliikenteeseen liittyi. Toivon, että nyt koko valiokunta on tämän hallituksen esityksen takana siltä osin, kuin näitä todella säilyttäviä seikkoja on pystytty hallituksen esitykseen sisällyttämään.

⁵ **Harry Wallin /sd:** Arvoisa puhemies! Liikenne- ja viestintäministeriö asetti 19.11.2003 taksiliikennetyöryhmän. Työryhmän asettamiseen johti ministeriössä tehty selvitys, jonka mukaan luvanvaraisesta henkilöliikenteestä tiellä annettuun lakiin, jäljempänä henkilöliikennelakiin, sisältyy säännöksiä, joita on arvioitava perustuslaissa säädetyn elinkeinovapauden kannalta. Tämä oli se syy, minkä takia tämä työryhmä asetettiin. Se luovutti mietintönsä kesäkuussa 15. päivänä vuonna 2004. Sen jälkeen tietysti on käyty paljon julkisuudessa keskustelua, millainen taksiliikennelaki meillä tulee olla.

Työryhmän lähtökohta oli hyvin liberaali. Se noudattelee hyvin pitkälle niitä ajatuksia, mitkä ovat olleet vallalla viimeisten vuosien aikana koskien joukkoliikennettä: vapaa kilpailu joka

paikkaan. Tämän esityksen suhteen pitää olla myöskin iloinen, että ministeri Huovinen ei noudattanut näitä liberalismiin suuria ihanteita, sitä vapaata kilpailua, vaan teki hyvin tasapainoisen, hyvän ehdotuksen. Tarveharkinnasta luopuminen on se oleellinen kysymys. Sitä tämä esitys ei pidä sisällään.

Täytyy mainita myöskin, että tässä työryhmässä oli yksi poikkeava mielipide, se oli Taksiliiton mielipide. Siinä todetaan tarveharkinnan säilymisen perusteina: "Tarveharkinta on säilytettävä, jotta yhteiskunnan kannalta välttämätön valtakunnallinen joukkoliikennejärjestelmä voidaan turvata. Valtakunnallisten joukkoliikennepalvelujen turvaaminen on elimellinen osa hyvin toimivan yhteiskunnan infrastruktuuria. Tarveharkinnan säilyttämiseen on siten olemassa perustuslain tarkoittama tärkeä ja painava yhteiskunnallinen intressi."

Tarveharkinnan säilyttäminen on oleellinen osa tätä hallituksen esitystä. Jos sitä ei ole, me joudumme sellaiseen maailmaan, minkä varmaan kansanedustajat matkoillaan ovat kohdanneet, eli kansainvälisiä esimerkkejä löytyy huonosta järjestelmästä jo naapurimaistamme Ruotsista Tukholmasta, Virossa Tallinnasta, puhumattakaan Keski-Euroopan maista, niitten pääkaupungeista Prahasta, Budapestista, joissa pimeä taksijärjestelmä, harmaa talous, rehottaa, asiakas ei voi luottaa taksiin, taksoihin, puhumattakaan omasta turvallisuudestaan siellä.

Näin ollen voin hyvin tyydytyksellä ottaa vastaan liikenne- ja viestintävaliokunnan jäsenenä tämän hallituksen esityksen. Tämä on tasapainoinen ja hyvä, ja toivoisinkin, että tämä saisi vastaavan käsittelyn ja hyvän käsittelyn perustuslakivaliokunnassakin.

6 Reino Ojala /sd: Arvoisa puhemies! Tänään täällä on moneen kertaan todettu, että Seinäjoki saa Maaseutuviraston, mutta se ei ole ollenkaan edesauttanut sitä, että ed. Wallin ei yhtään ota huomioon sitä, että sanoo sen, minkä kohta joku muukin aikoi sanoa, niin kuin ed. Aittoniemi aikoinaan totesi tässä samassa salissa.

Tämä asia on kulkenut pitkän tien, niin kuin edellä kuultiin. Se, että se on tässä muodossa tänään, on saanut kyllä muotonsa pitkälti siitä, että liikenneministeriö on ollut valmis tästä asiasta keskustelemaan liikennevaliokunnan kanssa. Matkan varrella sitä kautta on sitten päästy tähän

tulokseen, joka on kyllä hyvä ja huomattavasti parempi kuin ne lähtökohdat, mitä ed. Wallin tuossa aikaisemmin luki.

Taksipalveluiden laatuvaatimukset esitykseen sisältyvät, ja ne ovat tärkeitä ja isoja asioita ja keskeisiä asioita siinä, minkälaisella huomiolla suomalaisia ja Suomessa takseja käyttäviä asiakkaita palvellaan.

Se, mitä tässä ehkä liikennevaliokunnassa kannattaa vielä ottaa huomioon ja miettiä, on se, että kun tämä kuitenkin on taksiliikennelaki, niin olisiko tässä sittenkin syytä sanoa jotain siitä kelpoisuudesta, millä voidaan ottaa tällainen kuljettajarenki töihin. Tämä laki ei mitenkään siihen puutu muuten kuin vaatetuksen osalta ja kohteliaisuuden osalta, mutta siitä ehkä on syytä vähän keskustella, tarvitsisiko siihenkin laittaa joitakin vaatimuksia.

7 Olli Nepponen /kok: Arvoisa herra puhemies! Taksiliikenne on tietenkin oleellinen osa meidän joukkoliikennejärjestelmäämme, ja on hyvä, että nyt on aikaansaatu selkeä esitys. Ne uhkakuvat, joita vuosien varrella on tämän asian tiimoilta noussut esiin, on pystytty varmasti eliminoimaan. Esimerkit Ruotsista ja monista muista maista kertovat viljeistä tilanteista ja monista sellaisista vaaroista, jotka kohtaavat pimeässä taksiliikenteessä. Sitä ei varmasti voida varmuudella sanoa, etteikö sellaista tule esiintymään, pimeätä toimintaa esiintyy kaikilla aloilla, mutta taksiliikenteen pitää olla säädeltyä, yrittäjille pitää asettaa vaatimuksia ja samoin kuljettajille.

Yksi asia, jonka haluan vielä nostaa esiin, on se, että toivottavasti tämä laki turvaa myöskin niin sanotuilla haja-asutusalueilla ne palvelut, joita tarvitaan. Silloin tällöin aina nousee tuolla kunnanhallitusten ja kaupunginhallitusten pöydän ympärillä kysymys esiin, onko kaikkialle siten mahdollisuus säätää sellaiset palvelut, jotka tyydyttävät. Haja-asutusalueilla asuu kuitenkin vielä hyvin paljon erityisesti vanhuksia, jotka tarvitsevat juuri tätä kuljetusmuotoa.

8 Matti Kangas /vas: Arvoisa puhemies! Uhkakuvat ovat väistyneet, mitä taksiyrittäjien ja taksiliikenteen kohdalla oli jokin aika sitten. Toivottavasti EU:sta nyt ei tule sitten tänne pohjolaan uusia uhkia, jotta voidaan nämä asiat päättää täällä kotomaassa. Se on saatavuus, turvallisuus ja tarveharkinta taksiliikenteelle. Silloin kun on

tarveharkinta ja rajoitetaan, niin silloin voidaan vastuuttaa liikennöitsijöitä.

Myös toivoisin, että näitten niin sanottujen renkien, jotka kuljettajina toimivat, työoloja voisi tässä yhteydessä myös tarkentaa. Nyt ne ehdot ovat hyvin kirjavia, millä siellä ajetaan.

⁹ **Esko Ahonen /kesk:** Arvoisa herra puhemies! Tästä laista todella tihkui monenlaista tietoa ennakkoon ja kauhuskenaarioita ja kaikkia pahoja kuvia maalattiin seinälle. Olen nyt erittäin tyytyväinen myös osaltani siitä, että taksilupien luvanvaraisuus säilyy, ja siitä, että ennen kaikkea myös tämä kuljettajien ammattitaito on liitetty tähän lakiin erittäin hyvin eli heillä täytyy olla todella hyvä ammattitaito hoitaakseen tätä liiketointa. Tuolla maaseudulla, josta itse tulen, taksiliikenteellä on suuri merkitys nykyään, koska joukkoliikenteen palveluita on hyvin paljon supistettu ja yleisiä linja-autovuoroja on erittäin paljon vähennetty. Senpä takia nimenomaan se, mitä ed. Nepponen tässä omassa puheenvuorossaan sanoi haja-asutusalueilla taksiliikenteen tarpeellisuudesta, on erittäin tärkeä ja merkittävä asia, ja täällä ilmeisesti tämän lain 12 §:n viimeisessä momentissa nimenomaan viitataan tähän ajovelvollisuuteen ja näihin asioihin.

¹⁰ **Petri Salo /kok:** Arvoisa herra puhemies! Kysymyksessä on ihan tärkeä, pitkään yhteiskunnassa keskustelua herättänyt taksiliikennelaki ja sen säätely lainsäädännön osalta. Tämä laki on hyvin toivottu ja tarpeellinen. Täällä käytettiin puheenvuoroja, joissa puhuttiin markkinavoimista, markkinaliberalismista. Ymmärsin sen puheenvuoron siten, että jotkut tai joku olisi ollut vaatimassa, että taksiliikenne vapautettaisiin täysin markkinavoimien haltuun Suomessa. Täytyy sanoa, että hyvin tarkalla korvalla olen sitä yhteiskunnallista keskustelua käynyt, mutta en ole todennut, että mikään merkittävä taho olisi vaatinut, että Suomen taksiliikenne vapautettaisiin täysin markkinoille, mikä tietäisi suuria haasteita myöskin laadun ja palvelun osalta.

Tämä keskustelu vain osoittaa sen, että eduskunnassa vallitsee aika pitkälle menevä yksimielisyys siitä hyvin keskeisestä asiasta, että Suomessa halutaan edelleen turvata hyvin laadukkaat taksipalvelut. Ne perustuvat moneenkin eri asiaan. Ne perustuvat ensinnäkin omistajakuljettajan kykyyn harjoittaa liiketoimintaa, hänen vakavaraisuuteensa, joka tarkoittaa yhä parempaa

ja turvallista autokantaa, mutta varmasti myöskin kykyä palkata itselleen ammattitaitoisia ja turvalliseen liikenteeseen kykeneviä kuljettajia, joista tänä päivänä valitettavasti on lisääntyvästi pulaa.

Kansainväliset kokemukset muista Pohjoismaista ja myöskin Keski-Euroopasta osoittavat sen, että mikäli taksiliikenne olisi vapautettu ihan täysin markkinavoimien haltuun, niin alalle tulisi henkilöitä, jotka tulevat ajamaan suuren rahan toivossa kyytiä ainoastaan silloin, kun niitä on erityisen paljon, ja siirtymään sitten lepoon, kun on hiljaisempaa aikaa.

Täällä on montakin säännöstä, jossa erityisesti lääninhallitusta nyt sitten veloitetaan säätelmään tätä päivystysvuorajärjestelmää, että myöskin se ed. Nepposen esittämä perusteltu huoli, kuinka nämä taksipalvelut tulevaisuudessa kehittyvät maaseudulla, poistuu, ensinnäkin siten, että niitä olisi riittävästi saatavilla, ja toiseksi siten, että päivystys olisi järjestetty, jota lääninhallitus valvoisi, ja siten, että myöskin yöaikaan, esimerkiksi ravintoloiden sulkemisaikaan, siihen puhelimeen vastattaisiin. Tämähän on se ongelma, josta maaseudulla kuullaan monesti, että on yrittänyt soittaa useampaankin taksiin, mutta kukaan heistä ei hiljaiseen aikaan esimerkiksi vastaa puhelimeen. Tämä tilanne tältä osin korjautuu.

Eli kaiken tämän lain keskipisteenä on laadukkaiden taksiliikennepalvelujen turvaaminen koko maassa. Uskon, että ainakin kokoomuksen eduskuntaryhmä sitä mielellään tukee, varsinkin, kun tähän sisältyy hyvin perusteltujakin tarkennuksia. Nimittäin taksiluvan saamisen edellytyksiä tullaan kiristämään. Luvan hakijan ja haltijan hyvämainaisuudelle asetettaisiin entistä tiukemmat vaatimukset ja hakijaa koskevia muita vaatimuksiakin vielä täsmennettäisiin. Tämän keskeinen valvontatehtävä olisi nyt sitten lääninhallituksilla, jotka seuraisivat samalla taksin kysynnän ja tarjonnan muutoksia. Ne tietenkin vaihtelevat vuosittain, koska syntyy uusia kaupunginosia, tietyt lentokentät ja muut laajenevat ja kysyntää siirtyy paikasta a paikkaan b, mikä vaatii tietenkin myös joustavaa käsittelyä, että ne luvat olisi sijoitettu sellaisille paikoille, missä kysyntää on.

Lisäksi lakiesityksessä todetaan, että lääninhallitus tulisi seuraamaan asiakkailta tulevaa palautetta ja sen pohjalta vahvistaisi taksien kunta-kohtaiset enimmäismäärät. Tämä on hyvin kir-

joitettu lakiin, koska asiakas on tässäkin asiassa nimenomaan se kuningas. Meillä kansanedustajilla, jotka olemme taksien suurkäyttäjiä, on varmasti monella omakohtaistakin kokemusta tak-silla kulkemisesta ja erityisesti niistä hyvistä ko-kemuksista, mitä Helsingissä pääsääntöisesti kuitenkin edelleen saamme. Väitän, että Pääkau-punkiseudun taksipalvelu on vähintään hyvällä tasolla. Vain muutamit yksittäiset alalle sopeutu-mattomat rengit saattavat joskus matkaa jonkin verran pilata, mutta onneksi heitä on häviävän vähän. Toivottavasti he eivät tälle alalle hakeu-du, koska taksinkuljettajan tehtävä on erityisesti palvelutehtävä.

Arvoisa puhemies! Ihan perusteltua on myös-kin se, että tähän lakiin on nyt säädetty se, että taksinkuljettaja on velvollinen pitämään salassa asiakkaan liike- ja ammattisalaisuudet sekä hän-en yksityisyyteensä kuuluvat asiat. (Ed. Zysko-wicz: Entäs poliittiset juorut?) — En viittaa näi-hin ajankohtaisiin tekstiviesteihin ja niitten sisäl-töihin tai poliittisiin juoruihin tai keskusteluihin, mutta totean, että luultavasti tämä salassapitovel-vollisuus koskettaa myöskin poliittisten juorujen levittämistä. Näin sen ainakin itse tulkitsen, että näin on. — Mutta ihan vakavasti puhuen on luon-nollista, että taksissa monesti puhutaan puheli-meen, tehdään lisääntyvästi myöskin tärkeitä työasioita ihan luonnollisesti, koska kiire on ja saatetaan puhua sellaisesta liike- ja ammattisalai-suudesta, jonka leviäminen vääriin käsiin saattai-si aiheuttaa esimerkiksi tälle yritykselle tai hen-kilölle suurtakin haittaa tai vaaraa, joten on ai-van paikallaan, että tästäkin säädetään nyt.

Arvoisa puhemies! Kaiken kaikkiaan tässä asiassa täytyy sanoa, että hallitus on tehnyt hy-vän lakiesityksen. Minä uskon, että tämä lakiesi-tys saa eduskunnan selkeän enemmistön taak-seen ja tämä ala pystyy kuitenkin kehittymään, palvelemaan tulevaisuudessa entistä paremmin asiakkaita ja myöskin huolehtimaan liikennetur-vallisuudesta ja alan kestävästä rekrytoinnista.

¹¹ **Jukka Vihriälä /kesk:** Herra puhemies! Tak-siliikennelain keskeisenä tavoitteena on laaduk-kaiden taksiliikennepalveluiden turvaaminen koko maassa. Mielestäni tästä on annettava halli-tukselle ja myös ministeri Huoviselle kiitos, että yksimielinen lakiesitys on saatu nyt tänne edus-kuntaan. Kuten täällä ed. Nepponen totesi, tak-siliikenneluvan tulee olla säädeltyä tässä maassa. Näinhän asia on. Tarveharkinnasta ei luovuta.

Muistan, miten lujassa jo 45 vuotta sitten taksilu-vat olivat — isälläni oli taksi — ja mitä silloin-kin vaadittiin, kun lupaa haettiin. Maaseudun haja-asutusalueen taksin työ ei suinkaan ole helppo. Täällähän nyt jo ihan lakiesityksen en-simmäisellä sivulla todetaan, että taksiluvan hal-tijan ajovelvollisuutta täsmennettäisiin ja maa-seudun taksit saisivat oikeuden sopia hiljaisen ajan päivystysvuoroista. Tämä on tavattoman tärkeä asia myöskin haja-asutusalueiden takseil-le. Ennen kaikkea haluan toivoa, että tämä laki-esitys myöskin nyt turvaa taksien aseman ennen kaikkea maaseudulla ja haja-asutusalueilla ja ne palvelut, mitä taksit antavat. Ainakin tämän pit-kän eduskuntakauteni aikana olen tottunut luotta-maan suomalaiseen taksijärjestelmään. Se on erittäin toimiva, hyvä ja turvallinen. Toivottavas-ti tämä lakiesitys vahvistaa nyt taksien asemaa tässä maassa.

¹² **Lasse Virén /kok:** Arvoisa puhemies! Täällä on käytetty monta hyvää puheenvuoroa, mutta sanotaan, että yrittäjäkoulutuksesta on käytetty yllättävän vähän puheenvuoroja. Minun mieles-täni on erittäin hyvä, että myöskin yrittäjäkoulu-tus on otettu tähän lakiin velvoitteeksi ja ehdok-si, yrittäjäkurssin käyminen ja Ajoneuvohallinto-keskukselle suoritettava koe. Sitten myöskin toi-voisin tähän kuljettajana toimivien henkilöiden koulutukseen ja palvelualttiuteen tietysti reilusti lisää tämmöistä palveluhenkisyttä, sitten vielä ehkä tätä taloudellisten velvoitteiden ylläpitä-mistä, että yritys pyörii niin kuin meidän nor-maalit sääntömme edellyttävät, että hoidetaan nämä velvoitteet yhteiskunnallekin myös.

Keskustelu päättyy.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään ja asia lähetetään liikenne- ja viestintävaliokuntaan, jol-le perustuslakivaliokunnan on annettava asiasta lausunto.

13) Hallituksen esitys laiksi vesikulkuneu-vorekisteristä

Lähetekeskustelu

Hallituksen esitys HE 39/2006 vp

Toinen varapuhemies: Puhemiesneuvosto eh-dottaa, että asia lähetetään liikenne- ja viestintä-valiokuntaan.

Keskustelu:

¹ **Raimo Vistbacka /ps:** Arvoisa puhemies! Tässä hallituksen esityksessä on ainakin yksi kohta, joka mielestäni on järkevä, eli se, että vesikulkuneuvon rekisteritunnus säilyisi samana koko vesikulkuneuvon elinkaaren. Nykyisinhän, jos vene myydään toiseen läänin, se pitää rekisteröidä sen läänin alle ja se saa uudet tunnukset vähän samaan tyyliin kuin aikaisemmin oli myöskin henkilöautojen osalta, kun aina oli sen läänin tunnus, missä omistaja asui.

Tämä toinen muutos, joka tähän esitetään purjeveneitten osalta: En siihen osaa oikein sanoa, mutta en tiedä, kuinka paljon se nyt vaikuttaa siten veneiden turvallisuuteen, jos se pitää valtiovallan toimesta rekisteröidä. Aikaisemminhan asianomainen etujärjestö, jos näin voi sanoa, on pitänyt omaa rekisteröintitunnusarkistoa ja sieltä niitä tietoja on saanut. Mutta ehkä valiokuntakäsittelyssä siihen saadaan tarkempi selvitys.

² **Petri Salo /kok:** Arvoisa herra puhemies! Ed. Vistbackan huomiot olivat aivan perusteltuja, ja jäin vaan miettimään, kun luin tätä esityksen pääasiallista sisältöä, onkohan tässä tarkoitus nyt rekisteröidä nämä vesikulkuneuvot, moottoritehot, pituudet, ja myöskin purjeveneet ja moottoripurjeveneet saada rekisteröityä, jotta ne voidaan siten myöhemmin asettaa verolle. Tämä tuli ensimmäisenä mieleen.

Keskustelu päättyy.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään ja asia lähetetään liikenne- ja viestintävaliokuntaan.

14) Hallituksen esitys laeiksi Merenkulkulaitoksesta annetun lain sekä öljysuojarahastosta annetun lain 5 §:n muuttamisesta

Lähetekeskustelu
Hallituksen esitys HE 40/2006 vp

Asia lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti liikenne- ja viestintävaliokuntaan.

15) Hallituksen esitys Suomen ja Norjan välillä tavaroiden ja palvelujen vaihdon ylläpitämisestä sota- ja kriisitilanteissa tehdyn

sopimuksen hyväksymisestä ja laiksi sen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta

Lähetekeskustelu
Hallituksen esitys HE 41/2006 vp

Asia lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti talousvaliokuntaan.

16) Hallituksen esitys laiksi mittayksiköistä ja mittanormaalijärjestelmästä annetun lain muuttamisesta

Lähetekeskustelu
Hallituksen esitys HE 42/2006 vp

Asia lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti talousvaliokuntaan.

17) Hallituksen esitys laiksi työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistöinnistä annetun lain muuttamisesta

Lähetekeskustelu
Hallituksen esitys HE 43/2006 vp

Toinen varapuhemies: Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään työelämä- ja tasa-arvovaliokuntaan.

Keskustelu:

¹ **Matti Kangas /vas:** Arvoisa puhemies! Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistöinnistä annetun lain muuttamisesta on hyvä esitys. Hallituksen esityksessä ehdotetaan, että eri työnantajien palveluksessa olevilla työntekijöillä on oikeus valita yhteinen työsuojeluvaltuutettu. Myös työsuojelupäällikkö valittaisiin yhdessä. Tämä on erinomainen asia. Lainsäädännön pitäisi pakottaa työnantajat huolehtimaan työntekijöistään paremmin. Viime päivinä on ollut useita esimerkkejä siitä, kuinka homma ei kaikilla työmailla ole hanskassa. Tampereella kuoli pari viikkoa sitten torninosturinkuljettaja, kun nosturi putosi kiskoiltaan ja kaatui rakenteilla olevan kerrostalon päälle. Eilen räjähti Espoossa, koska räjähteitä oli säilytetty työmaalla väärin. Nämä tapahtumat osoittavat sen, että mo-

nilla työpaikoilla asiat on pahasti pielessä. Tällä asialla on kovin kiire.

Tilanne ei ole häävi myöskään telakoilla, kun vastuuta jaetaan isoilla työmailla. Vaarana on, että sitä vastuuta ei kannu lopulta kukaan. Samoin voi sanoa näistä viimeaikaisista kattojen tippumisista. Mukana on ollut enemmänkin tuuria, ettei kukaan ole vielä kuollut näissä romahduksissa. Nyt pitää valtiiovallan ja ministerin ottaa tämä asia hoitaakseen ja sanoa selkeästi, ettei tällainen peli enää vetele.

Kunnolla hoidettu työsuojelu ei tule kalliiksi työnantajalle. Tiedän sen, koska olen tehnyt töitä 12 vuotta päätoimisena työsuojeluvaltuutettuna. Päinvastoin, onnistunut työsuojelu on työnantajalle tuottavaa toimintaa, mutta kun työsuojelu epäonnistuu, siitä maksetaan kova hinta sekä rahana että inhimillisinä kärsimyksinä.

Keskustelu päättyy.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään ja asia lähetetään työelämä- ja tasa-arvovaliokuntaan.

18) Hallituksen esitys laeiksi työsuojelulain 4 luvun ja merimieslain muuttamisesta

Lähetekeskustelu
Hallituksen esitys HE 44/2006 vp

Toinen varapuhemies: Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään työelämä- ja tasa-arvovaliokuntaan.

Keskustelu:

¹ **Ulla Anttila /vihr:** Arvoisa puhemies! Käsitteilyssä on hallituksen esitys työsuojelulain ja merimieslain muuttamisesta. Tässä hallituksen esityksessä on useita toisistaan eroavia ehdotuksia, joiden tavoitteena on helpottaa hoitovapaan ja osittaisen hoitovapaan käyttämistä.

Arvoisa puhemies! Pidän erittäin hyvänä asiana, että näitä ehdotuksia, joilla helpotetaan perhe-elämää, perheen ja työn yhteensovittamista, on tuotu tänne eduskuntaan käsitteilyyn, ja toivon, että nämä lakiehdotukset saisivat ripeän hyväksynnän.

Erittäin ilahtunut olen siitä, että tässä lakiesityksessä on nyt mukana lakialoitteeni pienin pykäläviilauksin, jollaisen lakiesityksen tein runsas vuosi sitten lakialoitteenä. Tuossa vaiheessa

tuon esitykseni allekirjoitti 113 kansanedustajaa, joille voin vieläkin esittää kiitokseni tuesta tämän lakiesityksen osalta. Lakialoitteen ideana oli se, että vammaisen tai pitkäaikaissairaana lapsen vanhemmalla olisi oikeus osittaiseen hoitovapaaseen siihen saakka, kunnes lapsi täyttää 18 vuotta. Tämä esitys on nyt sisällä tässä hallituksen esityksessä, ja paikalla kun ei ole ministerejä, niin tulfoon sitten kiitokset hallituspuolueiden edustajille, että kerrankin hallitukselta on tullut hyvä esitys.

Tämä lakialoite, jonka laadin runsas vuosi sitten, meni työryhmäkäsittelyyn, eli sen ajoitus oli paras mahdollinen. Edellisellä kerralla viime eduskuntakaudella ei ollut vastaavanlaista työryhmää, joka olisi käsitellyt näitä perhevapaajärjestelyjä, mutta tällä kertaa ajoitus osui kohdalleen. Tämä työryhmä jätti viime syksynä mietintönsä, ja tuo mietintö sisälsi suoran tuen sille, että tämän lakialoitteen mukainen lainmuutos pitäisi hyväksyä. Tässä on siis se perusta, että hallitus on esityksen antanut, ja tämä ajatus on mukana, että työryhmäkäsittely oli taustalla. Myös sitten työmarkkinaosapuolet ovat näin voineet ilmaista hyväksyntänsä tälle ajatukselle.

Miksi sitten tällainen osittainen hoitovapaa-oikeus on tärkeä vammaisten ja pitkäaikaissairaiden lasten vanhemmille? Tarkoituksena ei tietenkään ole, että kaikkien vanhempien tarvitsisi välttämättä työaikaansa lyhentää, mutta monissa tilanteissa lapsen kuntoutukseen ja hoitojärjestelyihin kuluu hyvin paljon aikaa. Monissa perheissä vaihtoehtona on se, että jompikumpi vanhemmista, usein äiti, jää pois työelämästä tai lyhentää työaikaansa, jotta perheen arki sujuisi jotakuinkin järkevissä raameissa. Näin ollen ainakin itse pidän järkevämpänä vaihtoehtona sitä, että tämä työajan lyhentämisen mahdollisuus on olemassa, on neuvoteltavissa perheen käytettäväksi, kuin sitä vaihtoehtoa, että jompikumpi vanhemmista jää kokonaan kotiin. Joskus tämäkin saattaa olla tarpeen, mutta toivon, että mahdollisimman moni vammaisen tai pitkäaikaissairaana lapsen vanhempi voi jatkaa mukana työelämässä mielekkäällä tavalla kuitenkin uupumatta.

Arvoisa puhemies! Tämä esitys on varmaan edennyt osittain sen takia, että tässä on kyse työelämän kehittämisestä eikä laista, jolla olisi budjettiin vaikutuksia. Valitettavasti niitä lakiesityksiä, jotka liittyvät vammaisten henkilöiden asemaan ja joilla olisi budjettivaikutuksia menoja li-

säävään suuntaan, eduskunnalle ei ole viime aikoina tullut. Toivoisin, että eräs toinenkin aloitteeni, jonka olen tällä eduskuntakaudella laatinut, eli se, että vaikeavammaiset henkilöt saisivat oikeuden henkilökohtaiseen avustajaan, tulisi hyväksytyksi ja hallituksen esityksenä eduskunnan käsittelyyn.

Muutaman viikon kuluttua eduskunta saa käsitteilyynsä vammaispoliittisen selonteon, missä yhteydessä voimme käydä perusteellisempaa keskustelua eri-ikäisten vammaisten henkilöiden ja heidän perheittensä asemasta.

Keskustelu päättyy.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään ja asia lähetetään työelämä- ja tasa-arvovaliokuntaan.

19) Hallituksen esitys laeiksi julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain 5 luvun 4 §:n ja 7 luvun 3 §:n sekä työttömyysturvalain 2 luvun 20 §:n ja 7 luvun 5 §:n muuttamisesta

Lähetekeskustelu

Hallituksen esitys HE 45/2006 vp

Toinen varapuhemies: Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään työelämä- ja tasa-arvovaliokuntaan.

Keskustelu:

¹ **Markus Mustajärvi /vas:** Arvoisa puhemies! Tässä hallituksen esityksessä on kolme tärkeää kohtaa. Ensimmäisenä on tämä yritysten laajennettu oikeus saada palkkatukea myöskin määräaikaisiin työsuhteisiin. Tosin minä ihmetelen sitä, minkä takia tätä kohtaa on niin tiukasti tulkittu, kun aiemmankin lain mukaan tuki yrityksille määräaikaisiin työsuhteisiin olisi ollut mahdollinen, jos sitä lakia olisi joustavasti tulkittu.

Toisena kohtana on tämä matka-avustus, laajennettu oikeus käyttää sitä työmarkkinatuella joutuneille. Kaksi vuotta sitten minä kysyin työministeri Filatovilta kirjallisella kysymyksellä, onko tarvetta laajentaa tätä oikeutta. Silloin vastaus oli, että ei ole, mutta nyt kaksi vuotta myöhemmin hän itse on tuonut tällaisen esityksen tänne saliin käsiteltäväksi.

Kolmantena on sitten negatiivisempi asia. Työnhakusuunnitelmat, aktivointisuunnitelmat,

kotoutumissuunnitelmat ja työllistymisohjelman toteuttaminen velvoittavat työtöntä heti, mutta ne eivät millään lailla velvoita sitten viranomaista, eli tämä suunnitelma on jonkunlainen sopimus viranomaisen ja työttömän välillä, mutta sopimus se olisi vaan silloin, jos se velvoittaisi aidolla tavalla kumpaakin osapuolta. Nyt se velvoittaa vain työtöntä, mutta ei viranomaista.

² **Jouko Laxell /kok:** Arvoisa puhemies! Hallituksen esitys julkisista työvoimapalveluista on minulle henkilökohtaisesti mielenkiintoinen sen takia, että olen tehnyt käsiteltävää pykälää koskevan aloitteen. Aikaisemmin työvoimakoulutuksen, erityisesti ohjaavan koulutuksen jälkeen oli mahdollisuus tehdä määräaikainen työsopimus yrityksen kanssa ja saada palkkatukea työvoimakoulutuksessa olleen työttömän palkkaamiseen. Kysymys oli palvelukokonaisuudesta, jolla pyrittiin luomaan työvoimakoulutuksessa olleiden työllistymistä.

Nyt tätä mahdollisuutta ei enää ole, koska julkisista työvoimapalveluista annetun lain 7 luvun 3 §:ssä palkkatukea voidaan myöntää määräaikaisiin työsopimuksiin vain sillä perusteella, että yritys palkkaa vajaakuntoisen, pitkäaikaistyöttömän tai vaikeasti työllistettävän henkilön tai että yritys palkkaa työttömän oppisopimuskoulutukseen tai että yritys palkkaa työttömän metsänparranustoihin.

Arvoisa puhemies! Vielä viime vuonna pykälämuotoilu oli seuraava: Yritykselle työllistämistukea voidaan myöntää vain toistaiseksi voimassa olevan työsopimuksen perusteella. Työllistämistukea voidaan kuitenkin myöntää määräaikaisen työsopimussuhteen perusteella yritykselle ensinnä yhdistelmätukena, toisena oppisopimuskoulutukseen, kolmantena palvelukokonaisuuteen liittyvän työtilaisuuden järjestämiseksi vaikeasti työllistettävän työllistymisedellytysten parantamiseksi. Lakiin pitäisi saada takaisin tuo palvelukokonaisuus, joka mahdollistaisi palkkatuen antamisen yritykselle, joka työllistäisi työvoimakoulutuksessa olleen henkilön määräaikaiseen työsuhteeseen välittömästi työvoimakoulutuksen jälkeen.

Keskustelu päättyy.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään ja asia lähetetään työelämä- ja tasa-arvovaliokuntaan.

20) Hallituksen esitys laiksi eräiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden kansalaisten työntekoa koskevien tietojen rekisteröinnistä, ulkomaalaislain 85 §:n muuttamisesta sekä ulkomaalaisrekisteristä annetun lain 5 ja 7 §:n muuttamisesta

Lähetekeskustelu
Hallituksen esitys HE 46/2006 vp

Asia lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti työelämä- ja tasa-arvovaliokuntaan.

21) Hallituksen esitys valtion tuella rahoitettujen vuokra- ja osaomistusasuntojen asukasvalinnan sekä omistusasuntolainojen tuen myöntämisen perusteita koskevaksi lainsäädännöksi

Lähetekeskustelu
Hallituksen esitys HE 47/2006 vp

Toinen varapuhemies: Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään ympäristövaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan on annettava asiasta lausunto.

Keskustelu:

¹ **Ahti Vielma /kok:** Arvoisa puhemies! Asuntosektori on eräs tärkeimmistä asiakokonaisuuksista koko maassa ja myös luonnollisesti täällä eduskunnassa. Ja jos noin yleisesti ottaen sanoo tilanteesta jotain, niin kaiken kaikkiaan Suomessa kyllä asuntosektori on hoidettu hyvin tai ainakin melko hyvin, vaikka tietysti kritiikin aiheita jokapäiväisessä elämässä aina löytyy.

Täällä on aikaisemmin tänä päivänä ihmetelty maatalouden tukiin liittyvän lainsäädännön monimutkaisuutta. Aivan yhtä monimutkainen lainsäädäntö on Suomessa myöskin asumisen osalta. Se on todellinen viidakko, ja mielestäni olisi kokonaisuudistus ehdottomasti tehtävä ja mahdollisimman pian. Ei voi jatkaa sillä tavalla, että tehdään muutoksia muutoksien päälle ja yhä monimutkaisempi järjestelmä on perustana ja kunnissa, yksityisissä yrityksissä sekä valtionhallinnossa tarvitaan koneistoa mielestäni pelkästään sen vuoksi, että lainsäädäntö on monimutkainen. Pitäisi yksinkertaistaa, pitäisi pelkistää ja pistää lainsäädäntöön vain oleelliset, keskeiset asiat ja siirtää sitten ministeriöiden päätettäväksi tai ase-

tuksilla määrättäviksi kaikki muut asiat. Tätä minusta pitäisi ryhtyä miettimään mahdollisimman pian.

Tämän lakikokonaisuuden muutosten osalta haluan puuttua vain tähän asukkaiden valintakohtaan. Kun on kysymys sosiaalisesta asuntotuotannosta, niin perustelut tietysti valinnassa ovat myös sosiaalisia, se on ihan selvä asia, siis se pitää ottaa peruslähtökohdaksi. Mutta esimerkiksi 4 a §:ssä todetaan, että asukasvalinnan tavoitteena on, että aravavuokra-asunnot osoitetaan vuokra-asuntoa eniten tarvitseville ruokakunnille ja samalla pyritään vuokratalojen monipuoliseen asukasrakenteeseen ja sosiaalisesti tasapainoiseen asuinalueeseen.

Arvoisa puhemies! Tämä on ongelma monella paikkakunnalla, eli tulee liian paljon aravavuokrataloja esimerkiksi samoille alueille ja syntyy sosiaalisesti epätasapainoisia alueita. Siitä on meillä kaupungeissa paljon esimerkkejä, ja tämä pitäisi ottaa huomioon jo kaavoituksessa niin, että tällaisia kohteita sijoitettaisiin eri puolille vapaarahoitteisen asuntotuotannon kanssa hyvässä sovussa samalla alueella oleviksi kokonaisuusiksi.

Sitten 4 b §:ssä todetaan, että etusijajärjestyksestä voidaan yksittäistapauksessa poiketa, jos se on perusteltua hakijaruokakunnan erityisolosuhteet, paikkakunnan vuokra-asuntotilanne taikka vuokratalon tai asuinalueen asukasrakenne huomioon ottaen. Tämä on nyt tämänkin lainsäädännön osalta yksi kohta, joka on todella tulkinnanvarainen, monimutkainen. Siinä onkin sitten ihmettelemistä niillä, jotka valintoja tekevät, kun yleensä näissä asioissa jonot ovat aika pitkiä ja juuri koskaan ei täysin tyytyväisiä olla sitten valintoihin, ja kun tuon pykälän momentin perusteella ratkaisua joutuu tekemään, niin voi sanoa sataprosenttisella varmuudella, että myöskin tyytymättömiä sen jälkeen on. Pitäisi olla selkeämpiä ja yksinkertaisempia ohjeita.

Sitten saman pykälän eli siis 4 b §:n 3 momentti mahdollistaa sen, että annetaan etusija asunnon sijaintikunnan jäsenelle. Se on sinänsä aivan järkevä peruste. Ei ole mielekästä, että joku kunta rakentaa paljon vuokrataloja, vuokra-asuntoja, ja sitten oman kunnan asukkaat eivät tavalla tai toisella tietyissä tilanteissa olisi etusijalla, vaan kenties käytäntö johtaisi siihen, että he joutuisivat jopa lähtemään pois paikkakunnalta. Tämä on ihan järkevää rakentamisen ja asukkaiden sijoittamisen kannalta, mutta se saattaa olla

tietyissä tilanteissa jälleen kohta, joka aiheuttaa vaikeuksia nimenomaan valitsijoille.

Eli tässä vain muutama esimerkki taas tästä uudistuksesta, joka on vireillä. Täällä on paljon tulkinnanvaraisuuksia, monimutkaisia pykälien kohtia. Minä toivon, että kun valiokunta tätä käsittelee, niin tämä siellä ainakin perustelujen osalta yksinkertaistuisi.

² **Raimo Vistbacka /ps:** Arvoisa herra puhemies! Tämä hallituksen esityshän perustuu mitä ilmeisimmin eduskunnan oikeusasiamiehen kahteen päätökseen, jotka koskettavat Helsingin kaupungin valintoja. Niissä päätöksissä apulaisoikeusasiamies totesi, että senhetkisen eli tämänhetkisen lain mukaan kunta, joka on rakentanut vuokrataloja, ei voi asettaa oman kunnan asukkaita etusijalle. Mielenkiintoista siinä oikeusasiamiehen päätöksessä oli se, että tämä on niin sanottua yhteiskunnallista päätöksentekoprosessia, jolloin viime kädessä eduskunta voi ratkaista, millä tavoin ratkaistaan sitten tämä valinta, ja se ei kuulu siltä osin sitten laillisuusvalvojalle.

Siltä osin olen ihan samaa mieltä, mitä ed. Vielma sanoi, että nämä pykälät ovat tulkinnanvaraisia. Mutta se on kyllä tällä kertaa myönnettävä, että tämä hallituksen esitys kuitenkin selkeyttää nykyistä tilannetta nimenomaan täällä Pääkaupunkiseudulla, jolloin ongelmaksi muodostui Helsingin kaupungin asukkaiden valinta niihin asuntoihin, jotka olivat Helsingin kaupungin määräysvallassa. Tämä on se sana minun mielestäni, joka tällä hetkellä tässä hallituksen esityksessä on ratkaiseva, jolloin etusijalle asetetaan ne henkilöt, jotka ovat jo kirjoilla siinä kaupungissa.

Mutta myönnän, niin kuin ed. Vielma täällä totesi, että nämä pykälät kyllä varmasti aiheuttavat näissä kansalaisissa monenlaisia tulkintoja sen jälkeen, kun itse eivät ole päässeetkään niiden valittujen joukkoon.

³ **Esko Ahonen /kesk:** Arvoisa herra puhemies! Itse olen ollut, niin kuin aiemmin olen todennut, kiinteistövälitysliikkeessä ja myös isännöitsijätoimistossa, jossa hoidettiin isännöitsijätehtäviä, suorittamassa näitä asukasvalintoja. Kuten ed. Vielma tuossa edellä totesi, niin tämä pykäläviidakko ja nimenomaan nämä perusteet, joitten perusteella valinnat tehdään, nämä vaativat todella paljon selkeyttämistä.

Mutta toisaalta myös nostaisin keskusteluun osittain senkin, että meillä on paljon vuokrataloja, jotka ovat jääneet jälkeen, jotka eivät vastaa enää nykyajan vaatimuksia ja ovat sen takia tyhjiillään ja sitä kautta ajautuneet erittäin vaikeaan taloudelliseen asemaan. Meidän myös pitäisi täällä salissa miettiä näitten talojen kohtaloa.

Keskustelu päättyy.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään ja asia lähetetään ympäristövaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan on annettava asiasta lausunto.

22) Hallituksen esitys laiksi polttoainemaksusta annetun lain 6 §:n muuttamisesta

Toinen käsittely, ainoa käsittely
Hallituksen esitys HE 15/2006 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö VaVM 1/2006 vp

Lakialoite LA 37/2004 vp, 42/2005 vp
Toimenpidealoite TPA 23/2004 vp

Toinen varapuhemies: Ensin käydään keskustelu asiasta kokonaisuudessaan. Sen jälkeen päätetään toisessa käsittelyssä lakiehdotuksista, joista ensimmäisessä käsittelyssä päätetty, hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä. Lopuksi päätetään ainoassa käsittelyssä toimenpidealoitteesta.

Menettelytapa hyväksytään.

Keskustelua ei synny.

Ensimmäisessä käsittelyssä päätetty lakiehdotus hyväksytään.

Eduskunta pysyy ensimmäisessä käsittelyssä tekemässään päätöksessä lakialoitteisiin sisältyvien lakiehdotusten hylkäämisestä.

Lakiehdotusten toinen käsittely päättyy.

Eduskunta yhtyy valtiovarainvaliokunnan ehdotukseen toimenpidealoitteen hylkäämisestä.

Asia on loppuun käsitelty.

23) Hallituksen esitys laiksi ulkomaanedustuksen korvauksista

Toinen käsittely

Hallituksen esitys HE 50/2005 vp

Hallintovaliokunnan mietintö HaVM 4/2006 vp

Toinen varapuhemies: Ensimmäisessä käsittelyssä päätetty lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotus hyväksytään.

Lakiehdotuksen toinen käsittely päättyy.

Hallintovaliokunnan mietintöön sisältyvä lausumaehdotus hyväksytään.

Asia on loppuun käsitelty.

24) Hallituksen esitys laiksi ulosottolain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Toinen käsittely

Hallituksen esitys HE 13/2005 vp

Lakivaliokunnan mietintö LaVM 5/2006 vp

Lakialoite LA 31/2004 vp, 20, 30, 41/2005 vp

Toinen varapuhemies: Ensimmäisessä käsittelyssä päätetty, hallituksen esitykseen sisältyvät lakiehdotukset voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelu:

¹ **Raimo Vistbacka /ps:** Arvoisa herra puhemies! Minulla ei ollut mahdollisuutta ensimmäisessä käsittelyssä olla mukana keskustelussa, silloin kun tämä hallituksen esitys lakivaliokunnan mietintönä oli täällä.

Kokonaisuutena voi todeta, että voi yhtyä hyvin pitkälle valiokunnan mietintöön ja myöskin hallituksen esitykseen siltä osin, että täällä kohtuullistetaan muutamia maksuja ja kohtuuttomuuksia, mitä lakiin sisältyy tällä hetkellä. Eräs asia, josta itse haluan muutamana sanan sanoa, liittyy tähän lausumaehdotukseen, jossa nyt on yksimielisyyteen valiokunta päässyt sitten tämän osalta, eli että oikeusministeriö seuraa saatavalle ulosotossa tulevan kertymän ja ulosotto-

maksujen suhdetta ulosottotoimessa ja että tämän suhteen pysyminen velallisen kannalta kohtuullisena turvataan tarvittaessa ulosottomaksuja koskevaa sääntelyä muuttamalla.

Itse kun olen seurannut joskus enemmän ja tällä hetkellä hieman vähemmän tätä ulosottotoimintaa, niin itselleni on monta kertaa jäänyt vaan mieleen se, että meillä on hyvin paljon sellaisia velallisia, jotka omatta syyttäänkin ovat joutuneet velkakierteeseen laman aikana, ja meillä on tämä säännös muotoutunut sillä tavoin, että ensimmäiseksi peritään korot ja korkoa korolle ja sen jälkeen sitten vasta päästään pääomaan. Tämä on aiheuttanut sen, että meillä on sellaisia ulosottokierteessä olevia henkilöitä, jotka eivät koskaan elämässään tule pääsemään siitä irti, vaikka meillä nyt on oikeusministeriön esityksenä lakivaliokunnassa eräs laki, joka mahdollistaa perinnän lakkaamisen, mikäli muistan oikein, vuonna 2008, jos velkoja ei siihen sitä ennen puutu tai aktivoi uudelleen näitä vanhoja velkoja.

Meillähan on voimassa olevassa ulosottolain 4 luvun 31 §:ssä, sen loppuosassa maininta, jossa todetaan: "Jos velkoja on saapa korkoa, pantakoon se korkomäärä, mikä ensimmäiseen maksuun asti on kasvanut, pääomaan, alköönkä koronlaskua jatkettako; se mikä korosta puuttuu, sittenkuin ensinmainittu korko ynnä pääoma on maksettu, niinkään velkojalle korvattava ulosmitatuista varoista." Tämä säännöshän koskettaa pykälän alkuosan mukaan erityistilanteita, joissa puhutaan oikeudesta elinkorkoon tahi muuhun velallisen elinaikana tai muuten määräämättömänä aikana suoritettavaan etuun tai tuloon.

Oma käsitykseni on se, että näissä erityistilanteissa meillä olisi kyllä velvollisuus säätää sellainen lainsäädäntö, jossa myöskin näitten perintöjen osalta ensiksi maksettaisiin se pääoma, lyhennettäisiin sitä, ja silloin velallisella on edes jokin mahdollisuus siihen, että hän selviää siitä, koska meillä on säännöksiä myös siitä, että tuomioistuin voi kohtuullistaa korkoja. Tiedän, vaikka en ole valiokunnan jäsen, että tällä lausumalla on ollut ilmeisesti tarkoitus se, että seurataan tällaisten kohtuuttomien tilanteitten olemassaoloa.

Tähän liittyvät myös eräät toiset ongelmatilanteet, jotka ovat konkretisoituneet nimenomaan tämän johdosta, koska meillä on vielä näitä vanhoja saatavia, joissa korko on erittäin korkea. Kun puhutaan näitten päätösten mukaisesta, jopa 16—18 prosentin korosta, niin on aivan

luonnollista, että kun ja jos velallisella on jotakin realisoitavaa omaisuutta, niin eihän velkoja halua realisoida kovinkaan herkästi sellaista omaisuutta, vaikka hän saisi siitä kaiken, kun hän saa kuitenkin kovan tuoton korkojen kautta. Minun käsitykseni on se, että pankkikorko lieenee muutama prosentti ja vähän sijoitettunakin alle 10, ja tässä saa kuitenkin hieman alle 20 prosenttia. Nämä ovat sellaisia ongelmatilanteita, joihin olisin toivonut valiokunnan hieman tarkemmin puuttuvan, mutta onneksi tämä lausuma nyt on sen suuntainen, että oikeusministeriössä nyt ainakin tiedetään, mitä valiokunta on tarkoittanut.

² **Esko Ahonen /kesk:** Arvoisa herra puhemies! Lakivaliokunnan mietintö 5/2006 hallituksen esityksestä 13/2005 on todella yksimielinen, ja tätä tehtiin ja rakennettiin kyllä pitkään ja harmaudella.

Ennen kaikkea tässä mietinnössä aiheutti valiokunnassa keskustelua 6 luvun 4 § eli varojen kohdentaminen saatavan eri osille. Tämän pykälän mukaan ulosottomiehen on kohdennettava kertyneet varat ensin kunkin saatavan korolle ja sen jälkeen pääomalle ja viimeksi kuluille, jolleivät asianomaiset ole muuta sopineet. Valiokunnassa keskusteltiin asiasta ja vaihdettiin erinäisiä mielipiteitä siitä, mitä ed. Vistbackakin omassa puheenvuorossaan edellä esitti, olisiko syytä näitä kohdentaa ensin pääomaan ja sen jälkeen vasta korkoihin.

Sen vuoksi me valiokunnassa päädyimme yksimielisesti siihen, että valiokunta pitää välttämättömänä, että oikeusministeri ulosottolain kokonaisuudistuksen neljännen vaiheen käsittelyn yhteydessä esittää valiokunnalle selvityksen siitä, onko nyt hyväksyttävää pykälää perusteltua jossakin suhteessa muuttaa pitkäaikaisten velkaongelmien helpottamiseksi. Me todella toivomme, että kun tämä viimeinen ulosottolain paketti tulee oikeusministeriöstä, tähän asiaan olisi otettu sitten reipas ja selkeä kanta.

Keskustelu päättyy.

Ensimmäisessä käsittelyssä päätetyt lakiehdotukset hyväksytään.

Eduskunta pysyy ensimmäisessä käsittelyssä tekemässään päätöksessä lakialoitteisiin sisältyvien lakiehdotusten hylkäämisestä.

Lakiehdotusten toinen käsittely päättyy.

Eduskunta hyväksyy lakivaliokunnan mietintöön sisältyvän lausumaehdotuksen.

Asia on loppuun käsitelty.

25) Hallituksen esitys laiksi tieliikennelain muuttamisesta

Toinen käsittely

Hallituksen esitys HE 224/2005 vp

Liikenne- ja viestintävaliokunnan mietintö LiVM 6/2006 vp

Toinen varapuhemies: Ensimmäisessä käsittelyssä päätetty lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelu:

¹ **Raimo Vistbacka /ps:** Arvoisa puhemies! Tämä liikennevaliokunnan mietintö on varmasti hyväksyttävissä kaikilta osin, mutta haluan erityisesti kiinnittää huomiota tämän 105 a §:n perusteluihin, jotka vielä ihan viime vaiheessa tartentuivat lähinnä tahallisuuden osalta, koska hallituksen esityksen perusteluista ei saanut selvää, kuka loppujen lopuksi sitten vastaa niistä työaikarikkomuksista taikka siitä, kun määritellään jonkun tavaran kuljetus ja sitten joudutaan ajamaan ylinopeudella, kun pitää saada tavara määrättyyn aikaan perille.

Tässä valiokunnan pykäläperusteluissa on nyt mielestäni ansiokkaasti tämä esitetty ja siihen saatiin oikein professoritason asiantuntemusta käsitykseni mukaan, jolloin, kun puhutaan sanasta "ilmeinen", se omalta osaltaan sitten selvittää viranomaisten osalta, lähinnä poliisin ja syyttäjien ja oikeuden osalta, sitä, missä tilanteessa kuljettaja joutuu rangaistukseen, missä tilanteessa ajoaikojen tekijä, laatija, sihteeri esimerkiksi, jonka tehtäväksi tämä on annettu, ja missä tilanteissa yrityksen johtaja.

Ja tänään mitä ilmeisimmin tähän hallituksen esitykseen liittyvä oikeudenkäynti on ollut vireillä eli Konginkankaan onnettomuuden käsittely. Siellähän syyttäjät on nyt haastanut myöskin yrityksen eli toimeksiantajan, mutta on nähtävissä vaan se, mikä vastuu heillä on, kun meillä ei sellaista lainsäädäntöä silloin ole ollut. Mutta tässä tämä lainsäädäntö antaisi siihen vastauksen.

Keskustelu päättyy.

Lakiehdotus hyväksytään.

Lakiehdotuksen toinen käsittely päättyy.

Asia on loppuun käsitelty.

26) Hallituksen esitys laiksi eräiden Euroopan yhteisön jäsenvaltioista olevien liikenteenharjoittajien kiellosta harjoittaa Suomen sisäistä liikennettä

Toinen käsittely

Hallituksen esitys HE 23/2006 vp

Liikenne- ja viestintävaliokunnan mietintö LiVM 7/2006 vp

Toinen varapuhemies: Ensimmäisessä käsittelyssä päätetty lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelu:

¹ **Lasse Virén /kok:** Arvoisa herra puhemies! Hallituksen esitys 23 tältä vuodelta, kabotaasi-kiellon jatkaminen eliikka Suomen sisäisen kuljetustuen jatkaminen, on välttämätön, mutta se ei kuitenkaan riitä. Eduskunta on nyt hyväksymässä kiellon Tšekin, Viron, Latvian, Liettuan, Puolan, Unkarin ja Slovakian tavaraliikenteen harjoittajille Suomen sisäisiin tiekuljetuksiin vuoden 2008 huhtikuun loppuun. Tälle päätökselle annan täyden tuen, mutta samalla totean, että kabotaasi-kiellon jatkaminen ei yksin riitä toimenpiteeksi suomalaisten kuljetusyritysten tasapuolisten kilpailuedellytysten turvaamiseksi.

Herra puhemies! Seuraavaksi muutama välitön toimenpide asian parantamiseksi:

Laitonta kabotaasiliikennettä on valvottava. Teollisuus, kauppa ja muut kuljetusasiakkaat haavevat kustannussäästöjä, mikä on paikoin johtanut hyvinkin outojen, jopa laittomien keinojen käyttöön. Luvattomia ulkomaalaisia ajoneuvoja saatetaan kiellosta huolimatta käyttää kabotaasikuljetuksissa eli maamme sisäisissä tavarankuljetuksissa. Onko hallitus aikonut tehdä jotain tämän ongelman ratkaisemiseksi?

Venäläisen kuljetuskaluston ja lupien valvontaa on tiukennettava. Kysynkin, miten suomalaisen kuljetusyritystä kykenee jatkossa toimimaan

ja työllistämään kuljettajia, kun viranomaiset näyttävät kantavan enemmän huolta ulkomaiden yrittäjien kilpailukyvyistä. Esimerkiksi venäläiset ajoneuvot ovat saaneet pitkään tulla Suomeen sovittuja suuremmilla kokonaispainoilla eikä ylipainolupia ole Suomessa heiltä juuri kysytty. Toisin ovat asiat Venäjän puolella rajaa. Jokainen suomalainen kuorma punnitaan, eikä tulisi kuuloonkaan, että kertaluvalla voisi lupaa leimaamatta matkustaa rajan yli Venäjälle useita kertoja.

Polttoaineen tuontimääräykset myöskin on saatava pikaisesti kuntoon. Räikeänä esimerkkinä epätasa-arvosta ovat myös polttoaineen tuontia koskevat määräykset. Venäläiset saavat tankeissaan tuoda polttoainetta vapaasti Suomeen tuhatkin litraa eli kaiken sen, minkä ajoneuvojen isoihin tankkeihin mahtuu, kun taas suomalaiset ovat saaneet tuoda Venäjältä rangaistuksen uhallakin enintään 400 litraa polttoainetta. Nyt on komissiokin EU:n kansalaisten puolesta jo puuttunut tähän epäkohtaan vaatien Suomelta pikaista korjausta asiaan. Suomen viranomaiset ovat tilannetta toistaiseksi päivitelleet saamatta muuta aikaiseksi. Toivon mukaan nämä epäkohdat saadaan viimeinkin pian korjatuksi, koska tänä päivänä polttoaineiden hinnat näyttävät jatkuvasti kohoavan ja hallitus ei reagoi yrittäjien ahdistukseen millään muotoa.

Herra puhemies! Kaikki tien käyttäjät myös mukaan tienpidon rahoitukseen. Kuljetusala on pitkään ollut huolissaan maamme tiestön huonosta kunnosta ja vaatinut lisää tiemäärärahoja budjettiin. Tiehallintokin on antanut ymmärtää, että tämä kansalaisomaisuutemme rapistuu kaiken aikaa määrärahojen puutteessa. Kuljetusalan etujärjestökin Skal on myös viestittänyt eduskuntaan päin huolensa siitä, että suomalaiset kuljetusyritykset joutuvat maksamaan tien käytöstä Euroopassa, mutta Suomi ei tiemaksuja ulkomaalaisilta ajoneuvoilta peri.

Vaatus kaikkien tien käyttäjien osallistumisesta tieverkkomme kunnossapidon rahoitukseen on mielestäni erittäin perusteltua. Ihmettelen ministeri Huovisen ja virkamiesten erittäin kielteistä kantaa asiaan. Mielestäni on jopa outoa se, että ulkomaiset tien käyttäjät eivät lainkaan osallistu tiestömme kustannuksiin. Rohkeutta meiltä näyttää puuttuvan, mutta ei venäläisiltä, jotka tieliikennesopimustemme vastaisesti ovat taas kerran parhaillaan rahastamassa ylimääräisiä euroja jokaiselta suomalaiselta rajan-

ylittäjältä. Onko Suomi harkitsemassa tähän jo vastatoimia?

Tiemaksujärjestelmän luomisessa kyse ei ole mistään nappikaupasta. Jos esimerkiksi E18-tielle asetettaisiin samansuuruiset tiemaksut, joita Saksassa raskaalta liikenteeltä peritään, Suomen valtio saisi ulkomaalaisilta kuorma-autoilta, joista valtaosa on venäläisiä, tiemaksuja nykyvolyymeilla noin 20 miljoonaa euroa vuodessa. Mikäli liikennevirta Suomen ja Venäjän välillä kasvaa ennustetulla tavalla, tämä summa moninkertaistuisi jo vuoteen 2010 mennessä.

Herra puhemies! Esitänkin, että ministeriö pikaisesti selvittää ajettuun matkaan perustuvan maksujärjestelmän käyttöönottamisen mahdollisuudet. Kerätyt tiemaksut on direktiivin määräysten mukaisesti korvamerkittävä ja palautettava tiestön kunnon, päällysteiden, lisäkaistojen sekä liikenneinformaation kehittämiseen. Näillä rahoilla olisi viimein mahdollisuus luoda älykästä tieverkkoa Suomeen ja samalla parantaa liikenneturvallisuutta. Lisäksi tämä kaikki on mahdollista tehdä direktiivin mukaan niin, että on mahdollista alentaa suomalaisten kuljetusyritysten maksamia veroja, jotta kokonaisverotus ei kirisi-tyisi.

Herra puhemies! Uhkana on myös suomalaisten kuljetusyritysten ulosliputus, jollei suomalaisten yritysten kilpailuasemaa kohenneta. Kuten edellä kerrotut esimerkit osoittavat, on syytä olla aidosti huolissaan suomalaisen tavarankuljetuselinkeinoon kilpailukyvyyn säilymisestä Suomessa. Suomen teollisuus siirtää yhä kiihtyvällä vauhdilla yritystoimintaansa ja tuotantoaan muihin EU-maihin, jopa kauemmaksikin. Ulkomaille toimintojaan siirtävien yritysten joukkoon on varmasti liittymässä yhä enemmän myös kuljetusyrityksiä. Viimeistään kolmen vuoden kuluttua kabotaasiliikenteen kiellon loppuessa suomalainen kuljetuselinkeino kohtaa myös kotimaan markkinoilla erityisesti Baltian ja muiden uusien EU:n jäsenmaiden hintakilpailun. Lähivuodet ovat valtiollalle suuri haaste liikenteen verotuksen ja alan kustannusten saamiseksi kilpailukykyisiksi muihin EU-maihin verrattuna. Erityisen vaativa tavoite on tasapainon palauttaminen Suomen ja Venäjän väliseen maantieliikenteeseen.

Eduskunnan on herättävä, ennen kuin suomalaisen kuljetusyrityksen ainoaksi selviytymisstrategiaksi jää perustaa yhtiö johonkin muuhun EU-maahan ja toimia sieltä käsin alhaisemmin

kustannuksin Suomen sisäisillä kuljetusmarkkinoilla. Tämä on kolmen vuoden päästä suurin piirtein meillä edessä, niin että siihen kannattaa nyt varautua ja paneutua toden teolla.

² Reino Ojala /sd: Arvoisa puhemies! Tässä hallituksen esityksessä ehdotetaan, että Suomi jatkaisi Tšhekin, Viron, Latvian, Liettuan, Puolan, Unkarin ja Slovakian tavaraliikenteen harjoittajien kieltoa ajaa Suomen sisäisiä kuljetuksia vuoden 2008 huhtikuun loppuun, kun se kielto lakkaisi liittymisestä unioniin tehdyn sopimuksen mukaan muuten tämän vuoden huhtikuun lopussa. Täältä mietinnöstä sitten ilmenee, että on tarkoitus, että kolmen vuoden kuluttua tämä vapautuu koko unionin alueella, ja tästä käytiin valiokunnassa mielenkiintoinen keskustelu, jatketaanko tätä tässä vaiheessa kahdella vuodella vai pitäisikö suoraan ottaa se kolme vuotta. Tässä oli kuitenkin rinnalla se keskustelu, joka käytiin peräkärriksen leveydestä tämän talven aikana, kun vuonna 97 tehtiin se päätös, että niitä pitää 5 senttiä kaventaa, ja kuitenkin niitä katsastettiin vielä vuonna 2004 leveämpinä ja aiheutettiin Suomessa, toisin kuin esimerkiksi Ruotsissa, tilanne, joka oli vähän epäselvä näitten kuljetusyrityksien kannalta. Tässä haluttiin selvästi viestittää, että tämä tilapäinen järjestely, joka päättyy 1.5.2008, on kaksi vuotta voimassa ja sitten liikenneministeriössä asetetaan työryhmä, joka katsoo, onko sellaisia vakavia markkinahäiriöitä olemassa, että sen jälkeen pitäisi vielä yhdellä vuodella jatkaa. Mutta tämä on kuitenkin eduskunnan selvä viesti alan yrittäjille, että kaksi vuotta on aikaa ja sitten siirrytään vapaaseen kilpailuun myöskin näiden maiden osalta.

³ Raimo Vistbacka /ps: Arvoisa herra puhemies! Se, mitä ed. Ojala tässä lopussa totesi, on tulkittava niin, että on otettu opiksi siitä, mitä mahdollisesti niin sanottujen leveiden kuorma-autojen osalta, moduulirekkojen osalta, silloin aikoinaan tehtiin, jossa ministeriö ei kuitenkaan muuttanut vastaavasti lainsäädäntöä siltä osin, että sallittiin näitten rekisteröinti. Tässä on nyt selvästi ilmaistu se, mihin saakka tämä kabotaasikielto on voimassa.

Mutta suurin ongelma tällä hetkellä on juuri se, mitä ed. Virén sanoi. Myöskin kirjalliseen kysymykseen ministeri on vastannut, että Venäjältä tuleva kuorma-autoliikenne harjoittaa jonkin verran Suomessa kabotaasiliikennettä, mutta sitä

ei ole tarkoin pystytty selvittämään, kuinka paljon, ja vaarana tässä on se, että sitä on aika paljon, koska viime vuosien aikana suomalaisia kuorma-autoyrittäjiä on siirtynyt harjoittamaan liikennettä Venäjän puolella. He tuntevat Suomen olosuhteet, ja on myös suhteet yrityksiin jne., ja se mahdollistaa, että nämä Suomesta lähtöisin olevat kuorma-autoyrittäjät harjoittavat venäläisellä kalustolla kabotaasiliikennettä Suomessa. On arvioitu, että joissakin kuorma-autoissa on jopa 1 700 litraa polttoainetta, kun ne tulevat Suomen puolelle, eli he pystyvät täällä harjoittamaan liikennettä ainakin jonkin verran niin, ettei tarvitse ostaa lainkaan Suomesta polttoainetta, ja tämä on mielestäni kyllä yhteiskunnalle suuri ongelma.

⁴ **Lasse Virén /kok:** Arvoisa puhemies! Muutama seikka vielä, koska ne tulivat esille. Ed. Ojala otti leveän kuljetuskaluston kaventamisasian. Sehän on selvä asia, että vuonna 97 tuli määräys kaventaa yli 22-metriset autot 255:een, ja siitä ei liikenneministeriö pitänyt mielestäni tarpeeksi hyvin kiinni. Minä katson kyllä, että tässä on pitkälle ministeriön vikaa, että se on antanut hyväksynnän siihen, että näitä leveitä autoja on saanut katsastaa vielä vuoteen 2004, niin kuin ed. Ojala sanoi.

Näihin Venäjän asioihin: Nämähän, mitä ed. Vistbacka toi näitä polttoaineasioista, ovat vanhat Neuvostoliiton aikaiset sopimukset. Kyllä nämä pitäisi nyt tämän hallituksen saada kuntoon ja mennä tähän normaaliin EU-käytäntöön.

Keskustelu päättyy.

Lakiehdotus hyväksytään.

Lakiehdotuksen toinen käsittely päättyy.

Asia on loppuun käsitelty.

27) Hallituksen esitys laiksi opintotukilain muuttamisesta

Toinen käsittely, ainoa käsittely
Hallituksen esitys HE 9/2006 vp
Sivistysvaliokunnan mietintö SiVM 3/2006 vp
Lakialoite LA 22, 59, 112, 131, 140/2003 vp, 96, 113, 125/2004 vp, 84, 108, 125, 152/2005 vp, 19, 23/2006 vp
Toimenpidealoite TPA 9/2003 vp

Toinen varapuhemies: Ensin käydään keskustelu asiasta kokonaisuudessaan. Sen jälkeen päätetään toisessa käsittelyssä lakiehdotuksista. Ensimmäisessä käsittelyssä päätetty, hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä. Lopuksi päätetään ainoassa käsittelyssä toimenpidealoitteesta.

Menettelytapa hyväksytään.

Keskustelu:

¹ **Jutta Urpilainen /sd:** Arvoisa puhemies! Jätin viime syksynä eduskunnalle sekä talousarvioaloitteen että lakialoitteen, joissa esitettiin opintotukeen sovellettavia vanhempien tulorajoja nostettavaksi 15 prosentilla. Tein nämä aloitteet sen takia, että tällä toimenpiteellä pystyttäisiin parantamaan kaikista heikoimmassa asemassa olevien opiskelijoiden taloudellista tilannetta. Olenkin hyvin tyytyväinen siitä, että hallituspuolueiden eduskuntaryhmät pääsivät tästä asiasta yksimielisyyteen viime syksynä ja hallitus toi täsmälleen aloitteeni mukaisen lakiesityksen meille eduskuntaan, jota olemme sivistysvaliokunnassa hyvässä, sulassa sovussa käsitelleet. Tässä ongelma on se, että vanhempien tulorajat ovat jääneet vuoden 93 tasolle ja se on käytännössä johtanut siihen, että hyvinkin pienituloisesta perheestä tulevat nuoret opiskelijat ovat jääneet kokonaan ilman opintotukea sekä myöskin oikeutta nostaa opintolainaa. Nyt tämä hallituksen esitys käytännössä parantaa 11 500 opiskelijan opintorahaa ja 1 100 opiskelijan asumislisää. Myös kokonaan uuden tuen piiriin tulijoita on noin 2 000—3 000, joten voidaan sanoa, että tämä hallituksen esitys on erittäin merkittävä.

Arvoisa puhemies! Haluaisin vaan lopuksi todeta sen, että tällä hallituskaudella on tehty monia merkittäviä parannuksia opiskelijoiden taloudelliseen asemaan, mutta varmasti jotain jää vielä seuraavallekin kaudelle.

² **Unto Valpas /vas:** Arvoisa puhemies! Tämä asia ei pitkiä puheita enää kaipaa. Lain ensimmäisessä käsittelyssä hallituspuolueet, keskusta ja SDP, halusivat asettaa toisen asteen opiskelijat huonompaan asemaan korkeakouluopiskelijoihin nähden. Jopa kokoomuskin ymmärsi toisen asteen opiskelijoita paremmin kuin hallituspuolueet. Kädentaitajista ja ammattiosaaajista on jo nyt puutetta, ja tällä eriarvoisella opintotuella

ei toista astetta kyllä saada vetovoimaisemmaksi, vaikka juhlapuheissa demareitten ministeritkin tätä korostavat.

Arvoisa puhemies! Esitänkin nyt mietinnön vastalauseeni lausumaa. Ehdotuksella voitaisiin vielä parantaa, ja esitänkin, että tämä lausumaehdotukseni tulisi eduskunnan päätökseksi, eli se tarkoittaa sitä, että valiokunta pitää muiden kuin korkeakouluopiskelijoiden opintotuen sidonnaisuutta vanhempien tuloihin nykyisessä opintotukilaissa ongelmallisena opiskelijoiden yhdenvertaisen kohtelun kannalta, minkä vuoksi valiokunta edellyttää, että hallitus valmistelee lainmuutoksen, jolla tämä ongelma voidaan poistaa eli voidaan poistaa tämä tulosidonnaisuus vanhempien tuloihin, niin kuin se on jo korkeakouluopiskelijoitten kohdalla.

³ **Martti Korhonen /vas:** Arvoisa herra puhemies! Ed. Valpas hyvin perusteli esityksen sisällön ja itse asiassa idean, mikä siihen liittyy. Se on hyvin perusteltu, joten kannatan ed. Valppaan tekemää esitystä ja uskon, että eduskunta myös tämän ymmärtää ja siirtyy sen mukaiseen käytäntöön.

⁴ **Jutta Urpilainen /sd:** Arvoisa puhemies! Haluan ed. Valppaalle todeta, että näitä vanhempien tuloajoja ei ole tällä hallituskaudella säädetty vaan tämä on valitettavasti aikaisempien hallituksen aikaansaannoksia. Kuten omassa puheenvuorossani totesin, niin nämä tuloajat ovat vuoden 93 tasolla. Silloin kun ed. Valppaan puolue, vasemmistoliitto, oli hallituksessa, niin näille tuloajoille ei tehty mitään, niitä ei korotettu mutta niitä ei myöskään poistettu. Kuten aikaisemmin totesin, niin tällä hallituskaudella on tehty enemmän kuin kymmeneen vuoteen opiskelijoiden opintososiaalisen aseman parantamiseksi, joten toivon, että myös vasemmistoliitto tukee näitä parannusesityksiä.

⁵ **Unto Valpas /vas:** Arvoisa puhemies! Vasemmistoliitolle tämä ei ole mikään tuloajakysymys, vaan tämä on oikeudenmukaisuuskysymys. Toisen asteen opiskelijoita pitää käsitellä samalla tavalla kuin korkeakouluasteen opiskelijoita, ja siitä on nyt kysymys. Vasemmistoliitto on ollut jo viime hallituskaudella tätä mieltä.

Keskustelu päättyy.

Toinen varapuhemies: Asian käsittely keskeytetään.

28) Hallituksen esitys laiksi työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain muuttamisesta

Toinen käsittely

Hallituksen esitys HE 17/2006 vp

Sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö StVM 8/2006 vp

Toinen varapuhemies: Ensimmäisessä käsittelyssä päätetty lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotus hyväksytään.

Lakiehdotuksen toinen käsittely päättyy.

Asia on loppuun käsitelty.

29) Hallituksen esitys osasairauspäivärahaa koskevaksi lainsäädännöksi

Toinen käsittely, ainoa käsittely

Hallituksen esitys HE 227/2005 vp

Sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö StVM 9/2006 vp

Toimenpidealoite TPA 78/2003 vp

Toinen varapuhemies: Ensin käydään keskustelu asiasta kokonaisuudessaan. Sen jälkeen päätetään toisessa käsittelyssä lakiehdotuksista, jotka voidaan nyt hyväksyä tai hylätä. Lopuksi päätetään ainoassa käsittelyssä toimenpidealoitteesta.

Menettelytapa hyväksytään.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotukset hyväksytään.

Lakiehdotusten toinen käsittely päättyy.

Eduskunta yhtyy sosiaali- ja terveysvaliokunnan ehdotukseen toimenpidealoitteen hylkäämisestä.

Asia on loppuun käsitelty.

30) Hallituksen esitys laeiksi palkkaturvalain ja merimiesten palkkaturvalain muuttamisesta

Toinen käsittely
Hallituksen esitys HE 27/2006 vp
Työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan mietintö
TyVM 2/2006 vp

Toinen varapuhemies: Ensimmäisessä käsittelyssä päätetyt lakiehdotukset voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotukset hyväksytään.

Lakiehdotusten toinen käsittely päättyy.

Asia on loppuun käsitelty.

Toinen varapuhemies: Eduskunnan seuraava täysistunto on huomenna keskiviikkona kello 15.

Täysistunto lopetetaan kello 19.37.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Jarmo Vuorinen